

สำนักเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
เลขรับ ๑๓๕/๒๕๖๓
วันที่ ๒๒ ม.ค. ๖๓
เวลา ๑๐.๕๕ น.

ที่ นร ๐๕๐๓/๑๓๕๓

สำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

พงษ์

๙ มกราคม ๒๕๖๓

เรื่อง พิธีสารว่าด้วยกลไกระงับข้อพิพาทด้านเศรษฐกิจของอาเซียน (ASEAN Protocol on Enhanced Dispute Settlement Mechanism)

กราบเรียน ประธานรัฐสภา

สิ่งที่ส่งมาด้วย พิธีสารในเรื่องนี้

ด้วยคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาลงมติให้เสนอพิธีสารว่าด้วยกลไกระงับข้อพิพาทด้านเศรษฐกิจของอาเซียน (ASEAN Protocol on Enhanced Dispute Settlement Mechanism) ต่อรัฐสภาเป็นเรื่องด่วน ดังที่ได้ส่งมาพร้อมนี้

จึงขอเสนอร่างพิธีสารดังกล่าว มาเพื่อขอได้โปรดนำเสนอรัฐสภาพิจารณาให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

พลเอก

(ประยุทธ์ จันทร์โอชา)

นายกรัฐมนตรี

กลุ่มงานระดมวิชาการ
รับที่ ๓๔ / ๒๕๖๓
๒๒ ม.ค. ๒๕๖๓ ๑๑.๑๕

กลุ่มงานบริหารทั่วไป สำนักการประชุม
รับที่ ๕๓ / ๒๕๖๓
วันที่ ๒๒ / ๑.๑ / ๒๕๖๓ เวลา ๑๐.๕๐ น.
ส่งกลุ่มงาน..... พ.ร.น.๕๖..... ดำเนินการ

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๑๓๕๔ (มีขณินมา)

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๕๘ (m202/D/งาน สนธฯ/ส สงสภา)

กลุ่มงานพระราชบัญญัติและกฏกติ ๒

รับที่ ๑ / ๒๕๖๓

วันที่ ๒๒ / ๑.๑ / ๖๓ เวลา ๑๐.๕๕ น.

สรุปสาระสำคัญของ
พิธีสารว่าด้วยกลไกระงับข้อพิพาทด้านเศรษฐกิจของอาเซียน
(ASEAN Protocol on Enhanced Dispute Settlement Mechanism: EDSM)

๑. ความเป็นมา

● ที่ประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Ministers: AEM) ครั้งที่ ๔๔ เมื่อเดือนสิงหาคม ๒๕๕๕ (ค.ศ. ๒๐๑๒) มีมติให้มีการทบทวนและเพิ่มประสิทธิภาพกลไกระงับข้อพิพาทด้านเศรษฐกิจเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) ที่จะจัดตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการในปี ๒๕๕๘ (ค.ศ. ๒๐๑๕) ซึ่งจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการสนับสนุนให้ AEC เป็นประชาคมที่ยึดถือกฎเกณฑ์ (Rules-based community) โดยได้มอบหมายให้คณะทำงานว่าด้วยกลไกระงับข้อพิพาทของอาเซียน (Task Force on ASEAN Dispute Settlement Mechanism: TF-EDSM) ทารือกันเพื่อพิจารณาถึงแนวทางการปรับปรุงพิธีสาร EDSM

● ในช่วงปี ๒๕๕๖-๒๕๕๘ (ค.ศ. ๒๐๑๓-๒๐๑๕) คณะทำงานฯ ได้มีการประชุม ๘ ครั้ง เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกลไกระงับข้อพิพาทด้านเศรษฐกิจของอาเซียน โดยได้เสนอให้ที่ประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสด้านเศรษฐกิจอาเซียน (Senior Economic Officials' Meeting: SEOM) ครั้งที่ ๒/๔๖ เมื่อเดือนมิถุนายน ๒๕๕๘ (ค.ศ. ๒๐๑๕) เพื่อพิจารณา ซึ่งที่ประชุม SEOM ได้มีมติให้คณะทำงาน TF-EDSM เริ่มต้นการเจรจาเพื่อปรับปรุงพิธีสาร EDSM

● ต่อมา ประเทศสมาชิกอาเซียนดำเนินกระบวนการภายในเพื่อขอความเห็นชอบการเริ่มต้นการเจรจาเพื่อปรับปรุงพิธีสาร EDSM ซึ่งสำหรับประเทศไทย คณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบการเข้าร่วมเจรจาปรับปรุงพิธีสาร EDSM เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๘ (ค.ศ. ๒๐๑๕)

● คณะทำงาน TF-EDSM ได้เริ่มเจรจาปรับปรุงพิธีสาร EDSM ครั้งแรกในการประชุมคณะทำงาน TF-EDSM ครั้งที่ ๑๙ ในปี ๒๕๕๙ (ค.ศ. ๒๐๑๖) จนในที่สุด ประเทศสมาชิกอาเซียนสามารถหาข้อสรุปผลการเจรจาได้สำเร็จในการประชุมคณะทำงาน TF-EDSM ครั้งที่ ๒๙ เมื่อเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๒ (ค.ศ. ๒๐๑๙)

ตลอดการเจรจาปรับปรุงพิธีสาร EDSM ตั้งแต่ปี ๒๕๕๙ กระทรวงพาณิชย์ได้หารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ กระทรวงการต่างประเทศ (กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย) สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา รวมทั้งได้เชิญผู้แทนทั้ง ๒ หน่วยงานเข้าร่วมคณะในการเจรจาทุกรอบ จนถึงขั้นตอนการขัดเกลาล้อยคำทางกฎหมาย

● เมื่อวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๖๒ คณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบพิธีสาร EDSM และอนุมัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์หรือผู้แทนที่ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์เป็นผู้ลงนามพิธีสาร EDSM และเมื่อลงนามแล้ว ให้ส่งคณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎรพิจารณา และเสนอรัฐสภาพิจารณาให้ความเห็นชอบพิธีสาร EDSM ก่อนแสดงเจตนาให้มีผลผูกพันต่อไป

● ล่าสุด ไทย (โดยนายจรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์ รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์) และประเทศสมาชิกอาเซียนได้ร่วมลงนามพิธีสาร EDSM เมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ ในช่วงการประชุมสุดยอดอาเซียน (ASEAN Summit) ครั้งที่ ๓๕ และการประชุมสุดยอดที่เกี่ยวข้อง ณ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี ประเทศไทย และอยู่ระหว่างดำเนินกระบวนการภายในเพื่อให้สัตยาบันพิธีสาร EDSM ซึ่งพิธีสาร EDSM ฉบับนี้จะมีผลใช้บังคับภายหลังจากที่ประเทศสมาชิกอาเซียนให้สัตยาบันครบทั้ง ๑๐ ประเทศ

๒. สาระสำคัญ

● พิธีสาร EDSM ฉบับใหม่นี้ ได้รับการปรับปรุงในหลายส่วนเพื่อให้ทันสมัย เหมาะสมกับสถานการณ์และมีความชัดเจนมากขึ้น ตลอดจนสอดคล้องกับหลักการขององค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) รวมทั้ง สามารถใช้กลไกระงับข้อพิพาทใหม่ของอาเซียนในการแก้ไขปัญหากรณีพิพาททางการค้าและส่งเสริมให้ประเทศสมาชิกอาเซียนปฏิบัติตามพันธกรณี เช่น

- **ข้อ ๓ การปรึกษาหารือ (Article 3 - Consultation) :** (๑) จำกัดขอบเขตของการขอปรึกษาหารือไม่ให้รวมถึงกรณีที่ไม่ได้ทำผิดพันธกรณี (Non-Violation Complaints: NVC) และกรณีที่มีสถานการณ์ใด ๆ เกิดขึ้น (Situation complaints: SCs) (๒) กำหนดเงื่อนไขของการปรึกษาหารือที่ชัดเจนขึ้น โดยจะต้องเป็นความลับและจะต้องไม่กระทบต่อสิทธิของประเทศสมาชิกในกระบวนการวิधिพิจารณาต่อไป และ (๓) กำหนดขั้นตอนที่ชัดเจนให้ประเทศสมาชิกอื่นที่แสดงว่าตนมีผลประโยชน์ที่ชัดเจนขอเข้าร่วมการปรึกษาหารือได้

- **ข้อ ๗ ขอบเขตการทำงานของคณะผู้พิจารณา (Article 7 - Terms of Reference of Panels) :** (๑) ขยายระยะเวลาในการกำหนด TORs ของคณะผู้พิจารณาจากเดิม “ก่อนการจัดตั้งคณะผู้พิจารณา” เป็น “ภายใน ๒๐ วันหลังจากจัดตั้งคณะผู้พิจารณา” และ (๒) จำกัดขอบเขตให้คณะผู้พิจารณาวินิจฉัยคำร้องที่จำเป็นต่อคำวินิจฉัยเพื่อให้การยุติข้อพิพาทมีประสิทธิภาพ

- **ข้อ ๙ หน้าที่ของคณะผู้พิจารณา (Article 9 - Function of Panel) :** ระบุหน้าที่ของคณะผู้พิจารณาเพิ่มเติม โดยให้ปรึกษาหารือกับประเทศคู่พิพาทอย่างสม่ำเสมอ และให้โอกาสแก่ประเทศคู่พิพาทอย่างพอเพียงในการที่จะหาข้อยุติซึ่งเป็นที่พอใจร่วมกัน

- **ข้อ ๑๐ กระบวนการพิจารณาและคำตัดสินของคณะผู้พิจารณา (Article 10 – Panel Procedures, Deliberations and Finding) :** (๑) ขยายระยะเวลาการส่งข้อสรุปและข้อเสนอแนะต่อ SEOM จากเดิม “ภายใน ๖๐ วัน” เป็น “ภายใน ๖ เดือน” รวมทั้ง อาจขยายเวลาเป็นกรณีพิเศษได้ จากเดิม “ไม่เกิน ๑๐ วัน” เป็น “ไม่เกิน ๓ เดือน” (๒) กำหนดให้คณะผู้พิจารณากำหนดระยะเวลาที่เหมาะสมและเพียงพอสำหรับประเทศคู่พิพาทในการให้ยื่นข้อคิดเห็นต่อรายงานฉบับชั่วคราวของคณะผู้พิจารณาเป็นลายลักษณ์อักษร และ (๓) กำหนดให้ไม่เปิดเผยชื่อผู้ให้ความเห็นในรายงานคำตัดสินของคณะผู้พิจารณา

- **ข้อ ๑๑ การปฏิบัติต่อรายงานของคณะผู้พิจารณา (Article 11 – Treatment of Panel Report) :** (๑) กำหนดระยะเวลาให้ SEOM พิจารณารับรองรายงานของคณะผู้พิจารณา ไม่น้อยกว่า ๒๐ วันหลังจากวันที่ SEOM ได้รับรายงาน และ (๒) ขยายระยะเวลาการรับรองรายงานโดย SEOM จากเดิม “ภายใน ๓๐ วัน” เป็น “ภายใน ๖๐ วัน”

- **ข้อ ๑๓ ประเทศสมาชิกฝ่ายที่สาม (Article 13 - Third Parties) :** (๑) ขยายระยะเวลาในการแจ้งความประสงค์ต่อ SEOM จากเดิม “ก่อนการจัดตั้งคณะผู้พิจารณา” เป็น “ภายใน ๑๐ วันหลังจากจัดตั้งคณะผู้พิจารณา” และ (๒) กำหนดสิทธิให้แก่ประเทศสมาชิกฝ่ายที่สาม อาทิ ปรากฏตัวในการประชุมพิจารณาของประเทศคู่พิพาทกับคณะผู้พิจารณาครั้งแรกและครั้งที่สอง เสนอคำให้การที่เป็นลายลักษณ์อักษรอย่างน้อยหนึ่งครั้งก่อนการประชุมพิจารณาครั้งแรก แลกงด้วยวาจาต่อคณะผู้พิจารณา และโต้ตอบคำถามจากคณะผู้พิจารณาในการประชุมพิจารณาครั้งแรก โต้ตอบคำถามของคณะผู้พิจารณาถึงประเทศสมาชิกฝ่ายที่สาม โดยตรงเป็นลายลักษณ์อักษร เป็นต้น ทั้งนี้ คณะผู้พิจารณาอาจขยายสิทธิให้ฝ่ายที่สามเพิ่มเติมได้ แต่ต้องได้รับความยินยอมจากประเทศคู่พิพาทก่อน

- **ข้อ ๑๗ การติดตามการปฏิบัติตามข้อสรุปและคำตัดสิน (Article 17 - Surveillance of Implementation of Findings and Recommendations) :** กำหนดให้อนุญาตตุลาการกำหนดระยะเวลาการปฏิบัติตามคำตัดสินและข้อเสนอแนะได้ แต่ต้องควรจะเป็นระยะเวลาที่สมควรจะปฏิบัติตามคำตัดสินและข้อเสนอแนะของคณะผู้พิจารณาและองค์กรอุทธรณ์

- **ข้อ ๑๙ การอนุญาโตตุลาการ (Article 19 – Arbitration) :** กำหนดให้สามารถใช้การอนุญาโตตุลาการในฐานะกลไกระงับข้อพิพาททางเลือกได้

- **ข้อ ๒๑ กรอบเวลาสูงสุดของกระบวนการทั้งหมด (Article 21 – Maximum Time-Frame) :** ระบุระยะเวลาสูงสุดของกระบวนการพิจารณาคดีตั้งแต่การแต่งตั้งคณะผู้พิจารณาจนกระทั่งการรับรองรายงาน ซึ่งจะต้องไม่เกิน ๙ เดือน ในชั้นคณะผู้พิจารณา และ ๑๒ เดือน ในชั้นอุทธรณ์ หรือขยายระยะเวลาการเสนอรายงานเพิ่มเติมของคณะผู้พิจารณาและองค์กรอุทธรณ์ หรือกำหนดไว้เป็นการเฉพาะโดยประเทศคู่พิพาทซึ่งจะต้องไม่กระทบสิทธิของประเทศสมาชิกฝ่ายที่สาม

- ข้อ ๒๒ หน้าที่ของสำนักเลขาธิการ (Article 22 – Responsibilities of the Secretariat) : กำหนดให้สำนักเลขาธิการให้ความช่วยเหลือกับประเทศสมาชิกอาเซียนเกี่ยวกับการระงับข้อพิพาทเมื่อมีการร้องขอ และอาจให้คำแนะนำทางกฎหมายและความช่วยเหลืออื่นเพิ่มเติมตามสมควรและเหมาะสม

- ข้อ ๒๓ กระบวนการพิเศษที่เกี่ยวข้องกับสมาชิกที่เป็นประเทศพัฒนาน้อยที่สุด (Article 23 - Special Procedures involving Least-Developed ASEAN Member States) : (๑) เพิ่มการระงับข้อพิพาทเป็นการเฉพาะแก่สถานการณ์พิเศษของประเทศสมาชิกที่เป็นประเทศพัฒนาน้อยที่สุด และใช้ความยับยั้งชั่งใจอันควรในการยกเรื่องขึ้นภายใต้กระบวนการเหล่านี้ที่เกี่ยวข้องกับประเทศสมาชิกที่เป็นประเทศพัฒนาน้อยที่สุด ในการเรียกร้องการชดเชยค่าเสียหาย หรือการขออนุมัติเพื่อระงับการให้สิทธิประโยชน์หรือพันธกรณี และ (๒) ประธาน SEOM จะเสนอให้ใช้วิธีการประสานท่าที การประนีประนอม และการไกล่เกลี่ยของตนเพื่อช่วยคู่กรณีในการระงับข้อพิพาท ก่อนที่จะขอให้มีการตั้งคณะผู้พิจารณา ประธาน SEOM อาจปรึกษารัฐหรือกับแหล่งใดที่เห็นว่าเหมาะสมตามดุลพินิจ หากมีการร้องขอ

- ข้อ ๒๖ การแก้ไข (Article 26 – Amendments) : กำหนดเงื่อนไขและขั้นตอนการแก้ไขบทบัญญัติของพิธีสารฯ และภาคผนวกแนบท้ายให้ชัดเจนขึ้น เช่น การแก้ไขพิธีสารฯ จะต้องได้รับความเห็นชอบเป็นลายลักษณ์อักษรโดยทุกประเทศสมาชิก การแก้ไขภาคผนวก I สามารถทำได้เป็นระยะ ๆ โดยสำนักเลขาธิการอาเซียน ซึ่งต้องผ่านการหารือและความเห็นชอบจาก SEOM การแก้ไขภาคผนวก II, III, และ V ต้องได้รับความเห็นชอบจาก SEOM และการแก้ไขภาคผนวก IV สามารถทำได้โดยองค์การอุทธรณ์ ซึ่งต้องผ่านการหารือและความเห็นชอบจาก SEOM และเลขาธิการอาเซียน

- ข้อ ๒๗ บทสุดท้าย (Article 27 – Final Provisions) : กำหนดการมีผลบังคับใช้ในวันที่ประเทศสมาชิกอาเซียนทั้ง ๑๐ ประเทศได้แจ้งสำนักเลขาธิการอาเซียนว่าได้เสร็จสิ้นกระบวนการภายในที่จำเป็นต่อการบังคับใช้พิธีสารฯ ฉบับนี้

๓. ประโยชน์และผลกระทบต่อไทย

● กลไกระงับข้อพิพาทด้านเศรษฐกิจและการค้าระหว่างประเทศที่มีประสิทธิภาพถือเป็นเครื่องมือสำคัญของรัฐบาลในการปกป้องและรักษาผลประโยชน์ของประเทศ เพราะช่วยสร้างความมั่นใจให้แก่ภาคเอกชนที่จะทำการค้าการลงทุนระหว่างกันผ่านการมีกลไกสำหรับรองรับหรือช่วยแก้ไขปัญหาด้านการค้าระหว่างประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะการออกกฎระเบียบหรือการใช้มาตรการทางการค้าที่ไม่สอดคล้องกับข้อผูกพันหรือพันธกรณีที่ได้ตกลงกันไว้ โดยพิธีสาร EDSM ฉบับใหม่นี้ ได้เสริมสร้างกลไกระงับข้อพิพาททางการค้าของอาเซียนให้มีประสิทธิภาพ โดยปรับปรุงให้มีความชัดเจน ปฏิบัติได้จริง มีความโปร่งใส และมีความเป็นธรรมมากยิ่งขึ้น ซึ่งส่งผลให้ไทยในฐานะหนึ่งในประเทศสมาชิกอาเซียนได้รับประโยชน์จากระบบการค้าและการลงทุนที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของกฎเกณฑ์ (Rules-based System) ที่มีความชัดเจน (Certainty) และคาดการณ์ได้ (Predictability) โดยส่งเสริมบรรยากาศและการขยายการค้าการลงทุนในภูมิภาคอาเซียนมากขึ้น

๔. ความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

● กระทรวงการต่างประเทศ – หากไทยสามารถปฏิบัติตามพันธกรณีภายใต้พิธีสาร EDSM ได้ โดยไม่ต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามหนังสือสัญญา พิธีสาร EDSM ก็ไม่เป็นหนังสือสัญญาประเภทที่ต้องออกพระราชบัญญัติตามมาตรา ๑๗๘ วรรคสองของรัฐธรรมนุญาฯ ซึ่งต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา อย่างไรก็ตาม หากกระทรวงพาณิชย์เห็นว่า พิธีสาร EDSM เป็นหนังสือสัญญาที่อาจมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม หรือการค้าหรือการลงทุนของประเทศอย่างกว้างขวางตามมาตรา ๑๗๘ วรรคสอง ก็ต้องเสนอรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบต่อไป นอกจากนี้ มาตรา ๑๗๘ วรรคสี่ของรัฐธรรมนุญาฯ กำหนดให้มีกฎหมายกำหนดวิธีการที่ประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและได้รับการเยียวยาที่จำเป็นอันเกิดจากผลกระทบของการทำหนังสือสัญญามาตรา ๑๗๘ วรรคสามของรัฐธรรมนุญาฯ ซึ่งปัจจุบันกฎหมายดังกล่าว

อยู่ระหว่างการยกร่าง ดังนั้น กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศจึงอาจพิจารณาดำเนินการเพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและรับการเยียวยาที่จำเป็น อันอาจเกิดผลกระทบของร่างพิธีสารฯ ตามแนวปฏิบัติที่ผ่านมาหรือตามที่เห็นสมควรไปก่อน เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการของรัฐธรรมนูญฯ

- **สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา** – พิธีสาร EDSM เป็นเพียงการกำหนดกลไกการระงับข้อพิพาทด้านเศรษฐกิจของอาเซียน ซึ่งสามารถดำเนินการได้ภายใต้กฎหมายภายในของไทย โดยไม่จำเป็นต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามหนังสือสัญญา อีกทั้ง ไม่เข้าลักษณะเป็นหนังสือสัญญาประเภทอื่นตามมาตรา ๑๗๘ วรรคสองของรัฐธรรมนูญฯ จึงไม่ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา แต่เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันรัฐบาลไทย จึงเป็นเรื่องที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ ตามมาตรา ๔ (๗) แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘

- **กระทรวงพาณิชย์** - กระทรวงพาณิชย์ไม่ต้องออกกฎหมายเพื่อรองรับพันธกรณีที่ประเทศไทยต้องปฏิบัติตาม อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี พิธีสาร EDSM เข้าข่ายเป็นหนังสือสัญญาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม หรือการค้าหรือการลงทุนของประเทศอย่างกว้างขวาง ตามมาตรา ๑๗๘ วรรคสอง และเกี่ยวกับการค้าเสรี ตามมาตรา ๑๗๘ วรรคสามของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๖๐ ซึ่งจะต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา ก่อนการแสดงเจตนาให้มีผลผูกพัน

๕. การดำเนินการตามมาตรา ๑๗๘ วรรคสี่ของรัฐธรรมนูญฯ

- **กระทรวงพาณิชย์** โดยกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ได้เผยแพร่ข้อมูลสาระสำคัญของพิธีสาร EDSM และได้เปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของมาตรา ๑๗๘ วรรคสี่ของรัฐธรรมนูญฯ โดยดำเนินการ ดังนี้

- จัดการสัมมนารับฟังความคิดเห็น เรื่อง การปรับปรุงพิธีสาร EDSM เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๖๒ ณ กระทรวงพาณิชย์ ซึ่งมีผู้เข้าร่วมสัมมนาประกอบด้วยผู้แทนภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับด้านเศรษฐกิจและด้านกฎหมาย ผู้ประกอบการและผู้ประกอบวิชาชีพจากภาคเอกชน และบุคลากรจากภาควิชาการและสถาบันวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๑๒๕ คน ตลอดจน ถ่ายทอดสดการสัมมนาฯ ผ่านช่องทาง Facebook live ของกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ โดยจากการรับฟังความคิดเห็นจากภาคส่วนต่าง ๆ เห็นว่า พิธีสาร EDSM จะเป็นประโยชน์ต่ออาเซียนในการมีกลไกการหารือแก้ไขข้อพิพาททันท่วงทีในกรณีที่มีปัญหาหรือข้อพิพาทระหว่างกัน โดยไม่ต้องไปพึ่งการตัดสินขององค์กรนอกอาเซียน และไม่มีภาคส่วนใดขัดข้องต่อพิธีสาร EDSM ดังกล่าว

- เผยแพร่ประชาสัมพันธ์พิธีสาร EDSM พร้อมคำแปลอย่างไม่เป็นทางการ และสรุปสาระสำคัญของพิธีสารดังกล่าว ผ่านสื่อและช่องทางการประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ของกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ ตั้งแต่วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๒ จนถึงปัจจุบัน เช่น เว็บไซต์ (www.dtn.go.th) แอปพลิเคชัน (DTN Drive) เฟซบุ๊ก (www.facebook.com/TradeNegotiations) ทวิตเตอร์ (http://twitter.com/dtn_Thailand)

สำนักประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ
๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๒

ASEAN PROTOCOL ON ENHANCED DISPUTE SETTLEMENT MECHANISM

The Governments of Brunei Darussalam, the Kingdom of Cambodia, the Republic of Indonesia, the Lao People's Democratic Republic, Malaysia, the Republic of the Union of Myanmar, the Republic of the Philippines, the Republic of Singapore, the Kingdom of Thailand and the Socialist Republic of Viet Nam, Member States of the Association of Southeast Asian Nations (hereinafter collectively referred to as "Member States" or singularly as "Member State");

INSPIRED by the establishment of the ASEAN Community on 31 December 2015 and the *ASEAN Community Vision 2025: Forging Ahead Together* that charts a forward-looking course for ASEAN in the coming decade;

REFERRING to the ASEAN Charter signed on 20 November 2007 in Singapore that established the legal and institutional framework for ASEAN;

REAFFIRMING our commitments to a stronger and effective institutions of ASEAN, in particular the strengthening of the dispute settlement mechanisms to be consistent with a rules-based ASEAN Community;

RECOGNISING the need for special procedures for disputes involving the Least-Developed Member States;

RECALLING the Framework Agreement on Enhancing ASEAN Economic Cooperation signed on 28 January 1992 in Singapore (hereinafter referred to as the "Agreement"), and the

ASEAN Protocol on Enhanced Dispute Settlement Mechanism signed on 29 November 2004 in Vientiane (hereinafter referred to as the “2004 Protocol on EDSM”);

DESIRING to improve the ASEAN Protocol on Enhanced Dispute Settlement Mechanism referred to in paragraph 3 of Article 24 of the ASEAN Charter;

HAVE AGREED AS FOLLOWS:

ARTICLE 1

Coverage and Application

1. The rules and procedures of this ASEAN Protocol on Enhanced Dispute Settlement Mechanism (hereinafter referred to as the “Protocol”) shall apply to disputes brought pursuant to the consultation and dispute settlement provisions of the Agreement as well as the agreements listed in Appendix I and future ASEAN economic agreements (hereinafter referred to as the "covered agreements").
2. The rules and procedures of this Protocol shall apply subject to such special or additional rules and procedures on dispute settlement contained in the covered agreements. To the extent that there is a difference between the rules and procedures of this Protocol and the special or additional rules and procedures in the covered agreements, the special or additional rules and procedures shall prevail.
3. The provisions of this Protocol are without prejudice to the rights of Member States to seek recourse to other fora for the settlement of disputes involving other Member States. A Member State involved in a dispute can resort to other fora at any stage before a party has made a request to the Senior Economic Officials Meeting (hereinafter referred to as the

“SEOM”) to establish a panel pursuant to paragraph 1 of Article 6.

ARTICLE 2 Administration

1. The SEOM shall administer this Protocol and, except as otherwise provided in a covered agreement, the consultation and dispute settlement provisions of the covered agreements. Accordingly, the SEOM shall have the authority to establish panels, adopt panel and Appellate Body reports, maintain surveillance of implementation of findings and recommendations of panel and Appellate Body reports adopted by the SEOM and authorise suspension of concessions and other obligations under the covered agreements.

2. The SEOM and other relevant ASEAN Sectoral Ministerial Bodies shall be notified of mutually agreed solutions to matters formally raised under the consultation and dispute settlement provisions of the covered agreements.

ARTICLE 3 Consultations

1. Member States shall accord adequate opportunity for consultation¹ regarding any representations made by other Member States with respect to any matter affecting the implementation, interpretation or application of the Agreement or any covered agreement. Any differences shall, as far as possible, be settled amicably between the Member States.

¹For greater certainty, any consultations provided for under the covered agreements shall be distinct from, and without prejudice to, the consultations provided for under this Protocol.

2. Member States which consider that any benefit accruing to them directly or indirectly, under the Agreement or any covered agreement is being nullified or impaired, or that the attainment of any objective of the Agreement or any covered agreement is being impeded as a result of failure of another Member State to carry out its obligations under the Agreement or any covered agreement, may, with a view to achieving satisfactory settlement of the matter, make representations or proposals to the other Member State concerned, which shall give due consideration to the representations or proposals made to it.
3. All such requests for consultations shall be notified to the SEOM. Any request for consultations shall be submitted in writing and shall give the reason for the request including identification of the measures at issue and an indication of the legal basis for the complaint.
4. If a request for consultations is made, the Member State to which the request is made shall reply to the request within 10 days after the date of its receipt and shall enter into consultations within a period of 30 days after the date of receipt of the request, with a view to reaching a mutually satisfactory solution.
5. In cases of urgency, including those which concern perishable goods, the parties to the dispute, panels and the Appellate Body shall make every effort to accelerate the proceedings to the greatest extent possible.
6. Consultations shall be confidential, and shall be without prejudice to the rights of any Member State in any future proceedings.
7. All solutions to matters formally raised under the consultations provisions of the covered agreements shall be consistent with those agreements and shall not nullify or impair

benefits accruing to any Member State under those agreements, nor impede the attainment of any objective of those agreements.

8. Whenever a Member State other than the consulting Member States considers that it has a substantial trade interest in consultations being held pursuant to this Article, such Member State may notify the consulting Member States and the SEOM, within 10 days after the date of the circulation of the request for consultations under this Article, of its desire to be joined in the consultations. Such Member State shall be joined in the consultations, provided that the Member State to which the request for consultations was addressed agrees that the claim of substantial interest is well-founded. In that event, they shall so inform the SEOM. If the request to be joined in the consultations is not accepted, the applicant Member State shall be free to request consultations under this Article, or the corresponding provisions in other covered agreements.

ARTICLE 4

Good Offices, Conciliation or Mediation

1. Member States which are parties to a dispute may at any time agree to good offices, conciliation or mediation. They may begin at any time and be terminated at any time. Once procedures for good offices, conciliation or mediation are terminated, a complaining party may then proceed with a request to the SEOM for the establishment of a panel.

2. If the parties to a dispute agree, procedures for good offices, conciliation or mediation may continue while the panel process proceeds.

3. The Secretary-General of ASEAN may, acting in an *ex officio* capacity, offer good offices, conciliation or mediation with the view to assisting Member States to settle a dispute.

ARTICLE 5

Rules of Conduct

All covered persons as defined in the Rules of Conduct at Appendix II shall comply with the said Rules of Conduct.

ARTICLE 6

Establishment of Panels

1. If the Member State to which the request for consultations is made does not reply within 10 days after the date of receipt of the request, or does not enter into consultations within a period of 30 days after the date of receipt of the request, or the consultations fail to settle a dispute within 60 days after the date of receipt of the request, the matter shall be raised to the SEOM if the complaining party wishes to request for a panel. The panel shall be established by the SEOM, unless the SEOM decides by consensus not to establish a panel.

2. A panel shall be established at the meeting of the SEOM held immediately after the receipt of the request for a panel and accordingly the request shall be placed on the agenda of the SEOM at that meeting. In the event that no SEOM meeting is scheduled or planned within 45 days of receipt of the request, the establishment of the panel or the decision not to establish it shall be done or taken, as the case may be, by circulation. A non-reply shall be considered as agreement to the request for the establishment of a panel. The issue of the establishment of the panel shall be settled within the 45 day-period, irrespective of whether it is settled at the SEOM or by circulation.

3. The request for the establishment of a panel shall be made in writing. It shall indicate whether consultations were held, identify the specific measures at issue and provide a brief summary of the legal basis of the complaint sufficient to present the problem clearly. In case the complaining party requests the establishment of a panel with other than standard terms of reference, the written request shall include the proposed text of the special terms of reference.

ARTICLE 7

Terms of Reference of Panels

1. Panels shall have the following terms of reference unless the parties to the dispute agree otherwise within 20 days from the establishment of a panel:

“To examine in the light of the relevant provisions in (name of the covered agreement(s) cited by the parties to the dispute), the matter referred to the SEOM by (name of party) in (document) ... and to make such findings as will assist the SEOM in the adoption of the panel report or in making its decision not to adopt the report.”

2. Panels shall address the relevant provisions in any covered agreement or agreements cited by the parties to the dispute. Panels shall address those claims on which a finding is necessary in order to ensure effective resolution of disputes.

3. In establishing a panel, the SEOM may authorise its Chair to draw up the terms of reference of the panel in consultation with the parties to the dispute, subject to the provisions in paragraph 1. The terms of reference thus drawn up shall be circulated to all Member States. If other than standard terms of reference are agreed upon, any Member State may raise any point relating thereto in the SEOM.

ARTICLE 8

Composition of Panels

1. Panels shall be composed of well-qualified governmental and/or non-governmental individuals, including persons who have served on or presented a case to a panel, served in the ASEAN Secretariat (hereinafter referred to as the “Secretariat”), taught or published on international trade law or policy, or served as a senior trade policy official of a Member State. In the nomination to the panels, preference shall be given to individuals who are nationals of Member States.
2. Panel members should be selected with a view to ensuring the independence of the members, a sufficiently diverse background and a wide spectrum of experience.
3. Nationals of Member States whose governments are parties to the dispute or third parties as defined in paragraph 2 of Article 13 shall not serve on a panel concerned with that dispute, unless the parties to the dispute agree otherwise.
4. To assist in the selection of panelists, the Secretariat shall maintain an indicative list of governmental and non-governmental individuals possessing the qualifications outlined in paragraph 1, from which panelists may be drawn as appropriate. Member States may periodically suggest names of governmental and non-governmental individuals for inclusion on the indicative list, providing relevant information on their knowledge of international trade and of the sectors or subject matter of the covered agreements, and those names shall be added to the list upon approval by the SEOM. For each of the individuals on the list, the list shall indicate specific areas of experience or expertise of the individuals in the sectors or subject matter of the covered agreements.

5. Panels shall be composed of three panelists unless the parties to the dispute agree, within 10 days from the establishment of the panel, to a panel composed of five panelists. Member States shall be informed promptly of the composition of the panel.

6. The Secretariat shall propose nominations for the panel to the parties to the dispute. The parties to the dispute shall not oppose nominations except for compelling reasons.

7. If there is no agreement on the panelists within 20 days of the decision of the SEOM to establish a panel, at the request of either party, the Secretary-General of ASEAN, in consultation with the SEOM shall, within 10 days, determine the composition of the panel by appointing the panelists whom the Secretary-General of ASEAN considers most appropriate, and if so relevant, in accordance with any relevant special or additional rules or procedures of the covered agreement or covered agreements which are at issue in the dispute, after consulting the parties to the dispute. The Secretariat shall inform the Member States of the composition of the panel thus formed.

8. Member States shall undertake, as a general rule, to permit their officials to serve as panelists.

9. Panelists shall serve in their individual capacities and not as government representatives, nor as representatives of any organisation. Member States shall therefore not give them instructions nor seek to influence them as individuals with regard to matters before a panel.

ARTICLE 9

Function of Panels

The function of panels is to make an objective assessment of the dispute before it, including an examination of the facts of the case and the applicability of and conformity with the relevant provisions of the Agreement or any covered agreements, and to make its findings and recommendations in relation to the case. Panels should consult regularly with the parties to the dispute and give them adequate opportunity to develop a mutually satisfactory solution.

ARTICLE 10

Panel Procedures, Deliberations and Findings

1. A panel shall, apart from the matters covered in Appendix III, regulate its own procedures in relation to the rights of parties to be heard and its deliberations.
2. A panel shall submit its findings and recommendations to the SEOM in the form of a written report within six months of its establishment. In exceptional cases, the panel may take an additional period of not more than three months to submit its findings and recommendations to the SEOM.
3. Before submitting its findings and recommendations to the SEOM, the panel shall accord adequate opportunity to the parties to the dispute to review the interim report.
4. The panel shall establish a reasonable period of time for the parties to the dispute to submit their comments in writing for the panel to review the interim report. At the request of a party to the dispute, the panel shall hold a meeting with the parties on the issues identified in the written comments. If no comments are received from any party within the comment period, the interim report shall be considered the final panel report and submitted to the SEOM.

5. A panel shall have the right to seek information and technical advice from any individual or body which it deems appropriate. A Member State shall respond promptly and fully to any request by a panel for such information as the panel considers necessary and appropriate.

6. Panel deliberations shall be confidential. The reports of panels shall be drafted without the presence of the parties to the dispute in the light of the information provided and the statements made. Opinions expressed in the panel report by individual panelists shall be anonymous.

ARTICLE 11

Treatment of Panel Report

1. In order to provide sufficient time for the Member States to consider panel reports, the reports shall not be considered for adoption by the SEOM until 20 days after the date they have been submitted to the SEOM.

2. The SEOM shall adopt the panel report within 60 days of its submission by the panel unless a party to the dispute formally notifies the SEOM of its decision to appeal or the SEOM decides by consensus not to adopt the report. If a party has notified its decision to appeal, the report by the panel shall not be considered for adoption by the SEOM until after the completion of the appeal. SEOM representatives from Member States which are parties to a dispute can be present during the deliberations of the SEOM.

3. In the event that no meeting of the SEOM is scheduled or planned to enable adoption or non-adoption of the panel report, as the case may be, within the 60-day period in paragraph 2, the adoption shall be done by circulation. A non-reply shall be considered as acceptance of the decision and/or

recommendation in the panel report. The adoption or non-adoption shall be completed within the 60-day period in paragraph 2, notwithstanding the resort to a circulation process.

ARTICLE 12

Procedures for Multiple Complainng Parties

1. Where more than one Member State requests the establishment of a panel related to the same matter, a single panel may be established to examine these complaints taking into account the rights of all Member States concerned. A single panel should be established to examine such complaints whenever feasible.

2. The single panel shall organise its examination and present its findings and recommendations to the SEOM in such a manner that the rights which the parties to the dispute would have enjoyed had separate panels examined the complaints are in no way impaired. If one of the parties to the dispute so requests, the panel shall submit separate reports on the dispute concerned. The written submissions by each of the complaining parties shall be made available to the other complaining parties, and each complaining party shall have the right to be present when any one of the other complaining parties presents its views to the panel.

3. If more than one panel is established to examine the complaints related to the same matter, to the greatest extent possible, the same persons shall serve as panelists on each of the separate panels and the timetable for the panel process in such disputes shall be harmonised.

ARTICLE 13

Third Parties

1. The interests of the parties to a dispute and those of other Member States under a covered agreement at issue in the dispute shall be fully taken into account during the panel process.
2. Any Member State having a substantial interest in a matter before a panel may notify the SEOM of its interest no later than 10 days after the date of the establishment of the panel. Any Member State notifying its substantial interest shall have the rights and obligations of a third party.
3. Subject to the protection of confidential information, each party to the dispute shall make available to each third party its written submissions, written versions of its oral statements to the panel and its written responses to questions made prior to the issuance of the interim report, at the time such submissions, statements and responses are submitted to the panel.
4. A third party shall have the right to:
 - (a) subject to the protection of confidential information, be present at the first and second substantive meeting of the panel with the parties to the dispute preceding the issuance of the interim report to the parties to the dispute;
 - (b) make at least one written submission prior to the first substantive meeting;
 - (c) make an oral statement to the panel, and respond to questions from the panel, at a session of the first substantive meeting set aside for that purpose; and
 - (d) respond in writing to any questions from the panel directed to the third parties.

5. Any submissions or other documents submitted by third parties to the panel shall be simultaneously provided to the parties to the dispute and other third parties.
6. A panel may, with the agreement of the parties to the dispute, grant additional or supplemental rights to any third party regarding their participation in panel proceedings.
7. If a third party considers that a measure which is already the subject of a panel proceeding nullifies or impairs benefits accruing to it under any covered agreement, that Member State may have recourse to normal dispute settlement procedures under this Protocol. Such a dispute shall be referred to the original panel wherever possible.

ARTICLE 14

Appellate Review

1. An Appellate Body shall be established by the ASEAN Economic Ministers (hereinafter referred to as the “AEM”). The Appellate Body shall hear appeals from panel cases. It shall be composed of seven persons, three of whom shall serve on any one case. Persons serving on the Appellate Body shall serve on cases in rotation. Such rotation shall be determined in the working procedures of the Appellate Body.
2. The AEM shall appoint persons to serve on the Appellate Body for a four-year term, and each person may be reappointed once. A person appointed to replace a person whose term of office has not expired shall hold office for the remainder of the predecessor's term.
3. The Appellate Body shall comprise persons of recognised authority, irrespective of nationality, with demonstrated expertise in law, international trade and the subject matter of

the covered agreements generally. They shall be unaffiliated with any government. All persons serving on the Appellate Body shall be available at all times and on short notice, and shall stay abreast of dispute settlement activities and other relevant activities of ASEAN. They shall not participate in the consideration of any disputes that would create a direct or indirect conflict of interest.

4. Only parties to the dispute, not third parties, may appeal a panel report. Third parties, which have notified the SEOM of a substantial interest in the matter pursuant to paragraph 2 of Article 13 may make written submissions to, and be given an opportunity to be heard by the Appellate Body.

5. As a general rule, the proceedings of the Appellate Body shall not exceed 60 days from the date a party to the dispute formally notifies its decision to appeal to the date the Appellate Body circulates its report. In fixing its timetable the Appellate Body shall take into account the provisions of paragraph 5 of Article 3. When the Appellate Body considers that it cannot provide its report within 60 days, it shall inform the SEOM in writing of the reasons for the delay together with an estimate of the period within which it will submit its report. In no case shall the proceedings exceed 90 days.

6. An appeal shall be limited to issues of law covered in the panel report and legal interpretations developed by the panel.

7. The Appellate Body shall be provided with the appropriate administrative and legal support as it requires.

8. Working Procedures for Appellate Review is contained in Appendix IV.

9. The proceedings of the Appellate Body shall be confidential. The reports of the Appellate Body shall be drafted

without the presence of the parties to the dispute and in the light of the information provided and the statements made.

10. Opinions expressed in the Appellate Body report by the individuals serving on the Appellate Body shall be anonymous.

11. The Appellate Body shall address each of the issues raised in accordance with paragraph 6 during the appellate proceeding.

12. The Appellate Body may uphold, modify or reverse the legal findings and conclusions of the panel.

13. An Appellate Body report shall be adopted by the SEOM and unconditionally accepted by the parties to the dispute unless the SEOM decides by consensus not to adopt the Appellate Body report within 30 days following its submission to the SEOM. In the event that no meeting of the SEOM is scheduled or planned to enable adoption or non-adoption of the report, as the case may be, within the 30-day period, adoption shall be done by circulation. A non-reply within the said 30-day period shall be considered as an acceptance of the Appellate Body report. This adoption procedure is without prejudice to the rights of Member States to express their views on an Appellate Body report. The adoption process shall be completed within the 30-day period irrespective of whether it is settled at the SEOM or by circulation.

ARTICLE 15

Communications with the Panel or Appellate Body

1. There shall be no *ex parte* communications with the panel or Appellate Body concerning matters under consideration by the panel or the Appellate Body.

2. Written submissions to the panel or the Appellate Body shall be treated as confidential, but shall be made available to the parties to the dispute. Nothing in this Protocol shall preclude a party to a dispute from disclosing statement of its own positions to the public. Member States shall treat as confidential information submitted by another Member State to the panel or the Appellate Body which that Member State has designated as confidential. A party to a dispute shall also, upon request of a Member State, provide a non-confidential summary of the information contained in its written submissions that could be disclosed to the public.

ARTICLE 16

Panel and Appellate Body Recommendations

1. Where a panel or the Appellate Body concludes that a measure is inconsistent with a covered agreement, it shall recommend that the Member State concerned bring the measure into conformity with that agreement. In addition to its recommendations, a panel or the Appellate Body may suggest ways in which the Member State concerned could implement the recommendations.

2. In their findings and recommendations, a panel and the Appellate Body cannot add to or diminish the rights and obligations provided in the covered agreements.

3. The panels and the Appellate Body shall also deal with the issue of expenses to be borne by the parties to the dispute, including third parties, to replenish the ASEAN Dispute Settlement Mechanism Fund as part of their findings and recommendations. The panels and the Appellate Body may apportion the expenses in the manner appropriate to the particular case.

ARTICLE 17

Surveillance of Implementation of Findings and Recommendations

1. Since prompt compliance with the findings and recommendations of panel and Appellate Body reports adopted by the SEOM is essential in order to ensure effective resolution of disputes to the benefit of all Member States, parties to the dispute who are required to do so shall comply with the findings and recommendations of panel reports adopted by the SEOM within 60 days from the SEOM's adoption of the same, or in the event of an appeal 60 days from the SEOM's adoption of the findings and recommendations of the Appellate Body reports, unless a longer time period is otherwise determined pursuant to paragraphs 2 and 3.

2. When a party to the dispute requests for a longer time period for compliance, the other party shall take into account the circumstances of the particular case and accord favourable consideration to the complexity of the actions required to comply with the findings and recommendations of panel and Appellate Body reports adopted by the SEOM. The request for a longer period of time shall not be unreasonably denied. Where it is necessary to pass national legislation to comply with the findings and recommendations of panel and Appellate Body reports, a longer period appropriate for that purpose shall be allowed. The decision of the parties on the request for a longer time period shall be made within 14 days from the SEOM's adoption of the findings and recommendations of the panel report, or in the event of an appeal 14 days from the SEOM's adoption of the findings and recommendations of the Appellate Body's reports.

3. When there is disagreement on the request for a longer time period for compliance, such period may be determined through binding arbitration within 90 days after the date of

adoption of the recommendations and rulings². In such arbitration, a guideline for the arbitrator³ should be that the reasonable period of time to implement panel or Appellate Body recommendations should not exceed 15 months from the date of adoption of a panel or Appellate Body report. However, that time may be shorter or longer, depending upon the particular circumstances.

4. Any party required to comply with the findings and recommendations shall provide the SEOM with a status report in writing of their progress in the implementation of the findings and recommendations of panel and Appellate Body reports adopted by the SEOM.

5. Where there is disagreement as to the existence or consistency with a covered agreement of measures taken to comply with the findings and recommendations of panel and Appellate Body reports adopted by the SEOM, such dispute shall be decided through recourse to these dispute settlement procedures, including wherever possible resort to the original panel. The panel shall circulate its report within 60 days after the date of referral of the matter to it. When the panel considers that it cannot provide its report within this time frame, it shall inform the SEOM in writing of the reasons for the delay together with an estimate of the period within which it will submit its report. In no case shall the proceedings for this purpose and the submission of the report exceed 90 days after the date of reference of the matter to the panel.

6. The SEOM shall keep under surveillance the implementation of the findings and recommendations of panel and Appellate Body reports adopted by it. The issue of

²If the parties cannot agree on an arbitrator within 10 days after referring the matter to arbitration, the arbitrator shall be appointed by the Secretary-General of ASEAN within 10 days, after consulting the parties.

³The term "arbitrator" shall be interpreted as referring either to an individual or a group.

implementation of the findings and recommendations of panel and Appellate Body reports adopted by the SEOM may be raised at the SEOM by any Member State at any time following their adoption. Unless the SEOM decides otherwise, the issue of implementation of the findings and recommendations of panel and Appellate Body reports adopted by the SEOM shall be placed on the agenda of the SEOM meeting and shall remain on the SEOM's agenda until the issue is resolved. At least 10 days prior to each such SEOM meeting, the party concerned shall provide the SEOM with a status report in writing of its progress in the implementation of the findings and recommendations of panel and Appellate Body reports adopted by the SEOM.

ARTICLE 18

Compensation and the Suspension of Concessions

1. Compensation and the suspension of concessions or other obligations are temporary measures available in the event that the findings and recommendations of panel and Appellate Body reports adopted by the SEOM are not implemented within the period of 60 days or the longer time period as referred to in Article 17. However, neither compensation nor the suspension of concessions or other obligations is preferred to full implementation of a recommendation to bring a measure into conformity with the covered agreements. Compensation is voluntary and, if granted, shall be consistent with the covered agreements.

2. If the Member State concerned fails to bring the measure found to be inconsistent with a covered agreement into compliance therewith or otherwise comply with the findings and recommendations of panel and Appellate Body reports adopted by the SEOM within the period of 60 days or the longer time period as referred to in Article 17, such Member State shall, if

so requested, and no later than the expiry of the period of 60 days or the longer time period referred to in Article 17, enter into negotiations with any party having invoked the dispute settlement procedures, with a view to developing mutually acceptable compensation. If no satisfactory compensation has been agreed within 20 days after the date of expiry of the period of 60 days or the longer time period as referred to in Article 17, any party having invoked the dispute settlement procedures may request authorisation from the SEOM to suspend the application to the Member State concerned of concessions or other obligations under the covered agreements.

3. In considering what concessions or other obligations to suspend, the complaining party shall apply the following principles and procedures:

- (a) the general principle is that the complaining party should first seek to suspend concessions or other obligations with respect to the same sector(s) as that in which the panel or Appellate Body has found a violation or other nullification or impairment;
- (b) if that party considers that it is not practicable or effective to suspend concessions or other obligations with respect to the same sector(s), it may seek to suspend concessions or other obligations in other sector(s) under the same agreement;
- (c) if that party considers that it is not practicable or effective to suspend concessions or other obligations with respect to other sector(s) under the same agreement, and that the circumstances are serious enough, it may seek to suspend concessions or other obligations under another covered agreement;

- (d) in applying the above principles, that party shall take into account:
 - (i) the trade in the sector or under the agreement under which the panel or Appellate Body has found a violation or other nullification or impairment, and the importance of such trade to that party;
 - (ii) the broader economic elements related to the nullification or impairment and the broader economic consequences of the suspension of concessions or other obligations;
- (e) for purposes of this paragraph, "sector" means:
 - (i) with respect to goods, all goods;
 - (ii) with respect to services, a principal sector as identified in the current schedules of commitments under the ASEAN Framework Agreement on Services (hereinafter referred to as the "AFAS") or its successor;
- (f) for purposes of this paragraph, "agreement" means:
 - (i) with respect to goods, the agreements in relation to goods listed in Appendix I;
 - (ii) with respect to services, the AFAS or its successor;
 - (iii) any other covered agreement as defined in Article 1.

4. The level of the suspension of concessions or other obligations authorised by the SEOM shall be equivalent to the level of the nullification or impairment.

5. The SEOM shall not authorise suspension of concessions or other obligations if a covered agreement prohibits such suspension.

6. When the situation described in paragraph 2 occurs, the SEOM, upon request, shall grant authorisation to suspend concessions or other obligations within 30 days of the expiry of the 60-day period or the expiry of the longer time period as referred to in Article 17, unless the SEOM decides by consensus to reject the request. In the event that no meeting of the SEOM is scheduled or planned to enable authorisation to suspend concessions or other obligations within the 30-day period, the authorisation shall be done by circulation. A non-reply within the said 30-day period shall be considered as an acceptance of the authorisation. The authorisation process shall be completed within the 30-day period irrespective of whether it is settled at the SEOM or by circulation.

7. However, if the Member State concerned objects to the level of suspension proposed, or claims that the principles and procedures set forth in paragraph 3 have not been followed where a complaining party has requested authorisation to suspend concessions or other obligations pursuant to paragraph 3(b) or (c), the matter shall be referred to arbitration. Such arbitration shall be carried out by the original panel, if members are available, or by an arbitrator appointed by the Secretary-General of ASEAN and shall be completed within 60 days after the date of expiry of the 60-day period or the expiry of the longer time period as referred to in Article 17. Concessions or other obligations shall not be suspended during the course of the arbitration.

8. The arbitrator acting pursuant to paragraph 7 shall not examine the nature of the concessions or other obligations to be suspended but shall determine whether the level of such suspension is equivalent to the level of nullification or impairment. The arbitrator may also determine if the proposed suspension of concessions or other obligations is allowed under the covered agreement. However, if the matter referred to arbitration includes a claim that the principles and procedures set forth in paragraph 3 have not been followed, the arbitrator shall examine that claim. In the event the arbitrator determines that those principles and procedures have not been followed, the complaining party shall apply them consistent with paragraph 3. The parties to the dispute shall accept the arbitrator's decision as final and the parties concerned shall not seek a second arbitration. The SEOM shall be informed promptly of the decision of the arbitrator and shall, upon request, grant authorisation to suspend concessions or other obligations where the request is consistent with the decision of the arbitrator, unless the SEOM decides by consensus to reject the request.

9. The suspension of concessions or other obligations shall be temporary and shall only be applied until such time as the measure found to be inconsistent with a covered agreement has been removed, or the Member State that must implement recommendations and findings of the panel and Appellate Body reports adopted by the SEOM provides a solution to the nullification or impairment of benefits, or a mutually satisfactory solution is reached. In accordance with paragraph 6 of Article 17, the SEOM shall continue to keep under surveillance the implementation of recommendations and findings of the panel and Appellate Body reports adopted by the SEOM, including those cases where compensation has been provided or concessions or other obligations have been suspended but the recommendations to bring a measure into conformity with the covered agreements have not been implemented.

10. The dispute settlement provisions of the covered agreements may be invoked in respect of measures affecting their observance taken by regional or local governments or authorities within the territory of a Member State. When the SEOM has ruled that a provision of a covered agreement has not been observed, the responsible Member State shall take such reasonable measures as may be available to it to ensure its observance. The provisions of the covered agreements and this Protocol relating to compensation and suspension of concessions or other obligations shall apply in cases where it has not been possible to secure such observance.

ARTICLE 19

Arbitration

1. Expeditious arbitration within the ASEAN Economic Community as an alternative means of dispute settlement can facilitate the solution of certain disputes that concern issues that are clearly defined by both parties.
2. Except as otherwise provided in this Protocol, resort to arbitration shall be subject to mutual agreement of the parties, which shall agree on the procedures to be followed. Agreements to resort to arbitration shall be notified to all Member States sufficiently in advance of the actual commencement of the arbitration process.
3. Other Member States may become party to an arbitration proceeding only upon the agreement of the parties that have agreed to have recourse to arbitration. The parties to the proceeding shall agree to abide by the arbitration award. Arbitration awards shall be notified to the SEOM and other relevant ASEAN Sectoral Ministerial Bodies of the covered agreements where any Member State may raise any point relating thereto.

4. Articles 17 and 18 shall apply *mutatis mutandis* to arbitration awards.

ARTICLE 20

Fund

1. The ASEAN Dispute Settlement Mechanism Fund (hereinafter referred to as the “Fund”) shall be a revolving fund, separate from the ASEAN Secretariat’s operational budget. Any drawdown from the Fund shall be replenished by the parties to the dispute in line with the provision of paragraph 3 of Article 16. The Secretariat shall be responsible for administering the Fund.

2. The Fund shall be used to meet the expenses of the panels, the Appellate Body and any related administration costs of the Secretariat. All other expenses, including legal representation, incurred by any party to a dispute shall be borne by that party.

3. The operation and usage of the Fund shall apply in accordance with the Terms and Conditions as contained in Appendix V.

ARTICLE 21

Maximum Time-Frame

1. Unless otherwise agreed to by the parties to the dispute, the period from the date of establishment of the panel by the SEOM until the date the SEOM considers the panel or appellate report for adoption shall as a general rule not exceed nine months where the panel report is not appealed or 12 months where the report is appealed. Where either the panel or the Appellate Body has acted, pursuant to paragraph 2 of Article 10

or paragraph 5 of Article 14, to extend the time for providing its report, the additional time taken shall be added to the above periods.

2. Unless otherwise specified, any time periods provided for in this Protocol may be modified by mutual agreement of the parties to the dispute provided that any modification shall not prejudice the rights of the third parties pursuant to Article 13.

ARTICLE 22

Responsibilities of the Secretariat

1. The Secretariat shall have the responsibility of assisting the panels and the Appellate Body, especially on the legal, historical and the procedural aspects of the matters dealt with, and of providing secretarial and technical support.

2. The Secretariat shall assist the SEOM to monitor and maintain surveillance of the implementation of the findings and recommendations of the panel and Appellate Body reports adopted by it.

3. The Secretariat shall be the focal point to receive all documentations in relation to disputes and shall deal with them as appropriate.

4. While the Secretariat assists all Member States in respect of dispute settlement at their request, additional legal advice and assistance in respect of dispute settlement may be provided upon request to Member States as appropriate, in a manner ensuring the continued impartiality of the Secretariat.

Article 23
Special Procedures Involving Least-Developed Member States

1. At all stages of the determination of the causes of a dispute and of dispute settlement procedures involving a Least-Developed Member State, particular consideration shall be given to the special situation of Least-Developed Member States. In this regard, Member States shall exercise due restraint in raising matters under these procedures involving a Least-Developed Member State. If nullification or impairment is found to result from a measure taken by a Least-Developed Member State, complaining parties shall exercise due restraint in asking for compensation or seeking authorisation to suspend the application of concessions or other obligations pursuant to these procedures.

2. In dispute settlement cases involving a Least-Developed Member State, where a satisfactory solution has not been found in the course of consultations the Chair of the SEOM shall, upon request by a Least-Developed Member State offer his or her good offices, conciliation and mediation with a view to assisting the parties to settle the dispute, before a request for a panel is made. The Chair of the SEOM, in providing the above assistance, may consult any source which he or she deems appropriate.

ARTICLE 24
Venue for Proceedings

1. The venue for proceedings of the panels and the Appellate Body shall be the ASEAN Secretariat.

2. Notwithstanding the provisions of paragraph 1, panel and Appellate Body proceedings, apart from substantive meetings,

may be held at any venue which the panels and the Appellate Body consider appropriate in consultation with the parties to the dispute, having regard to the convenience and cost effectiveness of such venue.

ARTICLE 25

Depositary

This Protocol shall be deposited with the Secretary-General of ASEAN.

ARTICLE 26

Amendments

1. The provisions of this Protocol may be amended by mutual agreement of all Member States in writing.
2. Notwithstanding paragraph 1:
 - (a) Appendix I shall be administratively updated, as may be required from time to time, by the Secretariat in consultation with and endorsed by the SEOM;
 - (b) Appendices II, III and V may be amended subject to the endorsement of the SEOM; and
 - (c) Appendix IV may be amended by the Appellate Body, in consultation with the SEOM and the Secretary-General of ASEAN.
3. The Secretariat shall notify Member States whenever an amendment or update has been made to the Appendices.

ARTICLE 27

Final Provisions

1. The Appendices to this Protocol shall form an integral part of this Protocol.
2. This Protocol shall enter into force on the date on which the tenth Member State has notified the Depository of its completion of internal procedures necessary for the entry into force of this Protocol.
3. This Protocol shall replace the 2004 Protocol on EDSM and shall be applied only with respect to new requests for consultations under this Protocol made on or after the date of entry into force of this Protocol. With respect to disputes for which the request for consultations were made under the 2004 Protocol on EDSM, the 2004 Protocol on EDSM shall continue to apply.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned, being duly authorised thereto by their respective Governments, have signed this Protocol.

DONE at [City], [Country], this [Day] of [Month] in the Year _____, in a single copy in the English Language.

For the Government of Brunei Darussalam:

(NAME IN BOLD AND CAPS)
(Designation)

For the Government of the Kingdom of Cambodia:

(NAME IN BOLD AND CAPS)
(Designation)

For the Government of the Republic of Indonesia:

(NAME IN BOLD AND CAPS)
(Designation)

For the Government of the Lao People's Democratic Republic:

(NAME IN BOLD AND CAPS)
(Designation)

For the Government of Malaysia:

(NAME IN BOLD AND CAPS)
(Designation)

For the Government of the Republic of the Union of Myanmar:

(NAME IN BOLD AND CAPS)
(Designation)

For the Government of the Republic of the Philippines:

(NAME IN BOLD AND CAPS)
(Designation)

For the Government of the Republic of Singapore:

(NAME IN BOLD AND CAPS)
(Designation)

For the Government of the Kingdom of Thailand:

(NAME IN BOLD AND CAPS)
(Designation)

For the Government of the Socialist Republic of Viet Nam:

(NAME IN BOLD AND CAPS)
(Designation)

APPENDIX I

COVERED AGREEMENTS

1. Agreement on the ASEAN Food Security Reserve, New York, the United States of America, 4 October 1979.
2. Basic Agreement on ASEAN Industrial Projects, Kuala Lumpur, Malaysia, 6 March 1980.
3. Agreement on ASEAN Energy Cooperation, Manila, Philippines, 24 June 1986.
4. Agreement on the Preferential Shortlisting of ASEAN Contractors, Jakarta, Indonesia, 20 October 1986.
5. Framework Agreement on Enhancing ASEAN Economic Cooperation, Singapore, 28 January 1992.
6. ASEAN Framework Agreement on Services, Bangkok, Thailand, 15 December 1995.
7. Protocol Amending the Agreement on ASEAN Energy Cooperation, Bangkok, Thailand, 15 December 1995.
8. Protocol Amending the Agreement on the ASEAN Energy Cooperation, Kuala Lumpur, Malaysia, 23 July 1997.
9. 2nd Protocol to Amend the Agreement on the ASEAN Food Security Reserve, Subang Jaya, Malaysia, 23 July 1997.
10. Protocol to Implement the Initial Package of Commitments under the ASEAN Framework Agreement on Services, Kuala Lumpur, Malaysia, 15 December 1997.
11. Agreement on the Establishment of the ASEAN Center for Energy, Manila, Philippines, 22 May 1998.
12. ASEAN Framework Agreement on Mutual Recognition Arrangement (MRAs), Ha Noi, Viet Nam, 16 December 1998.
13. Protocol to Implement the Second Package of Commitments under the ASEAN Framework Agreement on Services, Ha Noi, Viet Nam, 16 December 1998.

14. ASEAN Framework Agreement on the Facilitation of Goods in Transit, Ha Noi, Viet Nam, 16 December 1998.
15. Protocol 3 Types and Quantity of Road Vehicles, Hanoi, Viet Nam, 15 September 1999.
16. Protocol 4 Technical Requirements of Vehicles, Hanoi, Viet Nam, 15 September 1999.
17. Protocol 8 Sanitary and Phytosanitary Measures to Implement the ASEAN Framework Agreement on the Facilitation of Goods in Transit, Phnom Penh, Cambodia, 27 October 2000.
18. Protocol 5: ASEAN Scheme of Compulsory Motor Vehicle Insurance, Kuala Lumpur, Malaysia, 8 April 2001.
19. Protocol to Implement the Third Package of Commitments under the ASEAN Framework Agreement Services, Ha Noi, Viet Nam, 31 December 2001.
20. ASEAN Sectoral Mutual Recognition Arrangement for Electrical and Electronic Equipment, Bangkok, Thailand, 5 April 2002.
21. ASEAN Memorandum of Understanding on the Trans-ASEAN Gas Pipeline Project, Bali, Indonesia, 5 July 2002.
22. ASEAN Tourism Agreement, Phnom Penh, Cambodia, 4 November 2002.
23. Protocol Governing the Implementation of the ASEAN Harmonized Tariff Nomenclature, Makati, Philippines, 7 August 2003.
24. Agreement on the ASEAN Harmonized Cosmetic Regulatory Scheme, Phnom Penh, Cambodia, 2 September 2003.
25. Protocol to Amend the ASEAN Framework Agreement on Services, Phnom Penh, Cambodia, 2 September 2003.
26. Protocol to Amend the Protocol Governing the Implementation of the ASEAN Harmonised Tariff Nomenclature, Jeju Island, Korea, 15 May 2004.
27. Protocol to Implement the Fourth Package of Commitments on Air Transport Services under the ASEAN Framework Agreement on Services, Phnom Penh, Cambodia, 23 November 2004.

28. ASEAN Framework Agreement for the Integration of Priority Sectors, Vientiane, Lao PDR, 29 November 2004.
29. ASEAN Sectoral Integration Protocol for e-ASEAN, Vientiane, Lao PDR, 29 November 2004.
30. ASEAN Sectoral Integration Protocol for Tourism, Vientiane, Lao PDR, 29 November 2004.
31. ASEAN Sectoral Integration Protocol for Air Travel, Vientiane, Lao PDR, 29 November 2004.
32. ASEAN Sectoral Integration Protocol for Electronics, Vientiane, Lao PDR, 29 November 2004.
33. ASEAN Sectoral Integration Protocol for Fisheries, Vientiane, Lao PDR, 29 November 2004.
34. ASEAN Sectoral Integration Protocol for Health Care, Vientiane, Lao PDR, 29 November 2004.
35. ASEAN Sectoral Integration Protocol for Rubber-Based Products, Vientiane, Lao PDR, 29 November 2004.
36. ASEAN Sectoral Integration Protocol for Wood-Based Products, Vientiane, Lao PDR, 29 November 2004.
37. ASEAN Sectoral Integration Protocol for Textiles and Apparel Products, Vientiane, Lao PDR, 29 November 2004.
38. ASEAN Sectoral Integration Protocol for Agro-Based Products, Vientiane, Lao PDR 29 November 2004.
39. ASEAN Sectoral Integration Protocol for Automotives, Vientiane, Lao PDR, 29 November 2004.
40. Protocol to Implement the Third Package of Commitments on Financial Services under the ASEAN Framework Agreement on Services, Vientiane, Lao PDR, 6 April 2005.
41. ASEAN Framework Agreement on Multimodal Transport, Vientiane, Lao PDR, 17 November 2005.
42. ASEAN Mutual Recognition Arrangement on Engineering Services, Kuala Lumpur, Malaysia, 9 December 2005.

43. Agreement on the ASEAN Harmonized Electrical and Electronic Equipment (EEE) Regulatory Regime, Kuala Lumpur, Malaysia, 9 December 2005.
44. Agreement to Establish and Implement the ASEAN Single Window, Kuala Lumpur, Malaysia, 9 December 2005.
45. ASEAN Mutual Recognition Arrangement on Nursing Services, Cebu, Philippines, 8 December 2006.
46. Protocol to Implement the Fifth Package of Commitments under the ASEAN Framework Agreement on Services, Cebu, Philippines, 8 December 2006.
47. ASEAN Framework (Amendment) Agreement for the Integration of Priority Sectors, Cebu, Philippines, 8 December 2006.
48. ASEAN Sectoral Integration (Amendment) Protocol for Priority Sectors, Cebu, Philippines, 8 December 2006.
49. Protocol to Establish and Implement the ASEAN Single Window, 20 December 2006.
50. Protocol 1: Designation of Transit Transport Routes and Facilities, Bangkok, Thailand, 8 February 2007.
51. Protocol to Implement the Fifth Package of Commitments on Air Transport Services under the ASEAN Framework Agreement on Services, Bangkok, Thailand, 8 February 2007.
52. Protocol to Provide Special Consideration for Rice and Sugar, Makati, Philippines, 23 August 2007.
53. ASEAN Sectoral Integration Protocol for the Logistics Services Sector, Makati, Philippines, 24 August 2007.
54. Protocol to Amend Article 3 of the ASEAN Framework (Amendment) Agreement for the Integration of Priority Sectors, Makati, Philippines, 24 August 2007.
55. ASEAN Mutual Recognition Arrangement on Architectural Services, Singapore, 19 November 2007.
56. ASEAN Framework Arrangement for the Mutual Recognition of Surveying Qualifications, Singapore, 19 November 2007.

57. Protocol to Implement the Sixth Package of Commitments under the ASEAN Framework Agreement on Services, Singapore, 19 November 2007.
58. Protocol to Implement the Fourth Package of Commitments on Financial Services under the ASEAN Framework Agreement on Services, Da Nang, Viet Nam, 4 April 2008.
59. ASEAN Mutual Recognition Arrangement on Medical Practitioners, Cha-am, Thailand, 26 February 2009.
60. ASEAN Mutual Recognition Arrangement on Dental Practitioners, Cha-am, Thailand, 26 February 2009.
61. ASEAN Mutual Recognition Arrangement Framework on Accountancy Services, Cha-am, Thailand, 26 February 2009.
62. ASEAN Trade in Goods Agreement, Cha-am, Thailand, 26 February 2009.
63. ASEAN Comprehensive Investment Agreement, Cha-am, Thailand, 26 February 2009.
64. Protocol to Implement the Seventh Package of Commitments under the ASEAN Framework Agreement on Services, Cha-am, Thailand, 26 February 2009.
65. ASEAN Petroleum Security Agreement, Cha-am, Thailand, 1 March 2009.
66. ASEAN Sectoral Mutual Recognition Arrangement (MRA) for Good Manufacturing Practice (GMP) Inspection of Manufacturers of Medicinal Products, Pattaya, Thailand, 10 April 2009.
67. ASEAN Multilateral Agreement on Full Liberalisation of Air Freight Services, Manila, Philippines, 20 May 2009.
68. Protocol 1 on Unlimited Third, Fourth and Fifth Freedom Traffic Rights among Designated Points in ASEAN, Manila, Philippines, 20 May 2009.
69. Protocol 2 on Unlimited Third, Fourth and Fifth Freedom Traffic Rights among All Points with International Airports in ASEAN, Manila, Philippines, 20 May 2009.

70. ASEAN Multilateral Agreement on Air Services, Manila, Philippines, 20 May 2009.
71. Protocol 1 on Unlimited Third and Fourth Freedom Traffic Rights within the ASEAN Sub-Region, Manila, Philippines, 20 May 2009.
72. Protocol 2 on Unlimited Fifth Freedom Traffic Rights within the ASEAN Sub-Region, Manila, Philippines, 20 May 2009.
73. Protocol 3 on Unlimited Third and Fourth Freedom Traffic Rights between the ASEAN Sub-Regions, Manila, Philippines, 20 May 2009.
74. Protocol 4 on Unlimited Fifth Freedom Traffic Rights between the ASEAN Sub-Regions, Manila, Philippines, 20 May 2009.
75. Protocol 5 on Unlimited Third and Fourth Freedom Traffic Rights between ASEAN Capital Cities, Manila, Philippines, 20 May 2009.
76. Protocol 6 on Unlimited Fifth Freedom Traffic Rights between ASEAN Capital Cities, Manila, Philippines, 20 May 2009.
77. Protocol to Implement the Sixth Package of Commitments on Air Transport Services under the ASEAN Framework Agreement on Services, Ha Noi, Viet Nam, 10 December 2009.
78. ASEAN Framework Agreement on the Facilitation of Inter-State Transport, Manila, Philippines, 10 December 2009.
79. Second Protocol to Amend the Protocol Governing the Implementation of the ASEAN Harmonised Tariff Nomenclature, Nha Trang, Viet Nam, 8 April 2010.
80. Protocol to Implement the Eight Package of Commitments under the ASEAN Framework Agreement on Services, Ha Noi, Viet Nam, 28 October 2010.
81. Protocol to Amend the Protocol to Provide Special Consideration for Rice and Sugar, Ha Noi, Viet Nam, 28 October 2010.
82. Protocol 1 on Unlimited Third and Fourth Freedom Traffic Rights between any ASEAN Cities, Bandar Seri Begawan, Brunei Darussalam, 12 November 2010.

83. ASEAN Multilateral Agreement on Full Liberalisation of Passengers Air Services, Bandar Seri Begawan, Brunei Darussalam, 12 November 2010.
84. Protocol 2 on Unlimited Fifth Freedom Traffic Rights between any ASEAN Cities, Bandar Seri Begawan, Brunei Darussalam, 12 November 2010.
85. Protocol to Implement the Fifth Package of Commitments on Financial Services under the ASEAN Framework Agreement on Services, Ha Noi, Viet Nam, 4 May 2011.
86. Protocol to Implement the Seventh Package of Commitments on Air Transport under the ASEAN Framework Agreement on Services, Phnom Penh, Cambodia, 16 December 2011.
87. ASEAN Agreement on Customs, Phnom Penh, Cambodia, 30 March 2012.
88. ASEAN Agreement on the Movement of Natural Persons, Phnom Penh, Cambodia, 19 November 2012.
89. ASEAN Mutual Recognition Arrangement on Tourism Professionals, Bangkok, Thailand, 9 November 2012.
90. Protocol to Amend Certain ASEAN Economic Agreements related to Trade in Goods, Ha Noi, Viet Nam, 8 March 2013.
91. Instrument of Extension of the ASEAN Memorandum of Understanding on the Trans-ASEAN Gas Pipeline Project, Bali, Indonesia, 25 September 2013.
92. Protocol to Amend the Agreement on the Establishment of the ASEAN Centre for Energy, Bali, Indonesia, 25 September 2013.
93. Protocol to Implement the Eighth Package of Commitments on Air Transport Services under the ASEAN Framework Agreement on Services, Pakse, Lao PDR, 20 December 2013.
94. Protocol to Amend the ASEAN Comprehensive Investment Agreement, Nay Pyi Taw, Myanmar, 26 August 2014.
95. ASEAN Mutual Recognition Arrangement on Accountancy Services, Nay Pyi Taw, Myanmar, 13 November 2014.

96. ASEAN Agreement on Medical Device Directive, Bangkok, Thailand, 21 November 2014.
97. Protocol 7 Customs Transit System, Bangkok, Thailand, 24 February 2015.
98. Protocol to Implement the Sixth Package of Commitments on Financial Services under the ASEAN Framework Agreement on Services, Kuala Lumpur, Malaysia, 20 March 2015.
99. Protocol on the Legal Framework to Implement the ASEAN Single Window, Ha Noi, Viet Nam, 4 September 2015.
100. Protocol to Implement the Ninth Package of Commitments under the ASEAN Framework Agreement on Services, Makati, Philippines, 27 November 2015.
101. Protocol to Implement the Seventh Package of Commitments on Financial Services under the ASEAN Framework Agreement on Services, Ha Noi, Viet Nam, 23 June 2016.
102. Protocol 3 on Domestic Code-Share Rights between Points Within the Territory of any ASEAN Member States, Singapore, 13 October 2017.
103. ASEAN Mutual Recognition Arrangement for Bioequivalence Study Reports of Generic Medicinal Products, Manila, Philippines, 2 November 2017.
104. ASEAN Sectoral Mutual Recognition Arrangement for Inspection and Certification Systems on Food Hygiene for Prepared Foodstuff Products, Singapore, 27 April 2018.
105. Protocol to Implement the Tenth Package of Commitments under the ASEAN Framework Agreement on Services, Singapore, 11 November 2018.

APPENDIX II

RULES OF CONDUCT

These rules of conduct are designed to maintain the integrity, impartiality and confidentiality of proceedings conducted under the Protocol thereby enhancing confidence under the Protocol.

I. Governing Principle

Each person covered by these Rules (as defined in paragraph III:1 and hereinafter called "covered person") shall be independent and impartial, shall avoid direct or indirect conflicts of interest and shall respect the confidentiality of proceedings of bodies pursuant to the dispute settlement mechanism, so that through the observance of such standards of conduct the integrity and impartiality of that mechanism are preserved. These Rules shall in no way modify the rights and obligations of Member States under the Protocol nor the rules and procedures therein.

II. Observance of the Governing Principle

1. To ensure the observance of the Governing Principle, each covered person is expected to:

- (a) adhere strictly to the provisions of the Protocol;
- (b) disclose the existence or development of any interest, relationship or matter that that person could reasonably be expected to know and that is likely to affect, or give rise to justifiable doubts as to, that person's independence or impartiality; and
- (c) take due care in the performance of their duties to fulfil these expectations, including through avoidance of any direct or indirect conflicts of interest in respect of the subject matter of the proceedings.

2. Pursuant to the Governing Principle, each covered person, shall be independent and impartial, and shall maintain confidentiality. Moreover, such persons shall consider only issues raised in, and necessary to fulfil their responsibilities within, the dispute settlement proceeding and shall not delegate this responsibility to any other person. Such person shall not incur any obligation or accept any benefit that would in any way interfere with, or which could give rise to, justifiable doubts as to the proper performance of that person's dispute settlement duties.

III. Scope

1. These Rules shall apply, as specified in the text, to each person serving:
 - (a) on a panel;
 - (b) on the Appellate Body;
 - (c) as an arbitrator pursuant to the provisions mentioned in paragraphs 7 and 8 of Article 18 of the Protocol; or
 - (d) as an expert participating in the dispute settlement mechanism pursuant to paragraph 5 of Article 10 of the Protocol.

These Rules shall also apply, as specified in this text, to those members of the Secretariat called upon to assist the panel and the Appellate Body in accordance with Article 22 of the Protocol or to assist in formal arbitration proceedings pursuant to paragraphs 7 and 8 of Article 18 of the Protocol.

2. The application of these Rules shall not in any way impede the Secretariat's discharge of its responsibility to continue to respond to Member States' requests for assistance and information.

IV. Self-Disclosure Requirements by Covered Persons

1. (a) Each person requested to serve on a panel, on the Appellate Body, as an arbitrator, or as an expert shall, at the time of the request, receive from the Secretariat these Rules, which include an Illustrative List at Annex 1 of examples of the matters subject to disclosure.

(b) Any member of the Secretariat described in paragraph III:1, who may expect to be called upon to assist in a dispute shall be familiar with these Rules.

2. As set out in paragraph IV:4, all covered persons described in paragraph IV:1 shall disclose any information that could reasonably be expected to be known to them at the time which, coming within the scope of the Governing Principle, is likely to affect or give rise to justifiable doubts as to their independence or impartiality. These disclosures include the type of information described in the Illustrative List at Annex 1, if relevant.

3. These disclosure requirements shall not extend to the identification of matters whose relevance to the issues to be considered in the proceedings would be insignificant. They shall take into account the need to respect the personal privacy of those to whom these Rules apply and shall not be so administratively burdensome as to make it impracticable for otherwise

qualified persons to serve on panels, the Appellate Body, or in other dispute settlement roles.

4. (a) All panelists, arbitrators and experts, prior to confirmation of their appointment, shall complete the form at Annex 2. Such information would be disclosed to the SEOM for consideration by the parties to the dispute.

(b) (i) Persons serving on the Appellate Body who, through rotation, are selected to hear the appeal of a particular panel case, shall review the factual portion of the panel report and complete the form at Annex 2. Such information would be disclosed to the Appellate Body for its consideration whether the member concerned should hear a particular appeal.

(ii) The staff members of the Secretariat shall disclose any relevant matter to the Appellate Body, for its consideration in deciding on the assignment of staff to assist in a particular appeal.

(c) When considered to assist in a dispute, members of the Secretariat shall disclose to the Secretary-General of ASEAN the information required under paragraph IV:2 and any other relevant information required under the ASEAN Secretariat Staff Regulations.

5. During a dispute, each covered person shall also disclose any new information relevant to paragraph IV:2 at the earliest time they become aware of it.

6. The SEOM, Appellate Body, the Secretariat, parties to the dispute, and other individuals involved in the dispute settlement mechanism shall maintain the confidentiality of any information revealed through this disclosure process, even after the panel or appellate review process and its enforcement procedures, if any, are completed.

V. Confidentiality

1. Each covered person shall at all times maintain the confidentiality of dispute settlement deliberations and proceedings together with any information identified by a party as confidential. No covered person shall at any time use such information acquired during such deliberations and proceedings to gain personal advantage or advantage for others.

2. During the proceedings, no covered person shall engage in *ex parte* contacts concerning matters under consideration. Subject to paragraph V:1, no covered person shall make any statements on such proceedings or the issues in dispute in which that person is participating, until the report of the panel or the Appellate Body has been declassified.

VI. Procedures Concerning Subsequent Disclosure and Possible Material Violations

1. Any party to a dispute, conducted pursuant to the Protocol, who possesses or comes into possession of evidence of a material violation of the obligations of independence, impartiality or confidentiality or the avoidance of direct or indirect conflicts of interest by covered persons which may impair the integrity, impartiality or confidentiality of the dispute settlement mechanism, shall at the earliest possible time and on a confidential basis, submit such evidence to the SEOM, the Secretary-General of ASEAN or the Appellate Body, as appropriate according to the respective procedures detailed in paragraphs VI:5 to VI:17, in a written statement specifying the relevant facts and circumstances. Other Member States who possess or come into possession of such evidence, may provide such evidence to the parties to the dispute in the interest of maintaining the integrity and impartiality of the dispute settlement mechanism.

2. When evidence as described in paragraph VI:1 is based on an alleged failure of a covered person to disclose a relevant interest, relationship or matter, that failure to disclose, as such, shall not be a sufficient ground for disqualification unless there is also evidence of a material violation of the obligations of independence, impartiality, confidentiality or the avoidance of direct or indirect conflicts of interests and that the integrity, impartiality or confidentiality of the dispute settlement mechanism would be impaired thereby.

3. When such evidence is not provided at the earliest practicable time, the party submitting the evidence shall explain why it did not do so earlier and this explanation shall be taken into account in the procedures initiated in paragraph VI:1.

4. Following the submission of such evidence to the SEOM, the Secretary-General of ASEAN or the Appellate Body, as specified below, the procedures outlined in paragraphs VI:5 to VI:17 shall be completed within 15 working days.

Panelists, Arbitrators, Experts

5. If the covered person who is the subject of the evidence is a panelist, an arbitrator or an expert, the party shall provide such evidence to the SEOM.

6. Upon receipt of the evidence referred to in paragraphs VI:1 and VI:2, the SEOM shall forthwith provide the evidence to the person who is the subject of such evidence, for consideration by the latter.

7. If, after having consulted with the person concerned, the matter is not resolved, the SEOM shall forthwith provide all the evidence, and any additional information from the person concerned, to the parties to the

dispute. If the person concerned resigns, the SEOM shall inform the parties to the dispute and, as the case may be, the panelists, the arbitrator(s) or experts.

8. In all cases, the SEOM, in consultation with the Secretary-General of ASEAN and after having provided a reasonable opportunity for the views of the person concerned and the parties to the dispute to be heard, would decide whether a material violation of these Rules as referred to in paragraphs VI:1 and VI:2 has occurred. Where the parties to the dispute agree that a material violation of these Rules has occurred, it would be expected that, consistent with maintaining the integrity of the dispute settlement mechanism, the disqualification of the person concerned would be confirmed.

9. The person who is the subject of the evidence shall continue to participate in the consideration of the dispute unless it is decided that a material violation of these Rules has occurred.

10. The SEOM shall thereafter take the necessary steps for the appointment of the person who is the subject of the evidence to be formally revoked, or excused from the dispute as the case may be, as of that time.

Secretariat

11. If the covered person who is the subject of the evidence is a staff member of the Secretariat, the party shall only provide the evidence to the Secretary-General of ASEAN, who shall forthwith provide the evidence to the person who is the subject of such evidence and shall further inform the other party or parties to the dispute, and the panel or the Appellate Body, as appropriate.

12. It shall be for the Secretary-General of ASEAN to take any appropriate action in accordance with the ASEAN Secretariat Staff Regulations.

13. The Secretary-General of ASEAN shall inform the parties to the dispute, the panel and the SEOM of his decision, together with relevant supporting information.

Appellate Body

14. If the covered person who is the subject of the evidence is a member of the Appellate Body, the party shall provide the evidence to the other party to the dispute and the evidence shall thereafter be provided to the Appellate Body.

15. Upon receipt of the evidence referred to in paragraphs VI:1 and VI:2, the Appellate Body shall forthwith provide it to the person who is the subject of such evidence, for consideration by the latter.

16. It shall be for the Appellate Body to take any appropriate action after having provided a reasonable opportunity for the views of the person concerned and the parties to the dispute to be heard.

17. The Appellate Body shall inform the parties to the dispute and the SEOM of its decision, together with relevant supporting information.

18. Following completion of the procedures in paragraphs VI:5 to VI:17, if the appointment of a covered person, other than a member of the Appellate Body, is revoked or that person is excused or resigns, the procedures specified in the Protocol for initial appointment shall be followed for appointment of a replacement, but the time-periods shall not exceed half those specified in the Protocol, and the timelines in relation to panel and Appellate Body proceedings are maintained. The member of the Appellate Body who, under that Body's rules, would next be selected through rotation to consider the dispute, would automatically be assigned to the appeal. The panel, members of the Appellate Body hearing the appeal, or the arbitrator, as the case may be, may then decide after consulting with the parties to the dispute, on any necessary modifications to their working procedures or proposed timetable.

19. All covered persons and Member States concerned shall resolve matters involving possible material violations of these Rules as expeditiously as possible so as not to delay the completion of proceedings, as provided in the Protocol.

20. Except to the extent strictly necessary to carry out this decision, all information concerning possible or actual material violations of these Rules shall be kept confidential.

VII. Review

These Rules may be reviewed, if necessary.

ANNEX 1

ILLUSTRATIVE LIST OF INFORMATION TO BE DISCLOSED

This list contains examples of information of the type that a person called upon to serve in a dispute should disclose pursuant to the Rules of Conduct for the ASEAN Protocol on Enhanced Dispute Settlement Mechanism.

Each covered person, as defined in paragraph III:1 of these Rules has a continuing duty to disclose the information described in paragraph IV:2 of these Rules which may include the following:

- (a) financial interests (e.g. investments, loans, shares, interests, other debts); business interests (e.g. directorship or other contractual interests); and property interests relevant to the dispute in question;
- (b) professional interests (e.g. a past or present relationship with private clients, or any interests the person may have in domestic or international proceedings, and their implications, where these involve issues similar to those addressed in the dispute in question);
- (c) other active interests (e.g. active participation in public interest groups or other organisations which may have a declared agenda relevant to the dispute in question);
- (d) considered statements of personal opinion on issues relevant to the dispute in question (e.g. publications, public statements); and
- (e) employment or family interests (e.g. the possibility of any indirect advantage or any likelihood of pressure which could arise from their employer, business associates or immediate family members).

ANNEX 2

Dispute Number: _____

ASSOCIATION OF SOUTHEAST ASIAN NATIONS

DISCLOSURE FORM

I have read the ASEAN Protocol on Enhanced Dispute Settlement Mechanism (Protocol) and the Rules of Conduct in Appendix II of the Protocol. I understand my continuing duty, while participating in the dispute settlement mechanism, and until such time as the ASEAN Senior Economic Officials Meeting (SEOM) makes a decision on adoption of a report relating to the proceeding or notes its settlement, to disclose herewith and in future any information likely to affect my independence or impartiality, or which could give rise to justifiable doubts as to the integrity and impartiality of the dispute settlement mechanism; and to respect my obligations regarding the confidentiality of dispute settlement proceedings.

Signed:

Dated:

APPENDIX III

WORKING PROCEDURES OF THE PANEL

Panel Proceedings

In its proceedings the panel shall follow the relevant provisions of the Protocol. In addition, the following working procedures shall apply.

1. The panel shall meet in closed session. The parties to the dispute, and interested parties, shall be present at the meetings only when invited by the panel to appear before it.
2. The deliberations of the panel and the documents submitted to it shall be kept confidential. Nothing in the Protocol shall preclude a party to a dispute from disclosing statements of its own positions to the public. Member States shall treat as confidential information submitted by another Member State to the panel which that Member State has designated as confidential. Where a party to a dispute submits a confidential version of its written submissions to the panel, it shall also, upon request of a Member State, provide a non-confidential summary of the information contained in its submissions that could be disclosed to the public.
3. Before the first substantive meeting of the panel with the parties, the parties to the dispute shall transmit to the panel written submissions in which they present the facts of the case and their arguments.
4. At its first substantive meeting with the parties, the panel shall ask the party which has brought the complaint to present its case. Subsequently, and still at the same meeting, the party against which the complaint has been brought shall be asked to present its point of view.
5. All third parties which have notified their interest in the dispute to the SEOM shall be invited in writing to present their views during a session of the first substantive meeting of the panel set aside for that purpose. All such third parties may be present during the entirety of this session.
6. Formal rebuttals shall be made at a second substantive meeting of the panel. The party complained against shall have the right to take the floor first to be followed by the complaining party. The

parties shall submit, prior to that meeting, written rebuttals to the panel.

7. The panel may at any time put questions to the parties and ask them for explanations either in the course of a meeting with the parties or in writing.
8. The parties to the dispute and any third party invited to present its views in accordance with Article 13 shall make available to the panel a written version of their oral statements.
9. In the interest of full transparency, the presentations, rebuttals and statements referred to in paragraphs 5 to 8 shall be made in the presence of the parties. Moreover, each party's written submissions, including any comments on the descriptive part of the report and responses to questions put by the panel, shall be made available to the other party or parties.
10. Any additional procedures specific to the panel.

APPENDIX IV

WORKING PROCEDURES FOR APPELLATE REVIEW

Definitions

1. In these *Working Procedures for Appellate Review*,

"appellant" means any party to the dispute that has filed a Notice of Appeal pursuant to Rule 20;

"appellate report" means an Appellate Body report as described in Article 14 of the Protocol;

"appellee" means any party to the dispute that has filed a submission pursuant to Rule 22 or paragraph 4 of Rule 23;

"consensus" a decision is deemed to be made by consensus if no Member formally objects to it;

"division" means the three Members who are selected to serve on any one appeal in accordance with paragraph 1 of Article 14 of the Protocol and paragraph 2 of Rule 6;

"documents" means the Notice of Appeal, any Notice of Other Appeal and the submissions and other written statements presented by the participants or third participants;

"Member" means a Member of the Appellate Body who has been appointed by the AEM in accordance with Article 14 of the Protocol;

"other appellant" means any party to the dispute that has filed a Notice of Other Appeal pursuant to paragraph 1 of Rule 23;

"participant" means any party to the dispute that has filed a Notice of Appeal pursuant to Rule 20, a Notice of Other Appeal pursuant to Rule 23 or a submission pursuant to Rule 22 or paragraph 4 of Rule 23;

"party to the dispute" means any Member State who was a complaining or defending party in the panel dispute, but does not include a third party;

"proof of service" means a letter or other written acknowledgement that a document has been delivered, as required, to the parties to the dispute, participants, third parties or third participants, as the case may be;

"Rules" means these Working Procedures for Appellate Review;

"Rules of Conduct" means the Rules of Conduct in Appendix II of the Protocol;

"Secretariat" means the ASEAN Secretariat;

"Secretary-General" means the Secretary-General of ASEAN;

"service address" means the address of the party to the dispute, participant, third party or third participant notified to the Secretariat and to all Member States for the purposes of these Working Procedures;

"third participant" means any third party that has filed a written submission pursuant to paragraph 1 of Rule 25; or any third party that appears at the oral hearing, whether or not it makes an oral statement at that hearing;

"third party" means any Member State who has notified the SEOM of its substantial interest in the matter before the panel pursuant to paragraph 2 of Article 13 of the Protocol;

"WTO" means the World Trade Organization.

PART I

MEMBERS

Duties and Responsibilities

2. (1) A Member shall abide by the terms and conditions of the Protocol, these Rules and any decisions of the SEOM affecting the Appellate Body.
- (2) During his/her term, a Member shall not:
 - (a) accept any employment; or
 - (b) pursue any professional activitythat is inconsistent with his/her duties and responsibilities.
- (3) A Member shall exercise his/her office without accepting or seeking instructions from any international, governmental, or non-governmental organisation or any private source.
- (4) A Member shall be available at all times and on short notice.

Decision-Making

3. (1) In accordance with paragraph 1 of Article 14 of the Protocol, decisions relating to an appeal shall be taken solely by the division assigned to that appeal. Other decisions shall be taken by the Appellate Body as a whole.
- (2) The Appellate Body and its divisions shall make every effort to take their decisions by consensus. Where a decision cannot be arrived at by consensus, the matter at issue shall be decided by a majority vote.

Collegiality

4. (1) To ensure consistency and coherence in decision-making, and to draw on the individual and collective expertise of the Members, the Members shall convene once a year to discuss matters of policy, practice and procedure.

- (2) The Members shall stay abreast of dispute settlement activities and other relevant activities of the WTO and ASEAN and, in particular, each Member shall receive all documents filed in an appeal.
- (3) In accordance with the objectives set out in paragraph 1, the division responsible for deciding each appeal shall exchange views with the other Members before the division finalises the appellate report for circulation to the Member States. This paragraph is subject to paragraphs 2 and 3 of Rule 11.
- (4) Nothing in these Rules shall be interpreted as interfering with a division's full authority and freedom to hear and decide an appeal assigned to it in accordance with paragraph 1 of Article 14 of the Protocol.

Chair

5. (1) There shall be a Chair of the Appellate Body who shall be elected by the Members through correspondence.
- (2) The term of office of the Chair of the Appellate Body shall be one year. The Appellate Body Members may decide to extend the term of office for an additional period of up to one year. However, in order to ensure rotation of the Chair, no Member shall serve as Chair for more than two consecutive terms.
- (3) The Chair shall be responsible for the overall direction of the Appellate Body business, such as:
 - (a) the supervision of the internal functioning of the Appellate Body;
and
 - (b) any such other duties as the Members may agree to entrust to him/her.
- (4) Where the office of the Chair becomes vacant due to permanent incapacity as a result of illness or death or by resignation or expiration of his/her term, the Members shall elect a new Chair who shall serve a full term in accordance with paragraph 2.
- (5) In the event of a temporary absence or incapacity of the Chair, the Appellate Body shall authorise another Member to act as Chair *ad interim*, and the Member so authorised shall temporarily exercise all

the powers, duties and functions of the Chair until the Chair is capable of resuming his/her functions.

Divisions

6. (1) In accordance with paragraph 1 of Article 14 of the Protocol, a division consisting of three Members shall be established to hear and decide an appeal.
- (2) The Members constituting a division shall be selected on the basis of rotation, while taking into account the principles of random selection, unpredictability and opportunity for all Members to serve regardless of their national origin.
- (3) A Member selected pursuant to paragraph 2 to serve on a division shall serve on that division, unless:
 - (a) he/she is excused from that division pursuant to Rules 9 or 10;
 - (b) he/she has notified the Chair and the Presiding Member that he/she is prevented from serving on the division because of illness or other serious reasons pursuant to Rule 12; or
 - (c) he/she has notified his/her intentions to resign pursuant to Rule 14.

Presiding Member of the Division

7. (1) Each division shall have a Presiding Member, who shall be elected by the Members of that division.
- (2) The responsibilities of the Presiding Member shall include:
 - (a) coordinating the overall conduct of the appeal proceeding;
 - (b) chairing all oral hearings and meetings related to that appeal;
and
 - (c) coordinating the drafting of the appellate report.
- (3) In the event that a Presiding Member becomes incapable of performing his/her duties, the other Members serving on that division

and the Member selected as a replacement pursuant to Rule 13 shall elect one of their number to act as the Presiding Member.

Rules of Conduct

8. The Rules of Conduct shall be deemed to have been adopted by the Appellate Body once it is established.
9.
 - (1) Upon the filing of a Notice of Appeal, each Member shall take the steps set out in paragraph IV:4(b)(i) of the Rules of Conduct, and a Member may consult with the other Members prior to completing the disclosure form.
 - (2) Upon the filing of a Notice of Appeal, the staff of the Secretariat assigned to that appeal shall take the steps set out in paragraph IV:4(b)(ii) of the Rules of Conduct.
 - (3) Where information has been submitted pursuant to paragraph IV:4(b)(i) or (ii) of the Rules of Conduct, the Appellate Body shall consider whether further action is necessary.
 - (4) As a result of the Appellate Body's consideration of the matter pursuant to paragraph IV:3 of the Rules of Conduct, the Member or the staff member concerned may continue to be assigned to the division or may be excused from the division.
10.
 - (1) Where evidence of a material violation is filed by a participant pursuant to paragraph VI of the Rules of Conduct, such evidence shall be confidential and shall be supported by affidavits made by persons having actual knowledge or a reasonable belief as to the truth of the facts stated.
 - (2) Any evidence filed pursuant to paragraph VI:1 of the Rules of Conduct shall be filed at the earliest practicable time: that is, forthwith after the participant submitting it knew or reasonably could have known of the facts supporting it. In no case shall such evidence be filed after the appellate report is circulated to the Member States.
 - (3) Where a participant fails to submit such evidence at the earliest practicable time, it shall file an explanation in writing of the reasons why it did not do so earlier, and the Appellate Body may decide to consider or not to consider such evidence, as appropriate.

- (4) While taking fully into account paragraph 5 of Article 14 of the Protocol, where evidence has been filed pursuant to paragraph VI of the Rules of Conduct, an appeal shall be suspended for 15 days or until the procedure referred to in paragraph VI:14-16 of the Rules of Conduct is completed, whichever is earlier.
 - (5) As a result of the procedure referred to in paragraph VI:14-16 of the Rules of Conduct, the Appellate Body may decide to dismiss the allegation, to excuse the Member or the staff member concerned from being assigned to the division or make such other order as it deems necessary in accordance with paragraph VI of the Rules of Conduct.
11. (1) A Member who has submitted a disclosure form with information attached pursuant to paragraph IV:4(b)(i) of the Rules of Conduct-or is the subject of evidence of a material violation pursuant to paragraph VI:1 of the Rules of Conduct, shall not participate in any decision taken pursuant to paragraph 4 of Rule 9 or paragraph 5 of Rule 10.
- (2) A Member who is excused from a division pursuant to paragraph 4 of Rule 9 or paragraph 5 of Rule 10 shall not take part in the exchange of views conducted in that appeal pursuant to paragraph 3 of Rule 4.
- (3) A Member who, had he/she been a Member of a division, would have been excused from that division pursuant to paragraph 4 of Rule 9, shall not take part in the exchange of views conducted in that appeal pursuant to paragraph 3 of Rule 4.

Incapacity

12. (1) A Member who is prevented from serving on a division by illness or for other serious reasons shall give notice and duly explain such reasons to the Chair and to the Presiding Member.
- (2) Upon receiving such notice, the Chair and the Presiding Member shall forthwith inform the Appellate Body.

Replacement

13. Where a Member is unable to serve on a division for a reason set out in paragraph 3 of Rule 6, another Member shall be selected forthwith pursuant to paragraph 2 of Rule 6 to replace the Member originally selected for that division.

Resignation

14. (1) A Member who intends to resign from his/her office shall notify his/her intention in writing to the Chair of the Appellate Body who shall immediately inform the AEM, the Secretary-General and the other Members of the Appellate Body.
- (2) The resignation shall take effect 90 days after the notification has been made pursuant to paragraph 1, unless the AEM, in consultation with the Appellate Body, decides otherwise.

Transition

15. A person who ceases to be a Member of the Appellate Body may, with the authorisation of the Appellate Body and upon notification to the AEM, complete the disposition of any appeal to which that person was assigned while a Member, and that person shall, for that purpose only, be deemed to continue to be a Member of the Appellate Body.

PART II

PROCESS

General Provisions

16. (1) In the interests of fairness and orderly procedure in the conduct of an appeal, where a procedural question arises that is not covered by these Rules, a division may adopt an appropriate procedure for the purposes of that appeal only, provided that it is not inconsistent with the Protocol, the other covered agreements and these Rules. Where such a procedure is adopted, the division shall immediately notify the parties to the dispute, participants, third parties and third participants as well as the other Members of the Appellate Body.
- (2) In exceptional circumstances, where strict adherence to a time-period set out in these Rules would result in a manifest unfairness, a party to the dispute, a participant, a third party or a third participant may request that a division modify a time-period set out in these Rules for the filing of documents or the date set out in the working schedule for the oral hearing. Where such a request is granted by a division, any modification of time shall be notified to the parties to the dispute, participants, third parties and third participants in a revised working schedule.
17. (1) Unless the SEOM decides otherwise, in computing any time-period stipulated in the Protocol or in the special or additional provisions of the covered agreements, or in these Rules, within which a communication must be made or an action taken by a Member State to exercise or preserve its rights, the day from which the time-period begins to run shall be excluded and, subject to paragraph 2, the last day of the time-period shall be included.
- (2) If any time period expires on a Secretariat non-working day, any communication or action to be taken before the expiration of such a time-period shall be accepted on the first subsequent Secretariat working day.

Documents

18. (1) No document is considered filed with the Appellate Body unless the document is received by the Secretariat within the time-period set out for filing in accordance with these Rules.
- (2) Except as otherwise provided in these Rules, every document filed by a party to the dispute, a participant, a third party or a third participant shall be served on each of the other parties to the dispute, participants, third parties and third participants in the appeal.
- (3) A proof of service on the other parties to the dispute, participants, third parties and third participants shall appear on, or be affixed to, each document filed with the Secretariat under paragraph 1.
- (4) A document shall be served by the most expeditious means of delivery or communication available, including by:
 - (a) delivering a copy of the document to the service address of the party to the dispute, participant, third party or third participant; or
 - (b) sending a copy of the document to the service address of the party to the dispute, participant, third party or third participant by facsimile transmission, expedited delivery courier or expedited mail service.
- (5) Upon authorisation by the division, a participant or a third participant may correct clerical errors in any of its documents (including typographical mistakes, errors of grammar, or words or numbers placed in the wrong order). The request to correct clerical errors shall identify the specific errors to be corrected and shall be filed with the Secretariat no later than 30 days after the date of the filing of the Notice of Appeal. A copy of the request shall be served upon the other parties to the dispute, participants, third parties and third participants, each of whom shall be given an opportunity to comment in writing on the request. The division shall notify the parties to the dispute, participants, third parties and third participants of its decision.

Ex Parte Communications

19. (1) Neither a division nor any of its Members shall meet with or contact one party to the dispute, participant, third party or third participant in

the absence of the other parties to the dispute, participants, third parties and third participants.

- (2) No Member of the division may discuss any aspect of the subject matter of an appeal with any party to the dispute, participant, third party or third participant in the absence of the other Members of the division.
- (3) A Member who is not assigned to the division hearing the appeal shall not discuss any aspect of the subject matter of the appeal with any party to the dispute, participant, third party or third participant.

Commencement of Appeal

20. (1) An appeal shall be commenced by notification in writing to the SEOM in accordance with paragraph 2 of Article 11 of the Protocol and simultaneous filing of a Notice of Appeal with the Secretariat.
- (2) A Notice of Appeal shall include the following information:
 - (a) the title of the panel report under appeal;
 - (b) the name of the party to the dispute filing the Notice of Appeal;
 - (c) the service address, telephone and facsimile numbers of the party to the dispute; and
 - (d) a brief statement of the nature of the appeal, including:
 - (i) identification of the alleged errors in the issues of law covered in the panel report and legal interpretations developed by the panel;
 - (ii) a list of the legal provision(s) of the covered agreements that the panel is alleged to have erred in interpreting or applying; and
 - (iii) without prejudice to the ability of the appellant to refer to other paragraphs of the panel report in the context of its appeal, an indicative list of the paragraphs of the panel report containing the alleged errors.

Appellant's Submission

21. (1) The appellant shall, within seven days after the date of the filing of the Notice of Appeal, file with the Secretariat a written submission prepared in accordance with paragraph 2 and serve a copy of the submission on the other parties to the dispute and third parties.
- (2) A written submission referred to in paragraph 1 shall:
- (a) be dated and signed by the appellant; and
 - (b) set out:
 - (i) a precise statement of the grounds for the appeal, including the specific allegations of errors in the issues of law covered in the panel report and legal interpretations developed by the panel, and the legal arguments in support thereof;
 - (ii) a precise statement of the provisions of the covered agreements and other legal sources relied on; and
 - (iii) the nature of the decision or ruling sought.

Appellee's Submission

22. (1) Any party to the dispute that wishes to respond to allegations raised in an appellant's submission filed pursuant to Rule 21 may, within 25 days after the date of the filing of the Notice of Appeal, file with the Secretariat a written submission prepared in accordance with paragraph 2 and serve a copy of the submission on the appellant, other parties to the dispute and third parties.
- (2) A written submission referred to in paragraph 1 shall:
- (a) be dated and signed by the appellee; and
 - (b) set out:
 - (i) a precise statement of the grounds for opposing the specific allegations of errors in the issues of law covered in the panel report and legal interpretations developed by the panel raised in the appellant's submission, and the legal arguments in support thereof;

- (ii) an acceptance of, or opposition to, each ground set out in the appellant's submission;
- (iii) a precise statement of the provisions of the covered agreements and other legal sources relied on; and
- (iv) the nature of the decision or ruling sought.

Multiple Appeals

23. (1) Within 12 days after the date of the filing of the Notice of Appeal, a party to the dispute other than the original appellant may join in that appeal or appeal on the basis of other alleged errors in the issues of law covered in the panel report and legal interpretations developed by the panel. That party shall notify the SEOM in writing of its appeal and shall simultaneously file a Notice of Other Appeal with the Secretariat.
- (2) A Notice of Other Appeal shall include the following information:
- (a) the title of the panel report under appeal;
 - (b) the name of the party to the dispute filing the Notice of Other Appeal;
 - (c) the service address, telephone and facsimile numbers of the party to the dispute; and either
 - (i) a statement of the issues raised on appeal by another participant with which the party joins; or
 - (ii) a brief statement of the nature of the other appeal, including:
 - (A) identification of the alleged errors in the issues of law covered in the panel report and legal interpretations developed by the panel;
 - (B) a list of the legal provision(s) of the covered agreements that the panel is alleged to have erred in interpreting or applying; and

- (C) without prejudice to the ability of the other appellant to refer to other paragraphs of the panel report in the context of its appeal, an indicative list of the paragraphs of the panel report containing the alleged errors.
- (3) The other appellant shall, within 15 days after the date of the filing of the Notice of Appeal, file with the Secretariat a written submission prepared in accordance with paragraph 2 of Rule 21 and serve a copy of the submission on the other parties to the dispute and third parties.
- (4) The appellant, any appellee and any other party to the dispute that wishes to respond to a submission filed pursuant to paragraph 3 may file a written submission within 25 days after the date of the filing of the Notice of Appeal, and any such submission shall be in the format required by paragraph 2 of Rule 22.
- (5) This Rule does not preclude a party to the dispute which has not filed a submission under Rule 21 or a Notice of Other Appeal under paragraph 1 from exercising its right of appeal pursuant to paragraph 2 of Article 11 of the Protocol.
- (6) Where a party to the dispute which has not filed a submission under Rule 21 or a Notice of Other Appeal under paragraph 1 exercises its right to appeal as set out in paragraph 5, a single division shall examine the appeals.

Amending Notices of Appeal

24. (1) The division may authorise an original appellant to amend a Notice of Appeal or another appellant to amend a Notice of Other Appeal.
- (2) A request to amend a Notice of Appeal or a Notice of Other Appeal shall be made as soon as possible in writing and shall state the reason(s) for the request and identify precisely the specific amendments that the appellant or other appellant wishes to make to the Notice. A copy of the request shall be served on the other parties to the dispute, participants, third participants and third parties, each of whom shall be given an opportunity to comment in writing on the request.

- (3) In deciding whether to authorise, in full or in part, a request to amend a Notice of Appeal or Notice of Other Appeal, the division shall take into account:
 - (a) the requirement to circulate the appellate report within the time-period set out in paragraph 5 of Article 14 of the Protocol; and
 - (b) the interests of fairness and orderly procedure, including the nature and extent of the proposed amendment, the timing of the request to amend a Notice of Appeal or Notice of Other Appeal, any reasons why the proposed amended Notice of Appeal or Notice of Other Appeal was not or could not have been filed on its original date, and any other considerations that may be appropriate.
- (4) The division shall notify the parties to the dispute, participants, third participants, and third parties of its decision. In the event that the division authorises an amendment to a Notice of Appeal or a Notice of Other Appeal, it shall provide an amended copy of the Notice to the SEOM.

Third Participants

25. (1) Any third party may file a written submission containing the grounds and legal arguments in support of its position. Such submission shall be filed within 25 days after the date of the filing of the Notice of Appeal.
- (2) A third party not filing a written submission shall, within the same period of 25 days, notify the Secretariat in writing if it intends to appear at the oral hearing, and, if so, whether it intends to make an oral statement.
- (3) Third participants are encouraged to file written submissions to facilitate their positions being taken fully into account by the division hearing the appeal and in order that participants and other third participants will have notice of positions to be taken at the oral hearing.
- (4) Any third party that has neither filed a written submission pursuant to paragraph 1, nor notified the Secretariat pursuant to paragraph 2, may notify the Secretariat that it intends to appear at the oral hearing, and may request to make an oral statement at the hearing. Such

notifications and requests should be notified to the Secretariat in writing at the earliest opportunity.

Transmittal of Record

26. (1) Upon the filing of a Notice of Appeal, the Secretary-General shall transmit forthwith to the Appellate Body the complete record of the panel proceeding.
- (2) The complete record of the panel proceeding includes, but is not limited to:
- (a) written submissions, rebuttal submissions, and supporting evidence attached thereto by the parties to the dispute and the third parties;
 - (b) written arguments submitted at the panel meetings with the parties to the dispute and the third parties, the recordings of such panel meetings, and any written answers to questions posed at such panel meetings;
 - (c) the correspondence relating to the panel dispute between the panel or the Secretariat and the parties to the dispute or the third parties; and
 - (d) any other documentation submitted to the panel.

Working Schedule

27. (1) Forthwith after the commencement of an appeal, the division shall draw up an appropriate working schedule for that appeal in accordance with the time-periods stipulated in these Rules.
- (2) The working schedule shall set forth precise dates for the filing of documents and a timetable for the division's work, including where possible, the date for the oral hearing.
- (3) In accordance with paragraph 5 of Article 3 of the Protocol, in appeals of urgency, including those which concern perishable goods, the Appellate Body shall make every effort to accelerate the appellate proceedings to the greatest extent possible. A division shall take this into account in drawing up its working schedule for that appeal.

- (4) The Secretariat shall serve forthwith a copy of the working schedule on the appellant, the parties to the dispute and any third parties.

Oral Hearing

28. (1) A division shall hold an oral hearing, which shall be held, as a general rule, between 35 and 45 days after the date of the filing of a Notice of Appeal.
- (2) Where possible in the working schedule or otherwise at the earliest possible date, the Secretariat shall notify all parties to the dispute, participants, third parties and third participants of the date for the oral hearing.
- (3) Any third party that has:
- (a) filed a submission pursuant to paragraph 1 of Rule 25, or has notified the Secretariat pursuant to paragraph 2 of Rule 25 that it intends to appear at the oral hearing, may appear at the oral hearing, make an oral statement at the hearing, and respond to questions posed by the division.
 - (b) notified the Secretariat pursuant to paragraph 4 of Rule 25 that it intends to appear at the oral hearing may appear at the oral hearing.
 - (c) made a request pursuant to paragraph 4 of Rule 25 may, at the discretion of the division hearing the appeal, taking into account the requirements of due process, make an oral statement at the hearing, and respond to questions posed by the division.
- (4) The Presiding Member may set time-limits for oral arguments.

Written Responses

29. (1) At any time during the appellate proceeding, including, in particular, during the oral hearing, the division may address questions orally or in writing to, or request additional memoranda from, any participant or third participant, and specify the time-periods by which written responses or memoranda shall be received.

- (2) Any such questions, responses or memoranda shall be made available to the other participants and third participants in the appeal, who shall be given an opportunity to respond.
- (3) When the questions or requests for memoranda are made prior to the oral hearing, then the questions or requests, as well as the responses or memoranda, shall also be made available to the third parties, who shall also be given an opportunity to respond.

Failure to Appear

30. Where a participant fails to file a submission within the required time-periods or fails to appear at the oral hearing, the division shall, after hearing the views of the participants, issue such order, including dismissal of the appeal, as it deems appropriate.

Withdrawal of Appeal

31. (1) At any time during an appeal, the appellant may withdraw its appeal by notifying the Appellate Body, which shall forthwith notify the SEOM.
- (2) Where a mutually agreed solution to a dispute which is the subject of an appeal has been notified to the SEOM pursuant to paragraph 2 of Article 2 of the Protocol, it shall be notified to the Appellate Body.

Amendment

32. (1) Whenever there is an amendment to the Protocol or to the special or additional rules and procedures of the covered agreements, the Appellate Body shall examine whether update or change to these Rules are necessary.
- (2) In considering update or change to these Rules, the Appellate Body shall take note of any changes in the current practices of the Appellate Body of the WTO.

PART III

TIMETABLE FOR APPEALS¹

	<u>General Appeals</u>
	Day
Notice of Appeal ²	0
Appellant's Submission ³	7
Notice of Other Appeal ⁴	12
Other Appellant(s) Submission(s) ⁵	15
Appellee(s) Submission(s) ⁶	25
Third Participant(s) Submission(s) ⁷	25
Third Participant(s) Notification(s) ⁸	25
Oral Hearing ⁹	35-45
Circulation of Appellate Report	60-90 ¹⁰
Adoption by SEOM	30 ¹¹

¹Rule 17 applies to the computation of the time-periods below.

²Rule 20.

³Rule 21(1).

⁴Rule 23(1).

⁵Rule 23(3).

⁶Rules 22 and 23(4).

⁷Rule 25(1).

⁸Rule 25(2).

⁹Rule 28.

¹⁰Article 14(5), Protocol.

¹¹Article 14(13), Protocol.

APPENDIX V

TERMS AND CONDITIONS OF THE FUND

1. Introduction

- 1.1 The Fund, in accordance with Article 20 of the Protocol, shall be a revolving fund separate from the ASEAN Secretariat's annual operational budget.
- 1.2 The Secretariat shall be responsible for administering the Fund. Unless otherwise specified under this Terms and Conditions, the ASEAN Secretariat Financial and Administrative Rules and Procedures shall be applied to the Fund.

2. Contributions

- 2.1 Pursuant to the decision of the 36th AEM held on 3 September 2004 in Jakarta, each Member State contributed US\$33,300 to the Fund. The initial sum of the Fund totalled US\$333,000.
- 2.2 Any contribution or payment to the Fund shall be deposited in the bank account administered by the Secretariat.

3. Fund Usage

- 3.1 The Fund shall be used to meet the expenses of the panels and Appellate Body, including traveling, allowances etc., and any related administration costs of the Secretariat, including reproductions, dispatch of documents, publications, and computer and telecommunication services.
- 3.2 The selection and appointment of member of panel and Appellate Body shall be done in accordance with the provisions of the Protocol.
- 3.3 The Secretariat shall ensure smooth operation of the dispute settlement process including undertaking any necessary legal transaction to implement paragraphs 3.1 and 3.2.

3.4 The rate of subsistence allowances and other expenses shall be in accordance with the list of criteria as agreed upon by the SEOM.

4. **Replenishment of Fund**

Any drawdown from the Fund shall be replenished by parties to disputes in line with paragraph 3 of Article 16 of the Protocol.

5. **Reporting Requirements**

The Secretariat shall provide a financial report to the SEOM on an annual basis, or when requested by the SEOM.

(คำแปลอย่างไม่เป็นทางการ)

พิธีสารว่าด้วยกลไกระงับข้อพิพาทด้านเศรษฐกิจของอาเซียน ปี ๒๕๖๒

รัฐบาลแห่งบรูไนดารุสซาลาม ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มาเลเซีย สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐสิงคโปร์ ราชอาณาจักรไทย สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ในฐานะประเทศสมาชิกสมาคมแห่งประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ซึ่งต่อไปในเอกสารนี้จะเรียกรวมกันว่า “ประเทศสมาชิกทั้งหลาย” หรือเรียกเป็นรายประเทศว่า “ประเทศสมาชิก”);

ได้รับแรงบันดาลใจ จากการจัดตั้งประชาคมอาเซียน เมื่อวันที่ ๓๑ ธันวาคม ค.ศ. ๒๐๑๕ และ*วิสัยทัศน์ประชาคมอาเซียน ค.ศ. ๒๐๒๕: มุ่งหน้าไปด้วยกัน* ซึ่งได้วางกรอบสำหรับอาเซียนในทศวรรษที่กำลังจะมาถึง;

อ้างถึง กฎบัตรอาเซียน ซึ่งลงนามเมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ค.ศ. ๒๐๐๗ ณ สิงคโปร์ ที่ได้วางกรอบทางกฎหมายและสถาบันสำหรับอาเซียน;

ยืนยัน ข้อผูกพันที่จะมีสถาบันที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่กลไกระงับข้อพิพาทที่สอดคล้องกับประชาคมอาเซียนที่ยึดมั่นในกฎกติกา;

ยอมรับถึง ความจำเป็นในการมีกระบวนการพิเศษสำหรับข้อพิพาทที่เกี่ยวข้องกับประเทศสมาชิกอาเซียนที่เป็นประเทศพัฒนาน้อยที่สุด;

ระลึกถึง กรอบความตกลงส่งเสริมความร่วมมือทางเศรษฐกิจอาเซียน ลงนามเมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม ค.ศ. ๑๙๙๒ ณ สิงคโปร์ (ต่อไปในเอกสารนี้จะเรียกว่า “ความตกลงฯ”) และพิธีสารว่าด้วยกลไกระงับข้อพิพาทด้านเศรษฐกิจของอาเซียน ลงนามเมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ค.ศ. ๒๐๐๔ ณ กรุงเวียงจันทน์ (ต่อไปในเอกสารนี้จะเรียกว่า “พิธีสารอีดีเอสเอ็ม ค.ศ. ๒๐๐๔”);

ปรารถนา ที่จะปรับปรุงพิธีสารว่าด้วยกลไกระงับข้อพิพาทด้านเศรษฐกิจของอาเซียนที่ระบุตาม ย่อหน้า ๓ ข้อ ๒๔ ของกฎบัตรอาเซียน

ได้ตกลงกันดังต่อไปนี้

ข้อ ๑

ความครอบคลุมและการใช้บังคับ

๑. กฎและกระบวนการพิจารณาของพิธีสารว่าด้วยกลไกระงับข้อพิพาทด้านเศรษฐกิจของอาเซียนฉบับนี้ (ซึ่งต่อไปในเอกสารนี้จะเรียกว่า “พิธีสารฯ”) ใช้กับข้อพิพาทตามข้อบทว่าด้วยการหารือและการระงับข้อพิพาทของความตกลงฯ รวมถึงความตกลงที่ระบุไว้ในภาคผนวก I และความตกลงด้านเศรษฐกิจของอาเซียนในอนาคต (ซึ่งต่อไปในเอกสารนี้จะเรียกว่า “ความตกลงที่อยู่ภายใต้พิธีสารฯ”)

๒. กฎและกระบวนการพิจารณาของพิธีสารฯ ฉบับนี้อยู่ภายใต้กฎและกระบวนการพิเศษหรือเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องการระงับข้อพิพาทของความตกลงที่อยู่ภายใต้พิธีสารฯ ในกรณีที่มีข้อแตกต่างระหว่างกฎและกระบวนการพิจารณาของพิธีสารฯ ฉบับนี้กับความตกลงที่อยู่ภายใต้พิธีสารฯ ให้ใช้กฎและกระบวนการของความตกลงที่อยู่ภายใต้พิธีสารฯ

๓. ข้อบทของพิธีสารฯ ฉบับนี้จะไม่กระทบสิทธิของสมาชิกทั้งหลายที่จะใช้เวทีอื่นเพื่อระงับข้อพิพาทที่เกี่ยวข้องกับประเทศสมาชิกอื่น ประเทศสมาชิกที่เกี่ยวข้องกับข้อพิพาทสามารถใช้เวทีอื่นเมื่อใดก็ได้ แต่ต้องก่อนที่ประเทศสมาชิกคู่พิพาทยื่นคำขอตั้งคณะผู้พิจารณาไปยังที่ประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสด้านเศรษฐกิจของอาเซียน (ซึ่งต่อไปในเอกสารนี้จะเรียกว่า “ซีออม”) ตามย่อหน้า ๑ ข้อ ๖ ของพิธีสารฯ

ข้อ ๒ การกำกับดูแล

๑. ให้ซีออมรับผิดชอบกำกับดูแลเพื่อให้การเป็นไปตามพิธีสารฯ และตามข้อบทว่าด้วยการหารือและการระงับข้อพิพาทของความตกลงที่อยู่ภายใต้พิธีสารฯ เว้นแต่ความตกลงที่อยู่ภายใต้พิธีสารฯ จะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ให้ซีออมมีอำนาจในการตั้งคณะผู้พิจารณา รับรองรายงานของคณะผู้พิจารณาและองค์กรอุทธรณ์ ติดตามการปฏิบัติตามข้อสรุปและคำตัดสินของคณะผู้พิจารณาและองค์กรอุทธรณ์ที่รับรองโดยซีออม และอนุญาตให้ระงับการให้ข้อลดหย่อนและการปฏิบัติตามพันธกรณีอื่นภายใต้ความตกลงที่อยู่ภายใต้พิธีสารฯ

๒. ให้แจ้งซีออมและองค์กรรายสาขาของอาเซียนที่เกี่ยวข้องของระดับรัฐมนตรีในกรณีที่มีการตกลงร่วมกันเพื่อยุติข้อพิพาท ในกรณีพิพาทที่เคยมีการหารือและระงับข้อพิพาทภายใต้ข้อบทของความตกลงที่อยู่ภายใต้พิธีสารฯ

ข้อ ๓ การปรึกษาหารือ

๑. ประเทศสมาชิกทั้งหลายจะต้องให้โอกาสตามสมควรเพื่อให้ประเทศสมาชิกอื่นหารือ^๑ ในทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตาม การตีความ หรือการใช้บังคับความตกลงฯ หรือความตกลงที่อยู่ภายใต้พิธีสารฯ หากมีท่าทีที่แตกต่างกัน ให้ตกลงกันอย่างฉันทมิตรระหว่างประเทศสมาชิกทั้งหลายหากเป็นไปได้

๒. ประเทศสมาชิกซึ่งเห็นว่าผลประโยชน์โดยตรงหรือทางอ้อมของตนภายใต้ความตกลงฯ หรือความตกลงที่อยู่ภายใต้พิธีสารฯ ถูกทำให้เสียไปทั้งหมดหรือเสียหายบางส่วน หรือมีอุปสรรคต่อการบรรลุวัตถุประสงค์แห่งความตกลงฯ หรือความตกลงที่อยู่ภายใต้พิธีสารฯ อันเกิดจากการที่ประเทศสมาชิกอื่นไม่ปฏิบัติตามพันธกรณีแห่งความตกลงฯ หรือความตกลงที่อยู่ภายใต้พิธีสารฯ อาจยื่นข้อเสนอหรือขอปรึกษาหารือกับประเทศสมาชิกอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อหาข้อยุติซึ่งเป็นที่พึงพอใจในเรื่องดังกล่าว และประเทศสมาชิกที่ถูกขอปรึกษาหารือจะต้องให้การพิจารณาอย่างเหมาะสมแก่ข้อเสนอหรือคำขอปรึกษาหารือดังกล่าว

^๑ เพื่อขยายความให้ชัดเจน กระบวนการปรึกษาหารือภายใต้ความตกลงที่อยู่ภายใต้พิธีสารฯ แตกต่างและไม่มีผลต่อกระบวนการปรึกษาหารือภายใต้พิธีสารฯ ฉบับนี้

๓. ให้แจ้งคำร้องขอปรึกษาหารือต่อซีออม คำขอปรึกษาหารือจะต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษร และระบุถึงเหตุผลที่ขอหารือ รวมทั้งการระบุมাত্রการที่เป็นประเด็นปัญหาและข้อบ่งชี้ของพื้นฐานทางกฎหมายสำหรับคำฟ้อง

๔. ในกรณีที่มีคำขอปรึกษาหารือ ประเทศสมาชิกที่ถูกขอปรึกษาหารือจะต้องตอบคำขอหารือภายในระยะเวลาสิบ (๑๐) วัน หลังจากวันที่ได้รับคำขอหารือ และจะต้องเข้าสู่การปรึกษาหารือภายในระยะเวลาสามสิบ (๓๐) วัน หลังจากวันที่ได้รับคำขอปรึกษาหารือ เพื่อหาข้อยุติซึ่งเป็นที่พอใจร่วมกัน

๕. ในกรณีเร่งด่วน ซึ่งรวมถึงกรณีที่เกี่ยวข้องกับสินค้าเน่าเสียง่าย คุกกี้พิพาท คณะผู้พิจารณาและองค์การอุทธรณ์จะต้องพยายามทุกวิถีทางที่จะเร่งรัดกระบวนการระงับข้อพิพาทให้เร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้

๖. การปรึกษาหารือจะต้องเป็นความลับและจะต้องไม่กระทบต่อสิทธิของประเทศสมาชิกในกระบวนการพิจารณาใด ๆ ต่อไป

๗. ข้อยุติของประเด็นที่ได้ถูกยกอย่างเป็นทางการภายใต้ความตกลงที่อยู่ภายใต้พิธีสารฯ จะต้องสอดคล้องกับความตกลงเหล่านั้น และต้องไม่ทำให้ผลประโยชน์ของประเทศสมาชิกของความตกลงเหล่านั้นเสียไปทั้งหมดหรือเสียหายบางส่วน หรือเป็นอุปสรรคต่อการบรรลุวัตถุประสงค์แห่งความตกลงเหล่านั้น

๘. เมื่อใดที่ประเทศสมาชิกอื่นนอกจากประเทศสมาชิกซึ่งปรึกษาหารือกัน พิจารณาเห็นว่าตนมีผลประโยชน์ทางการค้าที่ชัดเจนในการปรึกษาหารือ ซึ่งกำลังดำเนินการอยู่ตามข้อนี้ ประเทศสมาชิกนั้นอาจแจ้งประเทศสมาชิกที่ปรึกษาหารือกันและซีออม ภายในสิบ (๑๐) วัน หลังจากวันที่มีการเวียนคำร้องขอปรึกษาหารือภายใต้ข้อนี้ ให้ทราบถึงความประสงค์ที่จะได้เข้าร่วมปรึกษาหารือ ประเทศสมาชิกเช่นว่านั้นจะได้เข้าร่วมในการปรึกษาหารือ หากประเทศสมาชิกซึ่งได้รับการร้องขอปรึกษาหารือเห็นว่าข้ออ้างที่ว่า มีผลประโยชน์ที่ชัดเจนนั้นเป็นที่ยอมรับได้ ในกรณีนั้น ประเทศสมาชิกเหล่านั้นจะต้องแจ้งซีออมไปตามนั้น ถ้าคำร้องขอที่จะเข้าร่วมการปรึกษาหารือไม่ได้รับการยอมรับ ประเทศสมาชิกผู้ขอจะมีอิสระที่จะขอให้มีการปรึกษาหารือภายใต้ข้อนี้ หรือข้อที่รองรับในความตกลงที่อยู่ภายใต้พิธีสารฯ

ข้อ ๔

การประสานท่าที การประนอม และการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

๑. ประเทศสมาชิกคู่พิพาทอาจตกลงใช้การประสานท่าที การประนอม และการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท เมื่อใดก็ได้ ซึ่งกระบวนการเหล่านี้จะเริ่มใช้และเลิกใช้เมื่อใดก็ได้ ทั้งนี้ที่มีการเลิกใช้กระบวนการประสานท่าที การประนีประนอม หรือไกล่เกลี่ยข้อพิพาท เมื่อนั้นคู่กรณีผู้ฟ้องอาจดำเนินการส่งคำร้องขอไปยังซีออมให้ตั้งคณะผู้พิจารณาได้

๒. ถ้าประเทศคู่พิพาทตกลง กระบวนการเพื่อการประสานท่าที การประนอม หรือการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทอาจดำเนินต่อไป ในขณะที่กระบวนการพิจารณาในชั้นคณะผู้พิจารณาดำเนินอยู่

๓. เลขานุการอาเซียน โดยตำแหน่งที่เป็นทางการ อาจเสนอการประสานท่าที การประนอม หรือการไกล่เกลี่ย ข้อพิพาทเพื่อช่วยประเทศสมาชิกในการยุติข้อพิพาท

ข้อ ๕

กระบวนการทำงาน

บุคคลที่เกี่ยวข้องในกระบวนการวิธีระงับข้อพิพาททั้งหมด ตามที่ได้นิยามไว้ในกระบวนการทำงานในภาคผนวก II จะต้องปฏิบัติตามกระบวนการทำงานดังกล่าว

ข้อ ๖

การตั้งคณะผู้พิจารณา

๑. ถ้าประเทศสมาชิกที่ถูกขอปรึกษาหารือไม่ตอบคำขอปรึกษาหารือภายในสิบ (๑๐) วันหลังจากวันที่ได้รับ คำขอปรึกษาหารือ หรือไม่ยอมเข้าสู่การปรึกษาหารือภายในสามสิบ (๓๐) วันหลังจากวันที่ได้รับคำขอ ปรึกษาหารือ หรือการปรึกษาหารือไม่สามารถยุติข้อพิพาทได้ภายในหกสิบ (๖๐) วันหลังจากวันที่ได้รับคำขอ ปรึกษาหารือ ให้ยื่นเรื่องต่อซีอีเอ็มหากประเทศผู้ฟ้องประสงค์ที่จะขอให้ตั้งคณะผู้พิจารณา ให้ซีอีเอ็มตั้ง คณะผู้พิจารณา เว้นแต่ซีอีเอ็มมีฉันทามติไม่ให้ตั้งคณะผู้พิจารณา

๒. เพื่อให้ซีอีเอ็มตั้งคณะผู้พิจารณาทันทีหลังจากที่ได้รับคำขอ ในการประชุมแรกของซีอีเอ็มหลังได้รับคำขอให้ ตั้งคณะผู้พิจารณานั้น ให้บรรจุคำขอเป็นวาระการประชุมของซีอีเอ็มด้วย ในกรณีที่ไม่มีกำหนดหรือไม่ได้ วางแผนที่จะมีการประชุมของซีอีเอ็มภายในสี่สิบห้า (๔๕) วันหลังจากได้รับคำขอให้ตั้งคณะผู้พิจารณา ให้ซีอีเอ็ม ลงมติว่าจะตั้งคณะผู้พิจารณาหรือไม่ตั้งคณะผู้พิจารณาแล้วแต่กรณีโดยการเวียนหนังสือ ในกรณีที่ประเทศ สมาชิกไม่ตอบ ให้ถือว่าประเทศสมาชิคนั้นเห็นชอบให้ตั้งคณะผู้พิจารณา การลงมติให้ตั้งคณะผู้พิจารณาหรือไม่ ตั้งคณะผู้พิจารณาจะต้องทำภายในระยะเวลาสี่สิบห้าวัน (๔๕) วัน ไม่ว่าจะเป็นการลงมติในการประชุมซีอีเอ็ม หรือการเวียนลงมติทางหนังสือ

๓. คำขอตั้งคณะผู้พิจารณาต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษร คำขอต้องระบุว่าได้มีการหารือแล้วหรือไม่ ระบุ มาตรการเฉพาะที่เป็นประเด็นปัญหา และสรุปพื้นฐานทางกฎหมายของคำฟ้องโดยย่อ ซึ่งเพียงพอต่อ การนำเสนอปัญหาได้อย่างชัดเจน ในกรณีที่ประเทศผู้ฟ้องมีคำขอให้ตั้งคณะผู้พิจารณา ซึ่งมีอำนาจหน้าที่อื่นใด นอกเหนือจากอำนาจหน้าที่ที่เป็นมาตรฐาน คำขอตั้งคณะผู้พิจารณาที่เป็นลายลักษณ์อักษรนั้น ต้องรวม ข้อความที่ระบุอำนาจหน้าที่พิเศษที่เสนอมาด้วย

ข้อ ๗

อำนาจหน้าที่ของคณะผู้พิจารณา

๑. ให้คณะผู้พิจารณาที่มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ เว้นแต่ประเทศคู่พิพาทตกลงกันเป็นอย่างอื่นภายในระยะเวลา ยี่สิบ (๒๐) วันหลังตั้งคณะผู้พิจารณา

“ให้พิจารณาโดยอาศัยบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องตามที่ปรากฏใน (ชื่อของความตกลงที่อยู่ภายใต้พิธีสารฯ ที่อ้างถึงโดยประเทศคู่พิพาท) ยื่นต่อที่ชื่อย่อ โดย (ชื่อของประเทศสมาชิกผู้ฟ้อง) ในเอกสาร ... และจัดทำรายงานผลพิจารณา ซึ่งจะช่วยเหลือในการรับรองรายงานผลพิจารณาของคณะผู้พิจารณาหรือในการตัดสินใจที่จะไม่รับรองรายงานผลพิจารณาของคณะผู้พิจารณา”

๒. คณะผู้พิจารณาต้องพิจารณาบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องในความตกลงที่อยู่ภายใต้พิธีสารฯ หรือความตกลงซึ่งอ้างโดยประเทศคู่พิพาท และคณะผู้พิจารณาต้องพิจารณาคำร้อง ซึ่งคำวินิจฉัยมีความจำเป็นต่อการยุติข้อพิพาทอย่างมีประสิทธิภาพ

๓. ในการตั้งคณะผู้พิจารณา ชื่อย่ออาจมอบหมายประธานชื่อย่อมายกร่างอำนาจหน้าที่ของคณะผู้พิจารณา โดยปรึกษาหารือกับประเทศคู่พิพาท ทั้งนี้ภายใต้บังคับบทบัญญัติของย่อหน้า ๑ อำนาจหน้าที่ที่กำหนดขึ้นนั้นจะต้องเวียนไปให้ประเทศสมาชิกทั้งปวง ถ้าอำนาจหน้าที่ใดที่ได้ตกลงกันเป็นอำนาจหน้าที่อื่นนอกเหนือจากอำนาจหน้าที่มาตรฐาน ประเทศสมาชิกหนึ่งสมาชิกใดอาจยกประเด็นใดที่เกี่ยวข้องขึ้นในชื่อย่อในเวลาที่ตั้งคณะผู้พิจารณา

ข้อ ๘

องค์ประกอบของคณะผู้พิจารณา

๑. คณะผู้พิจารณาจะประกอบด้วยบุคคลจากภาคีรัฐบาลและ/หรือมิใช่จากภาคีรัฐบาล ซึ่งมีคุณสมบัติเหมาะสม รวมทั้งผู้ที่เคยทำหน้าที่ในคดี หรือเคยเสนอคดีต่อคณะผู้พิจารณา เคยทำงานในสำนักเลขาธิการอาเซียน (ซึ่งต่อไปในเอกสารนี้จะเรียกว่า “สำนักเลขาธิการฯ”) เคยสอนหรือตีพิมพ์บทความเกี่ยวกับกฎหมายหรือนโยบายการค้าระหว่างประเทศ หรือเคยเป็นเจ้าหน้าที่อาวุโสด้านนโยบายการค้าของประเทศสมาชิกในการเสนอชื่อผู้ทำหน้าที่ในคณะผู้พิจารณา ให้พิจารณาเลือกผู้ที่เป็นพลเมืองของประเทศสมาชิกเป็นพิเศษ

๒. สมาชิกของคณะผู้พิจารณาควรจะได้รับคัดเลือก โดยมีความมุ่งประสงค์ที่จะประกันความเป็นอิสระของประเทศสมาชิก ความแตกต่างของภูมิหลังและความหลากหลายของประสบการณ์

๓. พลเมืองของประเทศสมาชิกซึ่งรัฐบาลของตนเป็นประเทศคู่พิพาทหรือเป็นประเทศฝ่ายที่สามตามนิยามที่ระบุในย่อหน้า ๒ ของข้อ ๑๓ จะต้องไม่ปฏิบัติหน้าที่ในคณะผู้พิจารณาที่เกี่ยวกับข้อพิพาทนั้น เว้นแต่ประเทศคู่พิพาทจะตกลงกันเป็นอย่างอื่น

๔. เพื่อช่วยเหลือในการคัดเลือกผู้พิจารณา สำนักเลขาธิการฯ จะจัดให้มีบัญชีรายชื่อชี้แนะบุคคลจากภาครัฐและมิใช่จากภาครัฐ ซึ่งมีคุณสมบัติดังที่ระบุในย่อหน้า ๑ ซึ่งอาจถูกเลือกให้ร่วมในคณะผู้พิจารณาได้ตามความเหมาะสม ประเทศสมาชิกอาจเสนอชื่อบุคคลจากภาครัฐและมิใช่จากภาครัฐเป็นครั้งคราวเพื่อให้ร่วมไว้ในบัญชีรายชื่อชี้แนะ โดยให้ระบุข้อมูลที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับความรู้ในด้านการค้าระหว่างประเทศและสาขาหรือสาระสำคัญของความตกลงที่อยู่ภายใต้พิธีสารฯ และให้เพิ่มชื่อบุคคลเหล่านั้นในบัญชีเมื่อได้รับความเห็นชอบ

จากชื่ออม สำหรับแต่ละบุคคลที่อยู่ในบัญชี บัญชีนั้นจะต้องระบุสาขาเฉพาะของประสบการณ์หรือ ความชำนาญของบุคคลในสาขาหรือในสาระสำคัญของความตกลงที่อยู่ภายใต้พิธีสารฯ

๕. คณะผู้พิจารณาจะประกอบด้วยผู้พิจารณาสามคน เว้นแต่ประเทศคู่พิพาทจะตกลงกันภายในสิบ (๑๐) วัน หลังจากวันที่ตั้งคณะผู้พิจารณา ให้คณะผู้พิจารณาประกอบด้วยผู้พิจารณาห้าคน ประเทศสมาชิกจะได้รับแจ้ง ถึงองค์ประกอบของคณะผู้พิจารณาโดยเร็ว

๖. สำนักเลขาธิการฯ จะต้องเสนอชื่อบุคคลที่จะเข้าร่วมในคณะผู้พิจารณาให้แก่ประเทศคู่พิพาท ประเทศ คู่พิพาทจะไม่คัดค้านการเสนอชื่อ เว้นแต่จะมีเหตุผลที่จำเป็นบังคับ

๗. ถ้าไม่มีการตกลงในเรื่องผู้พิจารณาภายในยี่สิบ (๒๐) วัน หลังจากวันที่ชื่อที่ตั้งคณะผู้พิจารณา โดยการร้อง ขอของประเทศคู่พิพาทฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เลขาธิการอาเซียน โดยการปรึกษาหารือกับชื่ออม ต้องพิจารณา องค์ประกอบของคณะผู้พิจารณาภายใน ๑๐ วัน โดยการตั้งผู้พิจารณาซึ่งเลขาธิการอาเซียนเห็นว่ามีความ เหมาะสมที่สุดตามกฎหมายหรือกระบวนการพิเศษหรือเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องใดของความตกลงที่อยู่ภายใต้พิธีสารฯ ซึ่งเป็นประเด็นในข้อพิพาท หลังจากการปรึกษาหารือกับประเทศคู่พิพาท สำนักเลขาธิการฯ จะต้องแจ้งให้ ประเทศสมาชิกทั้งหลายทราบถึงองค์ประกอบของคณะผู้พิจารณาที่ได้จัดตั้งขึ้น

๘. โดยถือเป็นกฎทั่วไป ประเทศสมาชิกทั้งหลายรับที่จะอนุญาตให้เจ้าหน้าที่ของตนทำหน้าที่เป็นผู้พิจารณา

๙. ผู้พิจารณาจะปฏิบัติหน้าที่ในฐานะส่วนบุคคลและมีใช้ในฐานะผู้แทนรัฐบาลหรือผู้แทนองค์กรใด ดังนั้น ประเทศสมาชิกทั้งหลายจะต้องไม่ให้คำสั่งหรือหาทางใช้อิทธิพลเหนือบุคคลเหล่านั้นในฐานะปัจเจกชนในเรื่อง ที่เสนอต่อคณะผู้พิจารณา

ข้อ ๙

หน้าที่ของคณะผู้พิจารณา

คณะผู้พิจารณามีหน้าที่ประเมินประเด็นพิพาทอย่างไม่ลำเอียง รวมถึงการตรวจสอบข้อเท็จจริงของคดี การใช้ บังคับและการปฏิบัติตามบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องของความตกลงฯ หรือความตกลงที่อยู่ภายใต้พิธีสารฯ และเสนอ ข้อสรุปและข้อเสนอแนะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคดี คณะผู้พิจารณาควรปรึกษาหารือกับประเทศคู่พิพาท อย่างสม่ำเสมอ และให้โอกาสแก่ประเทศคู่พิพาทอย่างพอเพียงในการที่จะหาข้อยุติซึ่งเป็นที่พอใจร่วมกัน

ข้อ ๑๐

กระบวนการ การพิจารณาและข้อสรุปของคณะผู้พิจารณา

๑. ให้คณะผู้พิจารณากำหนดกระบวนการพิจารณาของตนในส่วนที่นอกเหนือจากที่ระบุไว้ในภาคผนวก III โดย ให้เป็นไปตามสิทธิของประเทศคู่พิพาทในการแถลงต่อคณะผู้พิจารณา และการพิจารณาของคณะผู้พิจารณา

๒. คณะผู้พิจารณาจะต้องส่งข้อสรุปและข้อเสนอแนะต่อซีออม ในรูปแบบรายงานเป็นลายลักษณ์อักษรภายในหกเดือนหลังจากตั้งคณะผู้พิจารณา ในกรณีพิเศษ คณะผู้พิจารณาอาจใช้เวลาในการส่งข้อสรุปและข้อเสนอแนะเพิ่มขึ้นจากเดิมได้อีกไม่เกินสามเดือนที่จะส่งข้อสรุปและข้อเสนอแนะต่อซีออม

๓. ก่อนที่คณะผู้พิจารณาจะส่งข้อสรุปและคำตัดสินต่อซีออม คณะผู้พิจารณาจะต้องให้โอกาสที่เพียงพอแก่ประเทศคู่พิพาทในการพิจารณารายงานฉบับชั่วคราวของคณะผู้พิจารณา

๔. คณะผู้พิจารณาต้องกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสมและเพียงพอสำหรับประเทศคู่พิพาทในการให้ยื่นข้อคิดเห็นต่อรายงานฉบับชั่วคราวของคณะผู้พิจารณาเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้คณะผู้พิจารณาทบทวนรายงานฉบับชั่วคราว

๕. คณะผู้พิจารณามีสิทธิในการแสวงหาข้อมูลและคำแนะนำทางเทคนิคจากบุคคลหรือองค์กรใดก็ตามที่เห็นสมควร ประเทศสมาชิกจะต้องสนองตอบโดยเร็วและครบถ้วนในกรณีที่ได้รับคำขอข้อมูลใดของคณะผู้พิจารณาซึ่งคณะผู้พิจารณาเห็นว่าจำเป็นและเหมาะสม

๖. การพิจารณาของคณะผู้พิจารณาจะต้องทำเป็นความลับ การยกร่างรายงานของคณะผู้พิจารณาจะพิจารณาจากข้อมูลที่ได้รับและถ้อยแถลง และจะต้องไม่ทำต่อหน้าประเทศคู่พิพาท ความเห็นของผู้พิจารณาที่ปรากฏในรายงานคำตัดสินของคณะผู้พิจารณาจะต้องไม่เปิดเผยชื่อผู้ให้ความเห็น

ข้อ ๑๑

การปฏิบัติต่อรายงานของคณะผู้พิจารณา

๑. เพื่อให้มีเวลาเพียงพอสำหรับประเทศสมาชิกทั้งหลายที่จะพิจารณารายงานของคณะผู้พิจารณา ซีออมจะไม่พิจารณารับรองรายงานของคณะผู้พิจารณา จนกว่าจะพ้นยี่สิบ (๒๐) วันหลังจากวันที่ซีออมได้รับรายงานของคณะผู้พิจารณา

๒. ให้ซีออมรับรองรายงานของคณะผู้พิจารณาภายในหกสิบ (๖๐) วันหลังจากที่คณะผู้พิจารณาได้เสนอรายงานดังกล่าว เว้นแต่ประเทศคู่พิพาทฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดแจ้งต่อซีออมทราบอย่างเป็นทางการถึงการตัดสินใจของตนว่าจะอุทธรณ์ หรือซีออมตัดสินใจโดยฉันทามติที่จะไม่รับรองรายงาน หากคู่พิพาทฝ่ายหนึ่งได้แจ้งให้ทราบการตัดสินใจว่าจะอุทธรณ์ ซีออมจะต้องไม่รับรองรายงานของคณะผู้พิจารณาดังจนกว่าการอุทธรณ์จะเสร็จสิ้น ผู้แทนซีออมของประเทศสมาชิกคู่พิพาทสามารถอยู่ต่อหน้าในระหว่างการพิจารณาของซีออม

๓. ในกรณีที่ไม่มีกำหนดหรือมีแผนจัดการประชุมซีออม ทำให้ไม่สามารถลงมติรับรองหรือไม่รับรองรายงานของคณะผู้พิจารณาได้ภายในระยะเวลาหกสิบ (๖๐) วันตามย่อหน้า ๒ ให้เวียนการลงมติรับรองหรือไม่รับรองรายงานของคณะผู้พิจารณาทางหนังสือ ในกรณีที่ประเทศสมาชิกไม่ตอบ ให้ถือว่าประเทศสมาชิกล้นยอมรับคำตัดสินใจและ/หรือข้อเสนอแนะในรายงานของคณะผู้พิจารณา การลงมติให้รับรองหรือไม่รับรองรายงานจะต้องทำภายในระยะเวลาหกสิบวัน (๖๐) วันตามย่อหน้า ๒ ไม่ว่าจะลงมติโดยการเวียนทางหนังสือหรือไม่ก็ตาม

ข้อ ๑๒
กระบวนการสำหรับผู้ฟ้องหลายราย

๑. ในกรณีที่มีประเทศสมาชิกมากกว่าหนึ่งประเทศขอให้ตั้งคณะผู้พิจารณาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเดียวกัน อาจจัดตั้งคณะผู้พิจารณาคณะเดียวเพื่อพิจารณาคำฟ้องเหล่านั้น โดยจะต้องคำนึงถึงสิทธิของประเทศสมาชิก ทั้งปวงที่เกี่ยวข้อง คณะผู้พิจารณาคณะเดียวควรได้รับการจัดตั้งเพื่อพิจารณาคำฟ้องเช่นว่านั้น เมื่อใดก็ตามที่เป็นไปได้

๒. คณะผู้พิจารณาคณะเดียวนั้นจะต้องจัดการพิจารณาวินิจฉัยและเสนอผลการพิจารณาของตนต่อซีออม ในลักษณะที่ไม่เสียสิทธิซึ่งประเทศคู่พิพาทพึงมีหากคณะผู้พิจารณาต่างคณะเป็นผู้พิจารณาวินิจฉัยคำฟ้อง ในเรื่องเดียวกันเหล่านั้น ในกรณีที่มีประเทศสมาชิกคู่พิพาทฝ่ายหนึ่งร้องขอ ให้คณะผู้พิจารณาเสนอรายงานเกี่ยวกับข้อพิพาทที่เกี่ยวข้องโดยแยกกัน ให้ส่งคำให้การเป็นลายลักษณ์อักษรให้กับทุกประเทศสมาชิกที่เป็นฝ่ายผู้ฟ้อง และประเทศสมาชิกที่เป็นผู้ฟ้องแต่ละประเทศมีสิทธิที่จะปรากฏตัวเมื่อประเทศสมาชิกผู้ฟ้องอื่น ประเทศใดเสนอความเห็นของตนต่อคณะผู้พิจารณา

๓. ในกรณีที่ตั้งคณะผู้พิจารณามากกว่าหนึ่งคณะเพื่อพิจารณาวินิจฉัยคำฟ้องซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องเดียวกัน หากเป็นไปได้ ให้บุคคลเดียวกันทำหน้าที่เป็นผู้พิจารณาในแต่ละคณะผู้พิจารณาที่แยกกันหลายคณะ และตารางเวลาสำหรับกระบวนการของคณะผู้พิจารณาในข้อพิพาทดังกล่าวต้องทำให้สอดคล้องกัน

ข้อ ๑๓
ประเทศสมาชิกฝ่ายที่สาม

๑. ผลประโยชน์ของประเทศคู่พิพาทและประเทศสมาชิกอื่นภายใต้ความตกลงที่อยู่ภายใต้พิธีสารฯ ที่เกี่ยวกับประเด็นพิพาท จะได้รับการพิจารณาอย่างเต็มที่ในระหว่างขั้นตอนการพิจารณาของคณะผู้พิจารณา

๒. ประเทศสมาชิกใดที่เห็นว่าตนมีผลประโยชน์อย่างมีนัยสำคัญในเรื่องที่อยู่ในการพิจารณาของคณะผู้พิจารณา อาจแจ้งซีออมทราบถึงว่าตนมีผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องไม่ช้ากว่าสิบ (๑๐) วันหลังจากวันที่จัดตั้งคณะผู้พิจารณา ประเทศสมาชิกใดซึ่งแจ้งว่าตนมีผลประโยชน์อย่างมีนัยสำคัญจะต้องมีสิทธิและพันธกรณีของประเทศสมาชิกฝ่ายที่สาม

๓. หากไม่ขัดกับข้อมูลที่มีการคุ้มครองให้มีชั้นความลับ ประเทศสมาชิกฝ่ายที่สามจะได้รับคำให้การซึ่งเป็นลายลักษณ์อักษร แลงด้วยวาจาในรูปแบบลายลักษณ์อักษรในการประชุมพิจารณาของประเทศคู่พิพาทกับคณะผู้พิจารณา และการโต้ตอบคำถามซึ่งเป็นลายลักษณ์อักษรก่อนที่จะมีการออกรายงานฉบับชั่วคราว จากประเทศคู่พิพาทในเวลาที่มีการยื่นคำให้การ ถ้อยแถลงและคำตอบให้กับคณะผู้พิจารณา

๔. ประเทศสมาชิกฝ่ายที่สามมีสิทธิในการ:

- (เอ) ปรากฏตัวในการประชุมพิจารณาของประเทศคู่พิพาทกับคณะผู้พิจารณาครั้งแรกและครั้งที่สอง ก่อนที่จะมีการออกรายงานฉบับชั่วคราวให้กับประเทศคู่พิพาท
- (บี) เสนอคำให้การที่เป็นลายลักษณ์อักษรอย่างน้อยหนึ่งครั้งก่อนการประชุมพิจารณาครั้งแรก
- (ซี) แลกงด้วยวาจาต่อคณะผู้พิจารณา และโต้ตอบคำถามจากคณะผู้พิจารณาในการประชุมพิจารณาครั้งแรก; และ
- (ดี) โต้ตอบคำถามของคณะผู้พิจารณาถึงประเทศสมาชิกฝ่ายที่สามโดยตรงเป็นลายลักษณ์อักษร

๕. คำให้การหรือเอกสารอื่น ๆ โดยประเทศสมาชิกฝ่ายที่สามที่ยื่นต่อคณะผู้พิจารณา จะต้องส่งให้กับประเทศคู่พิพาทและประเทศสมาชิกฝ่ายที่สามอื่น ๆ ด้วย

๖. คณะผู้พิจารณาอาจอนุญาตให้ประเทศสมาชิกฝ่ายที่สามมีสิทธิเพิ่มเติมในการมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาหากประเทศสมาชิกคู่พิพาทเห็นด้วย

๗. ถ้าประเทศสมาชิกฝ่ายที่สามพิจารณาเห็นว่ามาตรการซึ่งเป็นเรื่องที่อยู่ในกระบวนการพิจารณาของคณะผู้พิจารณา ทำให้ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับตนภายใต้ความตกลงที่อยู่ภายใต้พิธีสารฯ ใดสูญหายไปหรือเสียหาย ประเทศสมาชิคนั้นมีสิทธิที่จะใช้กระบวนการระงับข้อพิพาทปกติภายใต้พิธีสารฯ ฉบับนี้ ข้อพิพาทที่ว่านั้นจะต้องเสนอต่อคณะผู้พิจารณาเดิมในกรณีที่เป็นไปได้

ข้อ ๑๔

การอุทธรณ์

๑. ให้ที่ประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน (ซึ่งต่อไปในเอกสารนี้จะเรียกว่า “เออีเอ็ม”) เป็นผู้ตั้งองค์การอุทธรณ์ องค์การอุทธรณ์จะพิจารณาคดีที่อุทธรณ์คดีจากชั้นคณะผู้พิจารณา องค์การอุทธรณ์มีสมาชิกเจ็ด (๗) คน และมีองค์คณะในการพิจารณาคดีอุทธรณ์สาม (๓) คนในหนึ่งคดี ให้สมาชิกองค์การอุทธรณ์หมุนเวียนกันในการรับหน้าที่พิจารณาคดี โดยให้การหมุนเวียนเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกระบวนการพิจารณาขององค์การอุทธรณ์

๒. ให้เออีเอ็มแต่งตั้งบุคคลทำหน้าที่เป็นองค์การอุทธรณ์โดยมีวาระการดำรงตำแหน่งครั้งละสี่ปี และอาจแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งได้อีกหนึ่งวาระ กรณีที่แต่งตั้งสมาชิกองค์การอุทธรณ์แทนสมาชิกเดิมที่ยังไม่หมดวาระ ให้ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งแทนดำรงตำแหน่งจนกว่าวาระของสมาชิกเดิมครบกำหนด

๓. สมาชิกขององค์การอุทธรณ์จะต้องประกอบด้วยผู้ที่ได้รับการยอมรับและมีความตกลงที่อยู่ภายใต้พิธีสารฯ เชี่ยวชาญ ทางด้านกฎหมาย การค้าระหว่างประเทศ และเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความตกลงที่อยู่ภายใต้พิธีสารฯ โดยไม่คำนึงถึงสัญชาติ และไม่เกี่ยวข้องกับรัฐบาลใด ๆ ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นสมาชิกขององค์การอุทธรณ์จะต้องพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ต้องแจ้งล่วงหน้ามากนัก และจะต้องติดตามเรื่องการระงับข้อพิพาทและกิจการอื่น ๆ ของอาเซียน สมาชิกขององค์การอุทธรณ์จะต้องไม่เข้าร่วมในการพิจารณาข้อพิพาทที่ตนมีส่วนได้เสียโดยตรงหรือทางอ้อม

๔. ประเทศคู่พิพาทเดิมในคดีเท่านั้นที่มีสิทธิอุทธรณ์คดี ประเทศสมาชิกฝ่ายที่สามไม่มีสิทธิอุทธรณ์คดี อย่างไรก็ตาม ฝ่ายที่สามที่ได้แจ้งชื่ออมว่าตนมีผลประโยชน์อย่างมีนัยสำคัญในคดีตามย่อหน้า ๒ ของข้อ ๑๓ มีสิทธิเสนอคำให้การซึ่งเป็นลายลักษณ์อักษรต่อองค์กรอุทธรณ์และให้มีโอกาสในการฟังคดีโดยองค์กรอุทธรณ์

๕. โดยถือเป็นกฎทั่วไป กระบวนพิจารณาขององค์กรอุทธรณ์จะต้องใช้เวลาไม่เกินหกสิบ (๖๐) วันนับจากวันที่ประเทศคู่พิพาทเดิมแจ้งอย่างเป็นทางการว่าตนตัดสินใจจะอุทธรณ์จนถึงวันที่องค์กรอุทธรณ์เวียนรายงานขององค์กรอุทธรณ์ ในการกำหนดตารางดำเนินการ องค์กรอุทธรณ์จะต้องคำนึงถึงย่อหน้า ๕ ของข้อ ๓ ด้วย หากองค์กรอุทธรณ์เห็นว่าไม่สามารถเสนอรายงานของตนได้ภายในหกสิบ (๖๐) วัน จะต้องทำแจ้งชื่ออมเป็นลายลักษณ์อักษร พร้อมทั้งระบุเหตุผลที่ล่าช้าและประมาณการระยะเวลาที่จะส่งรายงาน อย่างไรก็ตาม ทั้งกระบวนพิจารณาขององค์กรอุทธรณ์จะต้องไม่เกินเก้าสิบ (๙๐) วัน

๖. การอุทธรณ์จะจำกัดเฉพาะในประเด็นทางกฎหมายและการตีความข้อกฎหมายซึ่งปรากฏอยู่ในรายงานของคณะผู้พิจารณาเท่านั้น

๗. องค์กรอุทธรณ์จะต้องได้รับการสนับสนุนด้านการบริหารจัดการและทางกฎหมายตามที่ตนต้องการ

๘. กระบวนพิจารณาขององค์กรอุทธรณ์ปรากฏในภาคผนวก IV

๙. กระบวนวิธีพิจารณาขององค์กรอุทธรณ์จะต้องทำเป็นความลับ จะต้องไม่ยกวางรายงานขององค์กรอุทธรณ์ต่อหน้าคู่พิพาท โดยพิจารณาจากข้อมูลที่ได้รับและถ้อยแถลง

๑๐. รายงานขององค์กรอุทธรณ์จะต้องไม่ระบุชื่อของสมาชิกองค์กรอุทธรณ์ซึ่งได้แสดงความเห็นเป็นรายบุคคล

๑๑. องค์กรอุทธรณ์จะต้องพิจารณาทุกประเด็นตามที่กำหนดไว้ในย่อหน้า ๖ ในการดำเนินกระบวนพิจารณาขององค์กรอุทธรณ์

๑๒. องค์กรอุทธรณ์อาจตัดสินใจยื่น แก้ไข หรือกลับผลการพิจารณาทางกฎหมายและข้อสรุปของคณะผู้พิจารณา

๑๓. ชื่ออมจะต้องรับรองรายงานขององค์กรอุทธรณ์ และได้รับการยอมรับจากประเทศคู่พิพาทโดยไม่มีเงื่อนไข เว้นแต่ที่ชื่ออมมีฉันทามติไม่รับรองรายงานขององค์กรอุทธรณ์ภายในสามสิบ (๓๐) วันหลังจากส่งรายงานดังกล่าวให้ ชื่ออมพิจารณา ในกรณีที่ไม่มีกำหนดหรือมีแผนจัดการประชุมชื่ออม ทำให้ไม่สามารถลงมติรับรองหรือไม่รับรองรายงานของคณะผู้พิจารณาได้ภายในระยะเวลาสามสิบ (๓๐) วัน ให้เวียนการลงมติรับรองหรือไม่รับรองรายงานของคณะผู้พิจารณาทางหนังสือ ในกรณีที่สมาชิกไม่ตอบภายในระยะเวลาสามสิบ (๓๐) วัน ให้ถือว่าประเทศสมาชิคนั้นยอมรับรายงานขององค์กรอุทธรณ์ กระบวนการในการรับรองรายงานนี้ไม่กระทบสิทธิของประเทศสมาชิกที่จะแสดงความคิดเห็นต่อรายงานขององค์กรอุทธรณ์ การลงมติให้รับรองหรือไม่รับรองรายงานจะต้องทำให้เสร็จภายในระยะเวลาสามสิบวัน (๓๐) วัน ทั้งนี้ ไม่ว่าจะลงมติโดยการเวียนทางหนังสือหรือไม่ก็ตาม

ข้อ ๑๕

การติดต่อกับคณะผู้พิจารณาและองค์กรอุทธรณ์

๑. ห้ามมิให้มีการติดต่อฝ่ายเดียวกับคณะผู้พิจารณาหรือองค์กรอุทธรณ์เกี่ยวกับเรื่องที่อยู่ภายใต้การพิจารณาของคณะผู้พิจารณาหรือองค์กรอุทธรณ์
๒. คำให้การเป็นลายลักษณ์อักษรที่ยื่นต่อคณะผู้พิจารณาหรือองค์กรอุทธรณ์จะต้องถือเป็นความลับ แต่จะต้องมิให้แก่ประเทศคู่พิพาทในคดี ทั้งนี้ไม่มีบทบัญญัติใดในพิธีสารฯ ฉบับนี้ที่จะห้ามประเทศคู่พิพาทไม่ให้เปิดเผยถ้อยแถลงของตนต่อสาธารณชน ประเทศสมาชิกจะต้องถือเป็นความลับซึ่งข้อมูลที่ประเทศสมาชิกอื่นเสนอต่อคณะผู้พิจารณาหรือองค์กรอุทธรณ์โดยประเทศสมาชิกรับนั้นได้กำหนดให้เป็นความลับ ในกรณีที่ได้รับคำร้องขอจากประเทศสมาชิก ประเทศคู่พิพาทจะต้องให้บทสรุปที่ไม่เป็นความลับที่อยู่คำให้การเป็นลายลักษณ์อักษรซึ่งสามารถเปิดเผยต่อสาธารณะได้ด้วย

ข้อ ๑๖

ข้อเสนอแนะของคณะผู้พิจารณาและองค์กรอุทธรณ์

๑. ในกรณีที่คณะผู้พิจารณาหรือองค์กรอุทธรณ์สรุปว่ามาตรการขัดกับความตกลงที่อยู่ภายใต้พิธีสารฯ คณะผู้พิจารณาหรือองค์กรอุทธรณ์จะต้องเสนอแนะให้ประเทศสมาชิกที่เกี่ยวข้องทำให้มาตรการดังกล่าวสอดคล้องกับความตกลงนั้น นอกเหนือจากข้อเสนอแนะของตนนี้ คณะผู้พิจารณาหรือองค์กรอุทธรณ์อาจแนะนำวิธีการที่ประเทศสมาชิกที่เกี่ยวข้องจะสามารถปฏิบัติตามข้อเสนอแนะได้
๒. ในข้อสรุปและข้อเสนอแนะของคณะผู้พิจารณาหรือองค์กรอุทธรณ์ คณะผู้พิจารณาหรือองค์กรอุทธรณ์ไม่อาจเพิ่มหรือลดสิทธิและพันธกรณีของประเทศสมาชิกซึ่งกำหนดไว้ในความตกลงที่อยู่ภายใต้พิธีสารฯ
๓. คณะผู้พิจารณาและองค์กรอุทธรณ์จะต้องกำหนดเรื่องค่าใช้จ่ายที่ประเทศคู่พิพาท รวมทั้งประเทศฝ่ายที่สามในคดีจะต้องรับผิดชอบ เพื่อจ่ายคืนกองทุนกลไกระงับข้อพิพาทของอาเซียน โดยให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของข้อสรุปและคำแนะนำ ซึ่งคณะผู้พิจารณาและองค์กรอุทธรณ์อาจกำหนดสัดส่วนค่าใช้จ่ายตามที่เห็นควรเป็นรายคดีไป

ข้อ ๑๗

การติดตามการปฏิบัติตามข้อสรุปและคำตัดสิน

๑. โดยที่การปฏิบัติตามคำตัดสินและข้อเสนอแนะของคณะผู้พิจารณาและองค์กรอุทธรณ์ที่ได้รับรองโดยชื่อมเป็นสิ่งสำคัญในอันที่จะประกันการระงับข้อพิพาทที่มีประสิทธิภาพเพื่อประโยชน์ของประเทศสมาชิกทั้งปวง ประเทศคู่พิพาทแห่งคดีจะต้องปฏิบัติตามคำตัดสินและข้อเสนอแนะของคณะผู้พิจารณาซึ่งชื่อมได้รับรอง ให้แล้วเสร็จภายในหกสิบ (๖๐) วันหลังจากวันที่ชื่อมรับรองรายงานดังกล่าว หรือในกรณีของการอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในหกสิบ (๖๐) วันหลังจากวันที่ชื่อมรับรองคำตัดสินและข้อเสนอแนะขององค์กรอุทธรณ์ เว้นแต่จะพิจารณาให้ขยายระยะเวลาการปฏิบัติตามดังกล่าวตามตามย่อหน้า ๒ และ ๓

๒. ในกรณีที่ประเทศคู่พิพาทแห่งคดีขอขยายระยะเวลาในการปฏิบัติตามคำตัดสินและข้อเสนอแนะ ประเทศคู่พิพาทอีกฝ่ายจะต้องคำนึงถึงสภาพการณ์ของคดี และพิจารณาไปในทางที่เป็นคุณแก่อีกฝ่ายในการพิจารณาข้อยุ่งยากของอีกฝ่ายในการปฏิบัติตามคำตัดสินและข้อเสนอแนะของคณะผู้พิจารณาและองค์กรอุทธรณ์ที่ได้รับการรับรองโดยซีออม โดย จะต้องไม่ปฏิเสธคำขอขยายระยะเวลาดังกล่าวโดยไม่มีเหตุผล ในกรณีที่ต้องตรากฎหมายเพื่อปฏิบัติตามคำตัดสินและข้อเสนอแนะตามรายงานของคณะผู้พิจารณาและองค์กรอุทธรณ์ ให้อนุญาตให้ขยายระยะเวลามากขึ้นตามสมควร การตัดสินใจของประเทศคู่พิพาทที่ถูกร้องขอให้ขยายระยะเวลาการปฏิบัติตามคำตัดสินและข้อเสนอแนะ จะต้องทำภายในสิบสี่ (๑๔) วันหลังจากวันที่ซีออมรับรองรายงานของคณะผู้พิจารณา หรือในกรณีที่อุทธรณ์ จะต้องตกลงให้ขยายระยะเวลาภายในสิบสี่ (๑๔) วันหลังจากวันที่ซีออมรับรองรายงานขององค์กรอุทธรณ์

๓. เมื่อมีความไม่เห็นพ้องต่อระยะเวลาการปฏิบัติตามคำตัดสินและข้อเสนอแนะในกรณีที่มีการร้องขอระยะเวลาที่สมควรดังกล่าวอาจถูกพิจารณากำหนดโดยการอนุญาตโตตุลาการซึ่งมีผลผูกพันภายในเก้าสิบ (๙๐) วันหลังจากวันที่มีการรับรองข้อเสนอแนะและคำชี้ขาด^๒ ในการอนุญาตโตตุลาการเช่นว่านั้น แนวปฏิบัติสำหรับการอนุญาตโตตุลาการ^๓ ควรจะเป็นระยะเวลาที่สมควรจะปฏิบัติตามคำตัดสินและข้อเสนอแนะของคณะผู้พิจารณาและองค์กรอุทธรณ์ซึ่งไม่ควรเกินสิบห้า (๑๕) เดือนนับจากวันที่มีการรับรองรายงานของคณะผู้พิจารณาและองค์กรอุทธรณ์ อย่างไรก็ตาม ระยะเวลาที่อาจสั้นหรือยาวกว่าสิบห้า (๑๕) เดือน ขึ้นอยู่กับสภาพการณ์เฉพาะเรื่อง

๔. ประเทศคู่พิพาทที่ต้องปฏิบัติตามคำตัดสินและข้อเสนอแนะจะต้องทำรายงานเป็นลายลักษณ์อักษรเสนอต่อซีออม เพื่อแจ้งความก้าวหน้าในการปฏิบัติตามคำตัดสินและข้อเสนอแนะตามที่ปรากฏในรายงานของคณะผู้พิจารณาและองค์กรอุทธรณ์ซึ่งซีออมได้รับรอง

๕. เมื่อมีความไม่เห็นพ้องในเรื่องความถี่หรือความสอดคล้องกับความตกลงที่อยู่ภายใต้พิธีสารฯ ของมาตรการที่ดำเนินเพื่อปฏิบัติตามคำตัดสินและข้อเสนอแนะของคณะผู้พิจารณาและองค์กรอุทธรณ์ซึ่งซีออมได้รับรอง ให้ตัดสินความไม่เห็นพ้องดังกล่าวโดยใช้กระบวนการระงับข้อพิพาทตามพิธีสารฯ ฉบับนี้ รวมทั้งไครกรณีที่เป็นไปได้ให้เสนอกลับไปยังคณะผู้พิจารณาเดิม คณะผู้พิจารณาจะต้องเวียนรายงานภายในหกสิบ (๖๐) วันหลังจากได้รับเรื่อง หากคณะผู้พิจารณาเห็นว่าไม่อาจเสนอรายงานได้ภายในกรอบเวลานี้ คณะผู้พิจารณาจะต้องแจ้งซีออมเป็นลายลักษณ์อักษรถึงเหตุผลสำหรับความล่าช้า พร้อมทั้งประมาณการระยะเวลาที่จะส่งรายงาน อย่างไรก็ตาม กระบวนการสำหรับกรณีนี้จะต้องเสนอรายงานไม่เกินเก้าสิบ (๙๐) วันหลังจากที่คณะผู้พิจารณาได้รับเรื่อง

^๒ หากประเทศคู่พิพาทไม่สามารถตกลงเรื่องอนุญาตโตตุลาการได้ภายในสิบ (๑๐) วันหลังจากได้เสนอเรื่องต่ออนุญาตโตตุลาการ ให้เลขาธิการอาเซียนแต่งตั้งอนุญาตโตตุลาการภายในสิบ (๑๐) วันหลังการปรึกษาหารือกับประเทศคู่พิพาท

^๓ คำว่า อนุญาตโตตุลาการ ให้ตีความว่าหมายถึงบุคคลเดียว หรือกลุ่มบุคคล

๖. ให้ชื่ออมติดตามตรวจสอบการปฏิบัติตามคำตัดสินและข้อเสนอแนะของคณะผู้พิจารณาและองค์กรอุทธรณ์ที่ตนได้รับรอง ประเทศสมาชิกใดประเทศหนึ่งอาจยกประเด็นเรื่องการปฏิบัติตามคำตัดสินและข้อเสนอแนะของคณะผู้พิจารณาและองค์กรอุทธรณ์ที่ชื่ออมได้รับรอง ขึ้นหารือในที่ประชุมชื่ออมเมื่อใดก็ได้หลังจากมีการรับรองรายงานแล้ว เว้นแต่ชื่ออมมีมติเป็นอย่างอื่น ให้นำประเด็นเรื่องการปฏิบัติตามคำตัดสินและข้อเสนอแนะของคณะผู้พิจารณาและองค์กรอุทธรณ์บรรจุเข้าในวาระการประชุมของชื่ออมและจะคงอยู่ในวาระการประชุมของชื่ออมจนกว่าประเด็นดังกล่าวจะได้รับการแก้ไข ทั้งนี้ ประเทศคู่พิพาทที่จะต้องปฏิบัติตามคำตัดสินและข้อเสนอแนะจะต้องจัดทำรายงานสถานะของความคืบหน้าในการปฏิบัติตามคำตัดสินและข้อเสนอแนะของตนเป็นลายลักษณ์อักษรให้แก่ชื่ออม อย่างน้อยสิบ (๑๐) วันก่อนการประชุมของชื่ออมแต่ละครั้ง

ข้อ ๑๘

การชดเชยความเสียหายและการระงับสิทธิประโยชน์

๑. การชดเชยความเสียหายและการระงับสิทธิประโยชน์ หรือสิทธิประโยชน์ตามพันธกรณีอื่นเป็นมาตรการชั่วคราวที่ใช้ในกรณีที่คำตัดสินและข้อเสนอแนะของคณะผู้พิจารณาและองค์กรอุทธรณ์ซึ่งชื่ออมได้รับรองไม่ได้รับการปฏิบัติตามภายในหกสิบ (๖๐) วันหรือภายในระยะเวลาที่ยาวนานกว่าตามที่ประเทศคู่พิพาทได้ตกลงกันตามข้อ ๑๗ อย่างไรก็ตาม การปฏิบัติตามข้อเสนอแนะอย่างครบถ้วนเพื่อทำให้มาตรการสอดคล้องกับความตกลงที่อยู่ภายใต้พิธีสารฯ เป็นสิ่งที่พึงประสงค์มากกว่าการชดเชยความเสียหายและการระงับสิทธิประโยชน์ หรือสิทธิประโยชน์ตามพันธกรณีอื่น การให้การชดเชยความเสียหายเป็นเรื่องที่ทำโดยสมัครใจ และถ้าชดเชย จะต้องสอดคล้องกับความตกลงที่อยู่ภายใต้พิธีสารฯ

๒. ในกรณีที่ประเทศคู่พิพาทที่จะต้องปฏิบัติตามคำตัดสิน ไม่สามารถทำให้มาตรการซึ่งพบว่าไม่สอดคล้องกับความตกลงที่อยู่ภายใต้พิธีสารฯ ให้มาสอดคล้องกับความตกลงที่อยู่ภายใต้พิธีสารฯ ได้ หรือไม่เช่นนั้นก็ไม่ปฏิบัติตามคำตัดสินและข้อเสนอแนะของคณะผู้พิจารณาและองค์กรอุทธรณ์ซึ่งชื่ออมรับรอง ภายในระยะเวลาหกสิบ (๖๐) วัน หรือระยะเวลาที่ยาวนานกว่าอันสมควรตามที่ประเทศคู่พิพาทได้ตกลงกันตามข้อ ๑๗ หากได้รับคำร้องขอและไม่ช้ากว่าการสิ้นสุดของระยะเวลาหกสิบ (๖๐) วันหรือระยะเวลาที่ยาวนานกว่าอันสมควรตามที่ประเทศคู่พิพาทได้ตกลงกันตามข้อ ๑๗ ให้ประเทศสมาชิกดังกล่าวเข้าสู่การเจรจากับประเทศคู่พิพาทใด ซึ่งเป็นฝ่ายใช้กระบวนการระงับข้อพิพาท เพื่อที่จะดำเนินการให้มีการชดเชยความเสียหายซึ่งเป็นที่ยอมร่วมกัน หากไม่มีการตกลงค่าเสียหายซึ่งเป็นที่พอใจได้ภายในยี่สิบ (๒๐) วันหลังจากสิ้นสุดระยะเวลาหกสิบ (๖๐) วัน หรือระยะเวลาที่ยาวนานกว่าตามอันสมควรตามที่ประเทศคู่พิพาทได้ตกลงกันตามข้อ ๑๗ คู่พิพาทประเทศคู่พิพาทซึ่งเป็นฝ่ายใช้กระบวนการระงับข้อพิพาทอาจขออนุมัติจากชื่ออมที่จะการระงับสิทธิประโยชน์ หรือสิทธิประโยชน์ตามพันธกรณีอื่นที่ประเทศสมาชิกล้วนมีภายใต้ความตกลงที่อยู่ภายใต้พิธีสารฯ

๓. ในการพิจารณาว่าจะระงับระงับสิทธิประโยชน์ หรือสิทธิประโยชน์ตามพันธกรณีอื่น ประเทศสมาชิกผู้ฟ้องฝ่ายจะต้องใช้หลักการและกระบวนการดังนี้

- (ก) หลักการทั่วไปคือ ในลำดับแรก ประเทศสมาชิกผู้ฟ้องควรเลือกที่จะระงับสิทธิประโยชน์ หรือสิทธิประโยชน์ตามพันธกรณีอื่นในสาขาเดียวกันกับที่คณะผู้พิจารณาหรือองค์กรอุทธรณ์พบว่า มีการละเมิดหรือมีการทำให้สูญเสียหรือความเสียหายเกิดขึ้น
- (ข) ถ้าประเทศสมาชิกผู้ฟ้องนั้นเห็นว่า ไม่อาจทำได้ในทางปฏิบัติหรือไม่เกิดประสิทธิผลที่จะระงับสิทธิประโยชน์หรือสิทธิประโยชน์ตามพันธกรณีอื่นในสาขาเดียว ประเทศสมาชิกผู้ฟ้องก็อาจเลือกที่จะระงับสิทธิประโยชน์หรือสิทธิประโยชน์ตามพันธกรณีอื่น ในสาขาอื่นภายใต้ความตกลงเดียวกัน
- (ค) ถ้าประเทศสมาชิกผู้ฟ้องนั้นเห็นว่า ไม่อาจทำได้ในทางปฏิบัติหรือไม่เกิดประสิทธิผลที่จะระงับสิทธิประโยชน์หรือสิทธิประโยชน์ตามพันธกรณีอื่นในสาขาเดียวภายใต้ความตกลงเดียวกัน และเห็นว่าสภาวะการณ์มีความร้ายแรงเพียงพอ ประเทศสมาชิกผู้ฟ้องก็อาจเลือกที่จะระงับสิทธิประโยชน์หรือสิทธิประโยชน์ตามพันธกรณีอื่นภายใต้ความตกลงฉบับอื่นภายใต้ความตกลงที่อยู่ภายใต้พิธีสารฯ ได้
- (ง) ในการใช้หลักการข้างต้น ประเทศสมาชิกผู้ฟ้องจะต้องคำนึงถึง
- (i) การค้าในสาขาหรือภายใต้ความตกลงที่คณะผู้พิจารณาหรือองค์กรอุทธรณ์ได้พบว่ามี การ ละเมิดหรือผลประโยชน์ได้รับเสียหายทั้งหมดหรือบางส่วน และความสำคัญของการค้าดังกล่าวต่อคู่ประเทศคู่พิพาทนั้น
- (ii) ปัจจัยทางเศรษฐกิจในเชิงกว้างซึ่งเกี่ยวกับความเสียหายเกิดขึ้นทั้งหมดหรือบางส่วน และผลกระทบทางเศรษฐกิจในเชิงกว้างที่จะเกิดจากการระงับสิทธิประโยชน์หรือสิทธิประโยชน์ตามพันธกรณีอื่น
- (จ) เพื่อวัตถุประสงค์แห่งย่อหน้านี้ “สาขา” หมายถึง
- (i) ในส่วนของสินค้า หมายถึง สินค้าทุกอย่าง
- (ii) ในส่วนของบริการ หมายถึง สาขาหลักซึ่งระบุไว้ในตารางข้อผูกพันฉบับปัจจุบันภายใต้กรอบความตกลงอาเซียนว่าด้วยการค้าบริการ (ซึ่งต่อไปในเอกสารนี้จะเรียกว่า “อาฟาส”) หรือความตกลงที่มาแทนที่อาฟาส
- (ฉ) เพื่อวัตถุประสงค์แห่งย่อหน้านี้ “ความตกลง” หมายถึง
- (i) ในส่วนของสินค้า หมายถึง ความตกลงที่เกี่ยวกับสินค้าตามที่ระบุไว้ในภาคผนวก I ของ พิธีสารฯ
- (ii) ในส่วนของบริการ หมายถึง อาฟาส หรือความตกลงที่มาแทนอาฟาส
- (iii) ความตกลงที่อยู่ภายใต้พิธีสารฯ ตามนิยามที่ระบุไว้ในข้อ ๑ ของพิธีสารฯ

๔. ระดับของการระงับสิทธิประโยชน์หรือสิทธิประโยชน์ตามพันธกรณีอื่นซึ่งอนุมัติโดยซีออม จะต้องเทียบเท่ากับระดับของความสูญเสียหรือความเสียหายที่ได้รับ

๕. ซีออมจะต้องไม่อนุมัติให้ระงับสิทธิประโยชน์หรือสิทธิประโยชน์ตามพันธกรณีอื่น ถ้าความตกลงที่อยู่ภายใต้พิธีสารฯ ห้ามการระงับเช่นนั้นไว้

๖. เมื่อมีสถานการณ์ตามที่ระบุไว้ในย่อหน้า ๒ เกิดขึ้น เมื่อได้รับการร้องขอ ซีออมจะต้องอนุมัติให้ระงับสิทธิประโยชน์หรือสิทธิประโยชน์ตามพันธกรณีอื่นภายในสามสิบ (๓๐) วัน นับจากการสิ้นสุดระยะเวลาหกสิบ (๖๐) วัน หรือระยะเวลาที่ยาวนานกว่าตามที่ประเทศคู่พิพาทได้ตกลงกันตามข้อ ๑๗ เว้นแต่ซีออมจะมีฉันทามติที่จะปฏิเสธการร้องขอนั้น ในกรณีที่ไม่มีกำหนดหรือวางแผนจัดการประชุมซีออม ทำให้ซีออมไม่อาจประชุมเพื่อลงมติอนุมัติให้ระงับสิทธิประโยชน์หรือสิทธิประโยชน์ตามพันธกรณีอื่นภายในระยะเวลาสามสิบ (๓๐) วัน การอนุมัติจะทำได้โดยการเวียนถามทางหนังสือ ในกรณีที่ประเทศสมาชิกไม่ตอบภายในสามสิบ (๓๐) วันให้ถือว่าประเทศสมาชิกล่าช้าไม่มีมติ กระบวนการอนุมัติจะต้องเสร็จสิ้นภายในระยะเวลาสามสิบวัน (๓๐) วัน ไม่ว่าจะเป็นการลงมติในการประชุมซีออมหรือเวียนถาม

๗. อย่างไรก็ตาม ถ้าประเทศสมาชิกที่เกี่ยวข้องคัดค้านระดับของการระงับสิทธิประโยชน์ที่เสนอ หรืออ้างว่าประเทศสมาชิกผู้ฟ้องยังไม่ปฏิบัติตามหลักการและกระบวนการที่ระบุในย่อหน้า ๓ ในการขอระงับระดับสิทธิประโยชน์หรือสิทธิประโยชน์ตามพันธกรณีอื่นตามย่อหน้า ๓ (ข) หรือ (ค) ให้เสนอไปยังอนุญาโตตุลาการชี้ขาด การอนุญาโตตุลาการดังกล่าว จะดำเนินโดยคณะผู้พิจารณาเดิมทำหน้าที่อนุญาโตตุลาการ หากยังมีสมาชิกผู้พิจารณาในคณะที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือให้เลขาธิการอาเซียนแต่งตั้งผู้ทำหน้าที่อนุญาโตตุลาการหนึ่งคน และจะต้องมีคำชี้ขาดภายในหกสิบ (๖๐) วัน หลังจากวันสิ้นสุดระยะเวลาหกสิบ (๖๐) วัน หรือระยะเวลาที่ยาวนานกว่าตามที่ประเทศคู่พิพาทได้ตกลงกันตามข้อ ๑๗ ทั้งนี้จะไม่มี การระงับระดับสิทธิประโยชน์หรือสิทธิประโยชน์ตามพันธกรณีอื่นในระหว่างการดำเนินกระบวนการพิจารณาของอนุญาโตตุลาการ

๘. อนุญาโตตุลาการซึ่งปฏิบัติตามย่อหน้า ๗ จะต้องไม่พิจารณาตรวจสอบลักษณะของสิทธิประโยชน์หรือสิทธิประโยชน์ตามพันธกรณีอื่นที่จะถูกระงับ แต่ให้พิจารณาวินิจฉัยว่าระดับของการระงับดังกล่าวนั้นเทียบเท่ากับระดับความสูญเสียหรือความเสียหายที่ได้รับหรือไม่ อนุญาโตตุลาการอาจพิจารณาวินิจฉัยด้วยการระงับสิทธิประโยชน์หรือสิทธิประโยชน์ตามพันธกรณีอื่นที่เสนอมานั้น สามารถทำได้หรือไม่ภายใต้ความตกลงที่อยู่ภายใต้พิธีสารฯ อย่างไรก็ตาม ถ้าเรื่องที่เสนอต่ออนุญาโตตุลาการ รวมถึงข้อกล่าวอ้างว่า ยังไม่มีการปฏิบัติตามหลักการและกระบวนการที่ระบุในย่อหน้า ๓ ให้อนุญาโตตุลาการตรวจสอบข้อกล่าวอ้างนั้น ในกรณีที่อนุญาโตตุลาการพิจารณาวินิจฉัยว่าหลักการและกระบวนการเหล่านั้นไม่ได้รับการปฏิบัติตาม ประเทศสมาชิกผู้ฟ้องจะต้องใช้หลักการและกระบวนการเหล่านั้นโดยสอดคล้องกับย่อหน้า ๓ ประเทศคู่พิพาทจะต้องยอมรับว่าคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการถือเป็นที่สุด และประเทศคู่พิพาทที่เกี่ยวข้องจะต้องไม่ขอให้มีการตั้งอนุญาโตตุลาการอีกเป็นครั้งที่สอง ซีออมจะได้รับการแจ้งถึงคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการและเมื่อได้รับการร้องขอจะอนุมัติให้ระงับสิทธิประโยชน์หรือสิทธิประโยชน์ตามพันธกรณีอื่นได้เมื่อคำร้องขอดังกล่าวสอดคล้องกับคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ เว้นแต่ซีออมจะมีฉันทามติที่จะปฏิเสธคำร้องขอ

๙. การระงับสิทธิประโยชน์หรือสิทธิประโยชน์ตามพันธกรณีอื่นจะมีผลชั่วคราวและจะใช้ได้เฉพาะจนถึงเวลาที่ได้มีการยกเลิกมาตรการซึ่งพบว่าไม่สอดคล้องกับความตกลงที่อยู่ภายใต้พิธีสารฯ หรือจนถึงเวลาที่ฝ่ายประเทศสมาชิกฝ่ายที่ต้องปฏิบัติตามคำตัดสินและข้อเสนอแนะของคณะผู้พิจารณาหรือองค์กรอุทธรณ์ซึ่งชื่อมรับรอง สามารถหาวิธีการแก้ไขประเด็นที่ทำให้ผลประโยชน์เกิดความเสียหายบางส่วนหรือทั้งหมดแล้ว หรือได้มีการบรรลุถึงวิธีการแก้ไขซึ่งเป็นที่พอใจร่วมกันได้เท่านั้น คู่พิพาทตกลงยุติข้อพิพาทได้ ที่ประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสด้านเศรษฐกิจของอาเซียน (ซีเออม) จะต้องติดตามการปฏิบัติตามคำตัดสินของคณะผู้พิจารณาหรือองค์กรอุทธรณ์ที่ที่ประชุมฯ ได้รับรอง ตามบทบัญญัติย่อหน้า ๖ ของข้อ ๑๗ ซีเออมจะต้องติดตามตรวจสอบการปฏิบัติตามคำตัดสินและข้อเสนอแนะของคณะผู้พิจารณาและองค์กรอุทธรณ์ซึ่งตนได้รับรอง รวมทั้งกรณีทั้งหลายที่ได้มีการชดเชยความเสียหาย หรือได้มีการระงับสิทธิประโยชน์หรือสิทธิประโยชน์ตามพันธกรณีอื่นแล้ว แต่ยังไม่ปฏิบัติตามข้อเสนอแนะให้ทำมาตรการให้สอดคล้องกับความตกลงที่อยู่ภายใต้พิธีสารฯ

๑๐. ประเทศสมาชิกสามารถใช้บทบัญญัติว่าด้วยการระงับข้อพิพาทของความตกลงที่อยู่ภายใต้พิธีสารฯ ได้ในกรณีที่เห็นว่ารัฐบาลหรือหน่วยงานระดับภูมิภาคหรือท้องถิ่นภายในอาณาเขตของประเทศสมาชิกใช้มาตรการที่ขัดกับความตกลงดังกล่าว เมื่อซีเออมชี้ขาดว่าไม่ได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติใดของความตกลงที่อยู่ภายใต้พิธีสารฯ ประเทศสมาชิกซึ่งรับผิดชอบจะต้องดำเนินมาตรการที่สมควรตามที่ตนอาจมีอยู่เพื่อให้มีการปฏิบัติตามความตกลงที่อยู่ภายใต้พิธีสารฯ ให้ใช้บทบัญญัติของความตกลงที่อยู่ภายใต้พิธีสารฯ และพิธีสารฯ ฉบับนี้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการให้การชดเชยความเสียหายและการระงับสิทธิประโยชน์อื่นๆ ในกรณีที่เป็นไปได้ที่จะปฏิบัติตามความตกลง

ข้อ ๑๙

การอนุญาโตตุลาการ

๑. การอนุญาโตตุลาการที่รวดเร็วภายในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในฐานะที่เป็นวิธีเลือกของการระงับข้อพิพาท สามารถอำนวยความสะดวกในการหาข้อยุติให้แก่ข้อพิพาทบางประการที่เกี่ยวกับประเด็นซึ่งประเทศคู่กรณีทั้งสองฝ่ายได้กำหนดอย่างชัดเจน

๒. เว้นแต่จะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในพิธีสารฯ ฉบับนี้ การใช้อนุญาโตตุลาการจะขึ้นอยู่กับข้อตกลงร่วมกันของประเทศคู่กรณี ซึ่งจะต้องตกลงกันเกี่ยวกับกระบวนการที่จะต้องปฏิบัติตาม ทั้งนี้ จะต้องมีการแจ้งความตกลงที่จะใช้การอนุญาโตตุลาการให้ประเทศสมาชิกทั้งหมดทราบเป็นการล่วงหน้าอย่างพอเพียงก่อนที่กระบวนการอนุญาโตตุลาการจะเริ่มขึ้น

๓. ประเทศสมาชิกอื่นอาจกลายเป็นคู่กรณีในกระบวนการพิจารณาของการอนุญาโตตุลาการ ได้เฉพาะเมื่อมีการตกลงเห็นชอบของประเทศคู่กรณีซึ่งเห็นด้วยที่จะใช้วิธีอนุญาโตตุลาการ ประเทศคู่กรณีในกระบวนการพิจารณาจะต้องตกลงที่จะปฏิบัติตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ จะต้องแจ้งคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการต่อซีเออมและองค์กรรายสาขาในระดับรัฐมนตรีของความตกลงที่อยู่ภายใต้พิธีสารฯ ที่เกี่ยวข้องซึ่งประเทศสมาชิกอาจยกประเด็นใด ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๔. ข้อ ๑๗ และ ๑๘ ของพิธีสารฯ ฉบับนี้ จะใช้บังคับโดยอนุโลมกับคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการ

ข้อ ๒๐

กองทุน

๑. กองทุนกลไกระงับข้อพิพาทของอาเซียน (ซึ่งต่อไปในเอกสารนี้จะเรียกว่า “กองทุน”) จะเป็นกองทุนหมุนเวียน แยกคนละส่วนกับงบประมาณดำเนินงานของสำนักเลขาธิการอาเซียน การเบิกเงินจำนวนใดจากกองทุนให้จ่ายคืนโดยประเทศสมาชิกคู่พิพาทสอดคล้องกับบทบัญญัติในย่อหน้า ๓ ของข้อ ๑๖ สำนักเลขาธิการจะรับผิดชอบบริหารจัดการกองทุน

๒. ให้ใช้กองทุนเพื่อสำรองออกค่าใช้จ่ายของคณะผู้พิจารณา องค์การอุทธรณ์ และค่าใช้จ่ายด้านบริหารอื่น ๆ ของสำนักเลขาธิการให้คู่พิพาทแต่ละฝ่ายออกค่าใช้จ่ายอื่นๆ ทั้งหมดรวมทั้งค่าทนายความของตน

๓. การดำเนินการและการใช้กองทุนให้เป็นไปตามข้อกำหนดและเงื่อนไขตามที่ระบุในภาคผนวก V

ข้อ ๒๑

กรอบเวลาสูงสุดสำหรับกระบวนการทั้งหมด

๑. เว้นแต่ประเทศคู่พิพาทจะตกลงเป็นอย่างอื่น ให้ถือเป็นกฎทั่วไปว่า ระยะเวลาจากวันที่ชื่อยอมแต่งตั้งคณะผู้พิจารณาจนถึงวันที่ชื่อยอมรับรายงานของคณะผู้พิจารณาหรือองค์การอุทธรณ์ จะต้องไม่เกิน ๙ เดือน หรือ ไม่เกิน ๑๒ เดือนในกรณีที่มีการอุทธรณ์รายงาน ในกรณีที่คณะผู้พิจารณาและองค์การอุทธรณ์ได้ดำเนินการตามย่อหน้า ๒ ของข้อ ๑๐ หรือย่อหน้า ๕ ของข้อ ๑๔ เพื่อขยายเวลาสำหรับการเสนอรายงานของตน ให้เพิ่มระยะเวลาที่ขยายออกไปเข้ากับระยะเวลาข้างต้น

๒. เว้นแต่จะมีการกำหนดไว้เฉพาะ ระยะเวลาใดในพิธีสารฯ ฉบับนี้ อาจถูกปรับเปลี่ยนโดยประเทศคู่พิพาทหากเป็นที่พอใจร่วมกัน ทั้งนี้การปรับเปลี่ยนระยะเวลาดังกล่าวจะต้องไม่กระทบสิทธิของประเทศสมาชิกฝ่ายที่สามตามที่ระบุในข้อ ๑๓

ข้อ ๒๒

หน้าที่ของสำนักเลขาธิการ

๑. ให้สำนักเลขาธิการ สนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของคณะผู้พิจารณาและองค์การอุทธรณ์ โดยเฉพาะในประเด็นข้อกฎหมาย ประวัติศาสตร์ภูมิหลัง และกระบวนการพิจารณาของประเด็นที่เกี่ยวข้อง และให้การสนับสนุนด้านธุรการและทางเทคนิค

๒. ให้สำนักเลขาธิการสนับสนุนชื่อยอมในการติดตามการปฏิบัติตามคำตัดสินและข้อเสนอแนะของคณะผู้พิจารณาและองค์การอุทธรณ์ที่ชื่อยอมได้รับรอง

๓. ให้สำนักเลขาธิการเป็นผู้ประสานและรับเอกสารเกี่ยวกับข้อพิพาททั้งหมดและให้จัดการกับเอกสารดังกล่าวตามความเหมาะสม

๔. ในขณะที่สำนักเลขาธิการจะให้ความช่วยเหลือกับประเทศสมาชิกทั้งหลายเกี่ยวกับการระงับข้อพิพาทเมื่อมีการร้องขอ สำนักเลขาธิการอาจให้คำแนะนำทางกฎหมายและความช่วยเหลืออื่นเพิ่มเติมในการระงับข้อพิพาทหากได้รับการร้องขอจากประเทศสมาชิกทั้งหลายตามสมควร ทั้งนี้ต้องประกันว่าสำนักเลขาธิการจะให้ความช่วยเหลือดังกล่าวโดยปราศจากความลำเอียง

ข้อ ๒๓

กระบวนการพิเศษที่เกี่ยวข้องกับสมาชิกที่เป็นประเทศพัฒนาน้อยที่สุด

๑. ในขั้นตอนทั้งหมดของการวินิจฉัยสาเหตุของข้อพิพาทและกระบวนการระงับข้อพิพาทที่เกี่ยวข้องกับประเทศสมาชิกที่เป็นประเทศพัฒนาน้อยที่สุด จะต้องให้การพิจารณาเป็นการเฉพาะแก่สถานการณ์พิเศษของประเทศสมาชิกที่เป็นประเทศพัฒนาน้อยที่สุด ในกรณีนี้ สมาชิกจะต้องใช้ความยับยั้งชั่งใจอันควรในการยกเรื่องขึ้นภายใต้กระบวนการเหล่านี้ที่เกี่ยวข้องกับประเทศสมาชิกที่เป็นประเทศพัฒนาน้อยที่สุด ถ้าพบว่าการสูญเสียหรือการเสียหายเป็นผลมาจากมาตรการที่ดำเนินโดยประเทศสมาชิกที่เป็นประเทศพัฒนาน้อยที่สุด คู่กรณีผู้ฟ้องจะใช้ความยับยั้งชั่งใจอันควรในการเรียกร้องการชดเชยค่าเสียหาย หรือการขออนุมัติเพื่อระงับการให้สิทธิประโยชน์หรือพันธกรณีอื่นตามกระบวนการเหล่านี้

๒. ในกรณีการระงับข้อพิพาทที่เกี่ยวข้องกับประเทศสมาชิกที่เป็นประเทศพัฒนาน้อยที่สุด หากไม่สามารถหาข้อยุติเป็นที่พอใจในระหว่างการประชุมหารือ เมื่อประเทศสมาชิกที่เป็นประเทศพัฒนาน้อยที่สุดร้องขอ

ข้อ ๒๔

สถานที่ดำเนินกระบวนการพิจารณา

๑. ให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาของคณะผู้พิจารณาและองค์กรอุทธรณ์ ณ สำนักงานเลขาธิการอาเซียน

๒. โดยไม่ขัดกับย่อหน้า ๑ ข้างต้น การดำเนินกระบวนการพิจารณาของคณะผู้พิจารณาและองค์กรอุทธรณ์ในส่วนที่ไม่ใช่การประชุมเพื่อพิจารณาคดีกับคู่พิพาท สามารถทำ ณ สถานที่ใดก็ได้ตามที่คณะผู้พิจารณาและองค์กรอุทธรณ์เห็นสมควร ทั้งนี้ จะต้องหารือกับคู่พิพาทก่อนเพื่อพิจารณาเรื่องความสะดวกและประหยัดค่าใช้จ่าย

ข้อ ๒๕

ผู้เก็บรักษาพิธีสาร

พิธีสารว่าด้วยกลไกระงับข้อพิพาทด้านเศรษฐกิจของอาเซียนฉบับนี้จะมอบให้สำนักเลขาธิการอาเซียนเป็นผู้เก็บรักษา

ข้อ ๒๖
การแก้ไข

๑. การแก้ไขบทบัญญัติของพิธีสารว่าด้วยกลไกระงับข้อพิพาทด้านเศรษฐกิจของอาเซียนฉบับนี้ จะต้องได้รับความเห็นชอบเป็นลายลักษณ์อักษรจากประเทศสมาชิกทั้งหมด

๒. โดยไม่ขัดกับย่อหน้า ๑ ข้างต้น:

(ก) ให้เลขาธิการอาเซียนปรับปรุงรายชื่อความตกลงที่ระบุไว้ในภาคผนวก I เป็นระยะๆ ตามที่จำเป็น โดยจะต้องหารือและได้รับความเห็นชอบจากซีออม

(ข) อาจมีการแก้ไขภาคผนวก II, III และ V ได้ โดยจะต้องได้รับความเห็นชอบจากซีออม; และ

(ค) องค์การอุทธรณ์อาจแก้ไขกระบวนการพิจารณาตามภาคผนวก IV ได้ โดยให้หารือและต้องได้รับความเห็นชอบจากซีออมและเลขาธิการอาเซียน

ข้อ ๒๗
บทสุดท้าย

๑. ภาคผนวกทั้งหมดถือเป็นส่วนหนึ่งของพิธีสารว่าด้วยกลไกระงับข้อพิพาทด้านเศรษฐกิจของอาเซียนฉบับนี้

๒. พิธีสารว่าด้วยกลไกระงับข้อพิพาทด้านเศรษฐกิจของอาเซียนฉบับนี้จะมีผลบังคับใช้ในวันที่ประเทศสมาชิกทั้งหมดได้แจ้งสำนักเลขาธิการอาเซียนว่าได้เสร็จสิ้นกระบวนการภายในที่จำเป็นต่อการบังคับใช้พิธีสารฯ ฉบับนี้

๓. ให้ใช้พิธีสารว่าด้วยกลไกระงับข้อพิพาทด้านเศรษฐกิจของอาเซียนฉบับนี้แทนพิธีสารว่าด้วยกลไกการระงับข้อพิพาทของอาเซียน ฉบับ ค.ศ. ๒๐๐๔ และใช้พิธีสารฯ ฉบับนี้กับคำขอหารือที่ยื่นในวันที่พิธีสารฯ ฉบับนี้เริ่มมีผลใช้บังคับเป็นต้นไป กรณีที่ยื่นคำขอหารือก่อนวันที่พิธีสารฯ ฉบับนี้เริ่มมีผลใช้บังคับ ให้ใช้พิธีสารฯ ฉบับ ค.ศ. ๒๐๐๔

เพื่อเป็นสักขีพยาน ผู้ลงนามข้างท้ายซึ่งได้รับมอบอำนาจโดยถูกต้องจากรัฐบาลของตน ได้ลงนามในพิธีสารว่าด้วยกลไกระงับข้อพิพาทด้านเศรษฐกิจของอาเซียนฉบับนี้

กระทำขึ้น ณ [เมือง] , [ประเทศ], เมื่อ [วันที่] ของ [เดือน] ในปี [ปี], ในเอกสารฉบับเดียวซึ่งเป็นฉบับภาษาอังกฤษ

เอกสารภาคผนวกแนบท้าย ๑

ความตกลงที่อยู่ภายใต้พิธีสารฯ

1. Agreement on the ASEAN Food Security Reserve, New York, the United States of America, 4 October 1979.
2. Basic Agreement on ASEAN Industrial Projects, Kuala Lumpur, Malaysia, 6 March 1980.
3. Agreement on ASEAN Energy Cooperation, Manila, Philippines, 24 June 1986.
4. Agreement on the Preferential Shortlisting of ASEAN Contractors, Jakarta, Indonesia, 20 October 1986.
5. Framework Agreement on Enhancing ASEAN Economic Cooperation, Singapore, 28 January 1992.
6. ASEAN Framework Agreement on Services, Bangkok, Thailand, 15 December 1995.
7. Protocol Amending the Agreement on ASEAN Energy Cooperation, Bangkok, Thailand, 15 December 1995.
8. Protocol Amending the Agreement on the ASEAN Energy Cooperation, Kuala Lumpur, Malaysia, 23 July 1997.
9. 2nd Protocol to Amend the Agreement on the ASEAN Food Security Reserve, Subang Jaya, Malaysia, 23 July 1997.
10. Protocol to Implement the Initial Package of Commitments under the ASEAN Framework Agreement on Services, Kuala Lumpur, Malaysia, 15 December 1997.
11. Agreement on the Establishment of the ASEAN Center for Energy, Manila, Philippines, 22 May 1998.
12. ASEAN Framework Agreement on Mutual Recognition Arrangement (MRAs), Ha Noi, Viet Nam, 16 December 1998.
13. Protocol to Implement the Second Package of Commitments under the ASEAN Framework Agreement on Services, Ha Noi, Viet Nam, 16 December 1998.
14. ASEAN Framework Agreement on the Facilitation of Goods in Transit, Ha Noi, Viet Nam, 16 December 1998.

15. Protocol 3 Types and Quantity of Road Vehicles, Hanoi, Viet Nam, 15 September 1999.
16. Protocol 4 Technical Requirements of Vehicles, Hanoi, Viet Nam, 15 September 1999.
17. Protocol 8 Sanitary and Phytosanitary Measures to Implement the ASEAN Framework Agreement on the Facilitation of Goods in Transit, Phnom Penh, Cambodia, 27 October 2000.
18. Protocol 5: ASEAN Scheme of Compulsory Motor Vehicle Insurance, Kuala Lumpur, Malaysia, 8 April 2001.
19. Protocol to Implement the Third Package of Commitments under the ASEAN Framework Agreement Services, Ha Noi, Viet Nam, 31 December 2001.
20. ASEAN Sectoral Mutual Recognition Arrangement for Electrical and Electronic Equipment, Bangkok, Thailand, 5 April 2002.
21. ASEAN Memorandum of Understanding on the Trans-ASEAN Gas Pipeline Project, Bali, Indonesia, 5 July 2002.
22. ASEAN Tourism Agreement, Phnom Penh, Cambodia, 4 November 2002.
23. Protocol Governing the Implementation of the ASEAN Harmonized Tariff Nomenclature, Makati, Philippines, 7 August 2003.
24. Agreement on the ASEAN Harmonized Cosmetic Regulatory Scheme, Phnom Penh, Cambodia, 2 September 2003.
25. Protocol to Amend the ASEAN Framework Agreement on Services, Phnom Penh, Cambodia, 2 September 2003.
26. Protocol to Amend the Protocol Governing the Implementation of the ASEAN Harmonised Tariff Nomenclature, Jeju Island, Korea, 15 May 2004.
27. Protocol to Implement the Fourth Package of Commitments on Air Transport Services under the ASEAN Framework Agreement on Services, Phnom Penh, Cambodia, 23 November 2004.
28. ASEAN Framework Agreement for the Integration of Priority Sectors, Vientiane, Lao PDR, 29 November 2004.
29. ASEAN Sectoral Integration Protocol for e-ASEAN, Vientiane, Lao PDR, 29 November 2004.

30. ASEAN Sectoral Integration Protocol for Tourism, Vientiane, Lao PDR, 29 November 2004.
31. ASEAN Sectoral Integration Protocol for Air Travel, Vientiane, Lao PDR, 29 November 2004.
32. ASEAN Sectoral Integration Protocol for Electronics, Vientiane, Lao PDR, 29 November 2004.
33. ASEAN Sectoral Integration Protocol for Fisheries, Vientiane, Lao PDR, 29 November 2004.
34. ASEAN Sectoral Integration Protocol for Health Care, Vientiane, Lao PDR, 29 November 2004.
35. ASEAN Sectoral Integration Protocol for Rubber-Based Products, Vientiane, Lao PDR, 29 November 2004.
36. ASEAN Sectoral Integration Protocol for Wood-Based Products, Vientiane, Lao PDR, 29 November 2004.
37. ASEAN Sectoral Integration Protocol for Textiles and Apparel Products, Vientiane, Lao PDR, 29 November 2004.
38. ASEAN Sectoral Integration Protocol for Agro-Based Products, Vientiane, Lao PDR 29 November 2004.
39. ASEAN Sectoral Integration Protocol for Automotives, Vientiane, Lao PDR, 29 November 2004.
40. Protocol to Implement the Third Package of Commitments on Financial Services under the ASEAN Framework Agreement on Services, Vientiane, Lao PDR, 6 April 2005.
41. ASEAN Framework Agreement on Multimodal Transport, Vientiane, Lao PDR, 17 November 2005.
42. ASEAN Mutual Recognition Arrangement on Engineering Services, Kuala Lumpur, Malaysia, 9 December 2005.
43. Agreement on the ASEAN Harmonized Electrical and Electronic Equipment (EEE) Regulatory Regime, Kuala Lumpur, Malaysia, 9 December 2005.
44. Agreement to Establish and Implement the ASEAN Single Window, Kuala Lumpur, Malaysia, 9 December 2005.
45. ASEAN Mutual Recognition Arrangement on Nursing Services, Cebu, Philippines, 8 December 2006.

46. Protocol to Implement the Fifth Package of Commitments under the ASEAN Framework Agreement on Services, Cebu, Philippines, 8 December 2006.
47. ASEAN Framework (Amendment) Agreement for the Integration of Priority Sectors, Cebu, Philippines, 8 December 2006.
48. ASEAN Sectoral Integration (Amendment) Protocol for Priority Sectors, Cebu, Philippines, 8 December 2006.
49. Protocol to Establish and Implement the ASEAN Single Window, 20 December 2006.
50. Protocol 1: Designation of Transit Transport Routes and Facilities, Bangkok, Thailand, 8 February 2007.
51. Protocol to Implement the Fifth Package of Commitments on Air Transport Services under the ASEAN Framework Agreement on Services, Bangkok, Thailand, 8 February 2007.
52. Protocol to Provide Special Consideration for Rice and Sugar, Makati, Philippines, 23 August 2007.
53. ASEAN Sectoral Integration Protocol for the Logistics Services Sector, Makati, Philippines, 24 August 2007.
54. Protocol to Amend Article 3 of the ASEAN Framework (Amendment) Agreement for the Integration of Priority Sectors, Makati, Philippines, 24 August 2007.
55. ASEAN Mutual Recognition Arrangement on Architectural Services, Singapore, 19 November 2007.
56. ASEAN Framework Arrangement for the Mutual Recognition of Surveying Qualifications, Singapore, 19 November 2007.
57. Protocol to Implement the Sixth Package of Commitments under the ASEAN Framework Agreement on Services, Singapore, 19 November 2007.
58. Protocol to Implement the Fourth Package of Commitments on Financial Services under the ASEAN Framework Agreement on Services, Da Nang, Viet Nam, 4 April 2008.
59. ASEAN Mutual Recognition Arrangement on Medical Practitioners, Cha-am, Thailand, 26 February 2009.
60. ASEAN Mutual Recognition Arrangement on Dental Practitioners, Cha-am, Thailand, 26 February 2009.

61. ASEAN Mutual Recognition Arrangement Framework on Accountancy Services, Cha-am, Thailand, 26 February 2009.
62. ASEAN Trade in Goods Agreement, Cha-am, Thailand, 26 February 2009.
63. ASEAN Comprehensive Investment Agreement, Cha-am, Thailand, 26 February 2009.
64. Protocol to Implement the Seventh Package of Commitments under the ASEAN Framework Agreement on Services, Cha-am, Thailand, 26 February 2009.
65. ASEAN Petroleum Security Agreement, Cha-am, Thailand, 1 March 2009.
66. ASEAN Sectoral Mutual Recognition Arrangement (MRA) for Good Manufacturing Practice (GMP) Inspection of Manufacturers of Medicinal Products, Pattaya, Thailand, 10 April 2009.
67. ASEAN Multilateral Agreement on Full Liberalisation of Air Freight Services, Manila, Philippines, 20 May 2009.
68. Protocol 1 on Unlimited Third, Fourth and Fifth Freedom Traffic Rights among Designated Points in ASEAN, Manila, Philippines, 20 May 2009.
69. Protocol 2 on Unlimited Third, Fourth and Fifth Freedom Traffic Rights among All Points with International Airports in ASEAN, Manila, Philippines, 20 May 2009.
70. ASEAN Multilateral Agreement on Air Services, Manila, Philippines, 20 May 2009.
71. Protocol 1 on Unlimited Third and Fourth Freedom Traffic Rights within the ASEAN Sub-Region, Manila, Philippines, 20 May 2009.
72. Protocol 2 on Unlimited Fifth Freedom Traffic Rights within the ASEAN Sub-Region, Manila, Philippines, 20 May 2009.
73. Protocol 3 on Unlimited Third and Fourth Freedom Traffic Rights between the ASEAN Sub-Regions, Manila, Philippines, 20 May 2009.
74. Protocol 4 on Unlimited Fifth Freedom Traffic Rights between the ASEAN Sub-Regions, Manila, Philippines, 20 May 2009.
75. Protocol 5 on Unlimited Third and Fourth Freedom Traffic Rights between ASEAN Capital Cities, Manila, Philippines, 20 May 2009.

76. Protocol 6 on Unlimited Fifth Freedom Traffic Rights between ASEAN Capital Cities, Manila, Philippines, 20 May 2009.
77. Protocol to Implement the Sixth Package of Commitments on Air Transport Services under the ASEAN Framework Agreement on Services, Ha Noi, Viet Nam, 10 December 2009.
78. ASEAN Framework Agreement on the Facilitation of Inter-State Transport, Manila, Philippines, 10 December 2009.
79. Second Protocol to Amend the Protocol Governing the Implementation of the ASEAN Harmonised Tariff Nomenclature, Nha Trang, Viet Nam, 8 April 2010.
80. Protocol to Implement the Eight Package of Commitments under the ASEAN Framework Agreement on Services, Ha Noi, Viet Nam, 28 October 2010.
81. Protocol to Amend the Protocol to Provide Special Consideration for Rice and Sugar, Ha Noi, Viet Nam, 28 October 2010.
82. Protocol 1 on Unlimited Third and Fourth Freedom Traffic Rights between any ASEAN Cities, Bandar Seri Begawan, Brunei Darussalam, 12 November 2010.
83. ASEAN Multilateral Agreement on Full Liberalisation of Passengers Air Services, Bandar Seri Begawan, Brunei Darussalam, 12 November 2010.
84. Protocol 2 on Unlimited Fifth Freedom Traffic Rights between any ASEAN Cities, Bandar Seri Begawan, Brunei Darussalam, 12 November 2010.
85. Protocol to Implement the Fifth Package of Commitments on Financial Services under the ASEAN Framework Agreement on Services, Ha Noi, Viet Nam, 4 May 2011.
86. Protocol to Implement the Seventh Package of Commitments on Air Transport under the ASEAN Framework Agreement on Services, Phnom Penh, Cambodia, 16 December 2011.
87. ASEAN Agreement on Customs, Phnom Penh, Cambodia, 30 March 2012.
88. ASEAN Agreement on the Movement of Natural Persons, Phnom Penh, Cambodia, 19 November 2012.
89. ASEAN Mutual Recognition Arrangement on Tourism Professionals, Bangkok, Thailand, 9 November 2012.

90. Protocol to Amend Certain ASEAN Economic Agreements related to Trade in Goods, Ha Noi, Viet Nam, 8 March 2013.
91. Instrument of Extension of the ASEAN Memorandum of Understanding on the Trans-ASEAN Gas Pipeline Project, Bali, Indonesia, 25 September 2013.
92. Protocol to Amend the Agreement on the Establishment of the ASEAN Centre for Energy, Bali, Indonesia, 25 September 2013.
93. Protocol to Implement the Eighth Package of Commitments on Air Transport Services under the ASEAN Framework Agreement on Services, Pakse, Lao PDR, 20 December 2013.
94. Protocol to Amend the ASEAN Comprehensive Investment Agreement, Nay Pyi Taw, Myanmar, 26 August 2014.
95. ASEAN Mutual Recognition Arrangement on Accountancy Services, Nay Pyi Taw, Myanmar, 13 November 2014.
96. ASEAN Agreement on Medical Device Directive, Bangkok, Thailand, 21 November 2014.
97. Protocol 7 Customs Transit System, Bangkok, Thailand, 24 February 2015.
98. Protocol to Implement the Sixth Package of Commitments on Financial Services under the ASEAN Framework Agreement on Services, Kuala Lumpur, Malaysia, 20 March 2015.
99. Protocol on the Legal Framework to Implement the ASEAN Single Window, Ha Noi, Viet Nam, 4 September 2015.
100. Protocol to Implement the Ninth Package of Commitments under the ASEAN Framework Agreement on Services, Makati, Philippines, 27 November 2015.
101. Protocol to Implement the Seventh Package of Commitments on Financial Services under the ASEAN Framework Agreement on Services, Ha Noi, Viet Nam, 23 June 2016.
102. Protocol 3 on Domestic Code-Share Rights between Points Within the Territory of any ASEAN Member States, Singapore, 13 October 2017.
103. ASEAN Mutual Recognition Arrangement for Bioequivalence Study Reports of Generic Medicinal Products, Manila, Philippines, 2 November 2017.

(คำแปลอย่างไม่เป็นทางการ)

104. ASEAN Sectoral Mutual Recognition Arrangement for Inspection and Certification Systems on Food Hygiene for Prepared Foodstuff Products, Singapore, 27 April 2018.
105. Protocol to Implement the Tenth Package of Commitments under the ASEAN Framework Agreement on Services, Singapore, 11 November 2018.

เอกสารภาคผนวกแนบท้าย ๒

กฎเกณฑ์การปฏิบัติ

กฎเกณฑ์การปฏิบัตินี้จัดทำขึ้นเพื่อคงไว้ซึ่งความสมบูรณ์ ความเป็นกลาง และการรักษาความลับของกระบวนการภายใต้พิธีสารนี้ ซึ่งจะสร้างความเชื่อมั่นต่อพิธีสารนี้

๑. หลักการปฏิบัติ :

บุคคลที่อยู่ภายใต้กฎเหล่านี้ (ตามที่ได้นิยามไว้ในย่อหน้า ๓:๑ ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า "บุคคลในครอบครัว") จะต้องเป็นอิสระและเป็นกลาง หลีกเลี่ยงผลประโยชน์ทับซ้อนทั้งทางตรงและทางอ้อม และเคารพการรักษาความลับของกระบวนการพิจารณาของกลไกต่าง ๆ ภายใต้กลไกระงับข้อพิพาท โดยการปฏิบัติตามมาตรฐานของการปฏิบัติเช่นนี้ จะส่งผลให้กลไกสามารถคงไว้ซึ่งความสมบูรณ์และความเป็นกลาง กฎต่าง ๆ เหล่านี้มิได้เปลี่ยนสิทธิและข้อผูกพันของประเทศสมาชิกอาเซียนภายใต้พิธีสารนี้ และกฎและกระบวนการในที่นี่

๒. การปฏิบัติตามหลักการปฏิบัติ :

๑. เพื่อให้มั่นใจว่ามีการปฏิบัติตามหลักการปฏิบัติ บุคคลในครอบครัวจะต้องพึงปฏิบัติ ดังนี้
 - (ก) ยึดมั่นตามบทบัญญัติของพิธีสารนี้อย่างเคร่งครัด
 - (ข) เปิดเผยสถานะปัจจุบันหรือพัฒนาการของผลประโยชน์ ความสัมพันธ์ หรือประเด็นใด ๆ ที่คาดว่าจะมีเหตุผลได้ว่าบุคคลนั้นทราบและมีแนวโน้มที่จะส่งผลหรือก่อให้เกิดข้อสงสัยที่สมเหตุสมผลต่อความเป็นอิสระและความเป็นกลางของบุคคลนั้น ๆ
 - (ค) ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความระมัดระวังตามสมควรเพื่อบรรลุลความคาดหวังเหล่านี้ ซึ่งรวมถึง การหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ทับซ้อนทั้งทางตรงและทางอ้อมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการพิจารณาคดี
๒. เพื่อให้เป็นไปตามหลักการปฏิบัติ บุคคลในครอบครัวจำเป็นต้องเป็นอิสระ เป็นกลาง และรักษาความลับ นอกจากนี้ บุคคลในครอบครัวต้องพิจารณาเพียงประเด็นที่ถูกยกและมีความจำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ในกระบวนการระงับข้อพิพาทเท่านั้น และต้องไม่มอบหมายหน้าที่ของตนให้แก่บุคคลอื่น บุคคลในครอบครัวจะต้องไม่มีพันธะผูกพันหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่จะเข้าไปแทรกแซงหรืออาจก่อให้เกิดข้อสงสัยที่สมเหตุสมผลเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่อย่างเหมาะสมภายใต้กลไกระงับข้อพิพาทของบุคคลนั้น ๆ

๓. ขอบเขต

๑. กฎเกณฑ์ที่ถูกระบุไว้ในที่นี่ จะต้องบังคับใช้แก่บุคคลที่ปฏิบัติหน้าที่
 - (ก) คณะผู้พิจารณา
 - (ข) องค์กรอุทธรณ์
 - (ค) ในฐานะอนุญาโตตุลาการ ตามบทบัญญัติที่ระบุไว้ในย่อหน้า ๗ และ ๘ ข้อ ๑๘ ของพิธีสารนี้

(ง) ในฐานะผู้เชี่ยวชาญที่มีส่วนร่วมในกลไกระงับข้อพิพาท ตามที่ระบุไว้ในย่อหน้า ๕ ข้อ ๑๐ ของพิธีสารนี้

กฎเกณฑ์เหล่านี้ที่ถูกระบุไว้ในที่นี้ จะต้องบังคับใช้กับเจ้าหน้าที่ของสำนักเลขาธิการที่สนับสนุนคณะผู้พิจารณาและองค์กรอุทธรณ์ ตามข้อ ๒๒ ของพิธีสารนี้ หรือที่สนับสนุนในกระบวนการอนุญาโตตุลาการตามย่อหน้า ๗ และ ๘ ข้อที่ ๑๘ ของพิธีสารนี้

๒. การใช้กฎเกณฑ์เหล่านี้จะต้องไม่ขัดขวางกับการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักเลขาธิการไม่ว่าจะในทางใดในการตอบสนองต่อการร้องขอความช่วยเหลือและข้อมูลของประเทศสมาชิกอาเซียน

๔. ข้อกำหนดของการเปิดเผยข้อมูลโดยบุคคลในครอบครัว

๑. (ก) บุคคลที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ในคณะผู้พิจารณา องค์กรอุทธรณ์ คณะอนุญาโตตุลาการ หรือผู้เชี่ยวชาญ ในเวลาที่ถูกมอบหมายจะต้องได้รับกฎเหล่านี้จากสำนักเลขาธิการ ซึ่งรวมถึงรายการตัวอย่างในภาคผนวก ๑ ที่ระบุถึงตัวอย่างของประเด็นที่จะต้องมีการเปิดเผย

(ข) เจ้าหน้าที่ของสำนักเลขาธิการที่ถูกระบุไว้ในย่อหน้า ๓:๑ ซึ่งอาจถูกเรียกมาสนับสนุนกระบวนการระงับข้อพิพาทจะต้องคุ้นเคยกับกฎเกณฑ์เหล่านี้

๒. ตามที่ได้ระบุไว้ในย่อหน้า ๔:๔ บุคคลในครอบครัวทั้งหมดที่ระบุไว้ในย่อหน้า ๔:๑ ต้องเปิดเผยข้อมูลใด ๆ ที่คาดหมายอย่างมีเหตุผลได้ว่าบุคคลนั้นทราบ ณ เวลาที่หลักการปฏิบัติเริ่มบังคับใช้กับบุคคลนั้น ซึ่งมีแนวโน้มที่จะส่งผลหรือก่อให้เกิดข้อสงสัยที่สมเหตุสมผลต่อความเป็นอิสระและความเป็นกลางของบุคคลนั้น ๆ โดยการเปิดเผยนี้รวมถึงประเภทของข้อมูลที่ระบุไว้ในรายการตัวอย่างในเอกสารแนบ ๑ หากเกี่ยวข้อง

๓. ข้อกำหนดการเปิดเผยข้อมูลเหล่านี้จะไม่ขยายไปถึงการระบุประเด็นที่ไม่ได้มีความเกี่ยวข้องอย่างสำคัญกับการพิจารณาคดี โดยจะต้องคำนึงถึงความจำเป็นที่จะต้องเคารพความเป็นส่วนตัวของผู้ที่ต้องปฏิบัติตามกฎเหล่านี้ รวมถึงจะต้องไม่เป็นภาระสำหรับการจัดการจนมากเกินไปจนบุคคลที่มีคุณสมบัติครบไม่สามารถดำรงตำแหน่งคณะผู้พิจารณา องค์กรอุทธรณ์ หรือในหน้าที่อื่น ๆ ในกลไกระงับข้อพิพาทได้

๔. (ก) คณะผู้พิจารณา อนุญาโตตุลาการ และผู้เชี่ยวชาญทุกคนจะต้องจัดทำข้อมูลในแบบฟอร์มตามเอกสารแนบ ๒ ให้เรียบร้อย ก่อนที่จะได้รับการยืนยันการแต่งตั้ง โดยข้อมูลนี้จะได้รับการเปิดเผยต่อเจ้าหน้าที่อาวุโสด้านเศรษฐกิจอาเซียน (ซีออม) เพื่อการพิจารณาโดยคู่พิพาท

(ข) (๑) สมาชิกองค์กรอุทธรณ์ที่ได้รับเลือกจากการเวียนให้พิจารณาคดีในชั้นอุทธรณ์ จะต้องทบทวนรายงานของคณะผู้พิจารณาในส่วนของการเท็จจริง และจัดทำข้อมูลในแบบฟอร์มตามเอกสารแนบ ๒ ให้เรียบร้อย โดยข้อมูลดังกล่าวจะได้รับการเปิดเผยต่อสมาชิกองค์กรอุทธรณ์เพื่อพิจารณาว่าบุคคลนั้น ๆ ควรที่จะได้พิจารณาคดีอุทธรณ์นั้น ๆ หรือไม่

(๒) เจ้าหน้าที่ของสำนักเลขาธิการจะต้องเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องต่อองค์กรอุทธรณ์เพื่อพิจารณาแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ดังกล่าวในการสนับสนุนการพิจารณาคดีอุทธรณ์นั้น ๆ

(ค) เมื่อได้รับเลือกให้สนับสนุนในข้อพิพาท สมาชิกของสำนักเลขาธิการอาเซียนจะต้องเปิดเผยข้อมูลต่อเลขาธิการอาเซียน ซึ่งเป็นข้อมูลที่จำเป็นภายใต้ย่อหน้า ๔:๒ รวมถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องที่จำเป็นภายใต้กฎระเบียบของเจ้าหน้าที่สำนักเลขาธิการอาเซียน

๕. ในระหว่างข้อพิพาท บุคคลในครอบครัวแต่ละคนจะต้องเปิดเผยข้อมูลใหม่ที่เกี่ยวข้อง ตามย่อหน้า ๔:๒ ในทันทีที่รับรู้ถึงข้อมูลเหล่านั้น
๖. เจ้าหน้าที่อาวุโสด้านเศรษฐกิจอาเซียน (ซีอีโอม) องค์กรอุทธรณ์ สำนักเลขาธิการ คู่พิพาท และบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกลไกระงับข้อพิพาท จะต้องรักษาไว้ซึ่งความลับของข้อมูลทั้งหมดที่เปิดเผยภายใต้กระบวนการเปิดเผยข้อมูลนี้ รวมไปถึงช่วงภายหลังจากที่กระบวนการในชั้นของคณะผู้พิจารณาและองค์กรอุทธรณ์ และกระบวนการบังคับคดี หากมี ได้สิ้นสุดลงแล้ว

๕. การรักษาความลับ

๑. บุคคลในครอบครัวจำเป็นโดยตลอดที่จะต้องรักษาความลับของกระบวนการพิจารณาระงับข้อพิพาท รวมถึงข้อมูลต่าง ๆ ที่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดระบุให้เป็นความลับ ไม่ว่าเวลาใด ๆ บุคคลในครอบครัวจะต้องไม่ใช้ข้อมูลที่ได้มาจากกระบวนการพิจารณาระงับข้อพิพาทเพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์ส่วนตัวหรือให้แก่บุคคลอื่น
๒. ในระหว่างการพิจารณาคดี บุคคลในครอบครัวจะต้องไม่ติดต่อโดยฝ่ายเดียวในประเด็นที่อยู่ระหว่างการพิจารณา ภายใต้บังคับแห่งย่อหน้า ๕:๑ ห้ามมิให้บุคคลในครอบครัวกล่าวถ้อยแถลงใด ๆ เกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาหรือประเด็นพิพาทที่ตนมีส่วนเกี่ยวข้อง จนกว่ารายงานของคณะผู้พิจารณาและองค์กรอุทธรณ์จะได้รับการประกาศว่าไม่เป็นความลับอีกต่อไป

๖. กระบวนการเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลในภายหลังและการละเมิดสาระสำคัญของข้อผูกพัน

๑. คู่พิพาทใด ๆ ตามพิธีสารนี้ ที่ครอบครองหรือได้มาซึ่งหลักฐานในการละเมิดสาระสำคัญของข้อผูกพันในเรื่องความเป็นอิสระ ความเป็นกลาง การรักษาความลับ และการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ทับซ้อนทั้งทางตรงและทางอ้อมโดยบุคคลในครอบครัวที่อาจจะส่งผลเสียต่อความซื่อตรง ความเป็นกลาง และการรักษาความลับของกระบวนการระงับข้อพิพาท จะต้องนำส่งหลักฐานเหล่านั้นในโอกาสแรกและในวิธีทางลับต่อเจ้าหน้าที่อาวุโสด้านเศรษฐกิจอาเซียน (ซีอีโอม) เลขาธิการอาเซียน หรือองค์กรอุทธรณ์ตามความเหมาะสม โดยยึดตามขั้นตอนที่ได้ระบุไว้ในย่อหน้าที่ ๖:๕ ถึง ๖:๑๗ โดยส่งเป็นคำให้การเป็นลายลักษณ์อักษรซึ่งระบุถึงข้อเท็จจริงและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง ประเทศสมาชิกอื่น ๆ ที่ครอบครองหรือได้มาซึ่งหลักฐานของการละเมิด สามารถมอบหลักฐานให้แก่คู่กรณีในข้อพิพาทได้ เพื่อผลประโยชน์ในการรักษาความซื่อตรงและความเป็นกลางของกลไกการระงับข้อพิพาท
๒. เมื่อมีหลักฐานตามที่ได้ระบุไว้ในวรรคที่ ๖:๑ กล่าวอ้างถึงความบกพร่องของบุคคลในครอบครัวในการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องผลประโยชน์ ความสัมพันธ์ หรือประเด็นอื่น ๆ การไม่ได้เปิดเผยนั้นจะไม่ใช่เหตุผลที่เพียงพอในการตัดสิทธิ์ นอกเสียจากว่าจะมีหลักฐานของการละเมิดสาระสำคัญของข้อผูกพันในเรื่องความเป็นอิสระ ความเป็นกลาง การรักษาความลับ หรือการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ทับซ้อนทั้ง

(คำแปลอย่างไม่เป็นทางการ)

ทางตรงและทางอ้อม และเนื่องด้วยเหตุนี้ส่งผลเสียต่อความสมบูรณ์ ความเป็นกลาง หรือการรักษาความลับของกระบวนการระงับข้อพิพาท

๓. หากหลักฐานดังกล่าวไม่ได้ถูกเสนอในเวลาเร็วที่สุดที่เป็นไปได้ ฝ่ายที่ยื่นหลักฐานดังกล่าวจะต้องอธิบายว่าทำไมถึงไม่เสนอก่อนหน้านั้น และคำอธิบายดังกล่าวจะถูกนำไปใช้ประกอบการพิจารณาตามย่อหน้า ๖:๑
๔. หลังจากการยื่นหลักฐานดังกล่าวต่อเจ้าหน้าที่อาวุโสด้านเศรษฐกิจอาเซียน (ซีออม) เลขานุการอาเซียน หรือ องค์กรอุทธรณ์ ตามที่ได้ระบุไว้ในด้านล่าง กระบวนการตามที่ได้ระบุไว้ในย่อหน้า ๖:๕ to ๖:๑๗ จะต้องเสร็จสิ้นใน ๑๕ วันทำการ

ผู้พิจารณา อนุญาโตตุลาการ และผู้เชี่ยวชาญ

๕. หากบุคคลในครอบครัวซึ่งเป็นหัวข้อของหลักฐานเป็นผู้พิจารณา อนุญาโตตุลาการ หรือผู้เชี่ยวชาญ ฝ่ายที่ยื่นหลักฐานจะต้องยื่นต่อเจ้าหน้าที่อาวุโสด้านเศรษฐกิจอาเซียน (ซีออม)
๖. หลังจากได้รับหลักฐาน ตามที่ได้ระบุไว้ในย่อหน้า ๖:๑ และ ๖:๒ เจ้าหน้าที่อาวุโสด้านเศรษฐกิจอาเซียน (ซีออม) จะต้องส่งหลักฐานดังกล่าวให้บุคคลที่เป็นหัวข้อของหลักฐาน เพื่อให้บุคคลนั้นพิจารณา
๗. หากว่าหลังจากปรึกษากับบุคคลดังกล่าวแล้วยังไม่สามารถหาข้อยุติเรื่องดังกล่าวได้ ให้เจ้าหน้าที่อาวุโสด้านเศรษฐกิจอาเซียน (ซีออม) ส่งหลักฐานทั้งหมดและข้อมูลเพิ่มเติมใด ๆ ที่ได้จากบุคคลดังกล่าวไปให้คู่พิพาท ในกรณีที่บุคคลดังกล่าวออก ให้เจ้าหน้าที่อาวุโสด้านเศรษฐกิจอาเซียน (ซีออม) แจ้งคู่พิพาทและผู้พิจารณา อนุญาโตตุลาการ หรือผู้เชี่ยวชาญ แล้วแต่กรณี
๘. ในทุกกรณี เจ้าหน้าที่อาวุโสด้านเศรษฐกิจอาเซียน (ซีออม) โดยหารือกับเลขานุการอาเซียน และหลังจากได้ให้โอกาสอย่างเพียงพอในการรับฟังความเห็นของบุคคลดังกล่าวและคู่พิพาท จะต้องตัดสินว่ามีการละเมิดสาระสำคัญของกฎเกณฑ์นี้ตามที่ระบุไว้ในย่อหน้า ๖:๑ และ ๖:๒ เกิดขึ้นหรือไม่ ในกรณีที่คู่พิพาทเห็นพ้องกันว่าการละเมิดสาระสำคัญเกิดขึ้นจริง ก็ควรจะมีการยืนยันการตัดสินคดีแก่บุคคลดังกล่าว เพื่อเป็นการคงไว้ซึ่งความสมบูรณ์ของกระบวนการระงับข้อพิพาท
๙. บุคคลที่เป็นหัวข้อของหลักฐานยังสามารถมีส่วนร่วมในการพิจารณาข้อพิพาท ยกเว้นได้มีการพิจารณาแล้วว่ามีการละเมิดสาระสำคัญของกฎเกณฑ์นี้เกิดขึ้นจริง
๑๐. เจ้าหน้าที่อาวุโสด้านเศรษฐกิจอาเซียน (ซีออม) จะต้องดำเนินการหลังจากนั้นตามขั้นตอนที่จำเป็นสำหรับการเพิกถอนการแต่งตั้งบุคคลซึ่งเป็นหัวข้อของหลักฐาน หรือให้ออกจากข้อพิพาท ตามแต่กรณี

สำนักเลขาธิการ

๑๑. หากบุคคลในครอบครัวที่เป็นหัวข้อของหลักฐานเป็นเจ้าหน้าที่สำนักเลขาธิการ ให้ฝ่ายที่ยื่นหลักฐานยื่นต่อเลขานุการอาเซียนเท่านั้น ซึ่งเลขานุการอาเซียนจะส่งหลักฐานดังกล่าวไปยังบุคคลที่เป็นหัวข้อของหลักฐานและจะแจ้งคู่พิพาทอีกฝ่าย และคณะผู้พิจารณาหรือองค์กรอุทธรณ์ ตามความเหมาะสม

(คำแปลอย่างไม่เป็นทางการ)

๑๒. เลขอาธิการอาเซียนมีหน้าที่ดำเนินการใด ๆ ตามความเหมาะสม ตามกฎระเบียบเจ้าหน้าที่สำนักเลขอาธิการอาเซียน
๑๓. เลขอาธิการอาเซียนจะต้องแจ้งผลการตัดสินใจของตนให้คู่พิพาท คณะผู้พิจารณา และเจ้าหน้าที่อาวุโสด้านเศรษฐกิจอาเซียน (ซีอีเอม) ทราบ พร้อมทั้งข้อมูลสนับสนุนที่เกี่ยวข้อง

องค์การอุทธรณ์

๑๔. หากบุคคลในครอบครัวที่เป็นหัวข้อของหลักฐานเป็นสมาชิกขององค์การอุทธรณ์ ให้ฝ่ายที่ยื่นหลักฐานยื่นต่อคู่พิพาทอีกฝ่าย และส่งหลักฐานนั้นให้แก่องค์การอุทธรณ์ต่อไป
๑๕. หลังจากได้รับหลักฐานตามที่ได้ระบุไว้ในย่อหน้า ๖:๑ และ ๖:๒ องค์การอุทธรณ์จะต้องส่งหลักฐานดังกล่าวให้บุคคลที่เป็นหัวข้อของหลักฐานเพื่อให้บุคคลนั้นพิจารณา
๑๖. องค์การอุทธรณ์มีหน้าที่ดำเนินการใด ๆ ตามความเหมาะสม หลังจากได้ให้โอกาสอย่างเพียงพอในการรับฟังความเห็นของบุคคลดังกล่าวและคู่พิพาท
๑๗. องค์การอุทธรณ์จะต้องแจ้งผลการตัดสินใจของตนให้คู่พิพาทและเจ้าหน้าที่อาวุโสด้านเศรษฐกิจอาเซียน (ซีอีเอม) ทราบ พร้อมทั้งข้อมูลสนับสนุนที่เกี่ยวข้อง
๑๘. หลังจากเสร็จสิ้นขั้นตอนที่ระบุไว้ในย่อหน้า ๖:๕ to ๖:๑๗ หากบุคคลในครอบครัวนอกเหนือจากสมาชิกขององค์การอุทธรณ์ถูกเพิกถอนการแต่งตั้ง หรือบุคคลนั้นลาออก กระบวนการที่ระบุในพิธีสารสำหรับการแต่งตั้งครั้งแรกจะถูกนำมาใช้ในการหาสรรหาบุคคลมาแทน โดยระยะเวลาที่ใช้จะต้องไม่เกินครึ่งหนึ่งของเวลาที่ระบุไว้ในพิธีสาร และคงไว้ซึ่งกำหนดการของกระบวนการพิจารณาของคณะผู้พิจารณาและองค์การอุทธรณ์ สมาชิกขององค์การอุทธรณ์ผู้ซึ่งภายใต้กฎขององค์การอุทธรณ์จะถูกเลือกในครั้งถัดไปตามการหมุนเวียนเพื่อให้พิจารณาข้อพิพาท จะถูกมอบหมายให้ทำหน้าที่ในการพิจารณาอุทธรณ์โดยอัตโนมัติ โดยคณะผู้พิจารณา สมาชิกขององค์การอุทธรณ์ที่ทำหน้าที่พิจารณาอุทธรณ์ หรืออนุญาโตตุลาการ ตามแต่กรณี จะตัดสินใจหลังจากการหารือร่วมกับคู่พิพาท ถึงการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ที่จำเป็นเกี่ยวกับกระบวนการทำงานและตารางเวลาที่ได้มีการเสนอ
๑๙. บุคคลในครอบครัวและประเทศสมาชิกอาเซียนที่เกี่ยวข้องจะต้องหาข้อยุติในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสาระสำคัญของกฎเหล่านี้ที่อาจเกิดขึ้น โดยเร็วที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ เพื่อไม่ให้เกิดความล่าช้าในการพิจารณาคดีให้เสร็จสิ้น ตามที่ระบุไว้ในพิธีสารนี้
๒๐. ยกเว้นในกรณีที่ทำเป็นอย่างแท้จริงต่อการปฏิบัติตามข้อตัดสินใจนี้ ข้อมูลทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดสาระสำคัญของกฎเหล่านี้ ทั้งที่เกิดขึ้นจริงและที่อาจเกิดขึ้น ให้เก็บไว้เป็นความลับ

๗. การทบทวน

กฎเหล่านี้สามารถได้รับการทบทวนหากจำเป็น

(คำแปลอย่างไม่เป็นทางการ)

เอกสารแนบ ๑

รายการตัวอย่างข้อมูลที่ต้องเปิดเผย

ในรายการนี้ได้รวบรวมตัวอย่างของข้อมูลที่บุคคลที่ทำหน้าที่ในกระบวนการระงับข้อพิพาทควรเปิดเผย เพื่อให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์การปฏิบัติของพิธีสารว่าด้วยกลไกระงับข้อพิพาทด้านเศรษฐกิจของอาเซียน

บุคคลในครอบครัวแต่ละคน ตามที่ได้นิยามไว้ในย่อหน้า ๓:๑ ของกฎเหล่านี้ มีหน้าที่อย่างต่อเนื่องที่จะเปิดเผย ข้อมูลที่ถูกระบุในย่อหน้า ๔:๒ ซึ่งอาจประกอบด้วยข้อมูลดังต่อไปนี้

- (ก) ผลประโยชน์ทางการเงิน (เช่น การลงทุน การกู้ยืม หนี้ ดอกเบี้ย และหนี้สินต่าง ๆ) ผลประโยชน์ทางธุรกิจ (เช่น การเป็นกรรมการหรือผลประโยชน์ตามสัญญาอื่น ๆ) รวมถึงผลประโยชน์ของสินทรัพย์ที่เกี่ยวข้องกับข้อพิพาทนั้น
- (ข) ผลประโยชน์ทางวิชาชีพ (เช่น ความสัมพันธ์ในอดีต หรือปัจจุบันกับลูกค้า หรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่บุคคลนั้นอาจมีต่อการดำเนินคดีในประเทศหรือระหว่างประเทศ รวมถึงนัยของการดำเนินคดีดังกล่าว ในกรณีที่การดำเนินคดีนั้นมีความเกี่ยวข้องกับประเด็นซึ่งคล้ายคลึงกับประเด็นที่ถูกกล่าวถึงในข้อพิพาทนั้น)
- (ค) ผลประโยชน์อื่น ๆ ซึ่งกำลังดำเนินอยู่ (เช่น การมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในกลุ่มผลประโยชน์สาธารณะหรือองค์กรอื่น ๆ ซึ่งอาจจะมีวาระที่ประกาศไว้ซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อพิพาท)
- (ง) ถ้อยแถลงที่ไตร่ตรองแล้วซึ่งแสดงความเห็นส่วนตัวเกี่ยวกับประเด็นที่เกี่ยวข้องกับข้อพิพาท (เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ ถ้อยแถลงต่อสาธารณะ) และ
- (จ) ผลประโยชน์ในการจ้างงาน หรือที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว (เช่น ความเป็นไปได้ในการเกิดความได้เปรียบทางอ้อม และโอกาสที่จะเกิดแรงกดดันจากนายจ้าง ผู้ร่วมธุรกิจ หรือครอบครัวใกล้ชิด)

(คำแปลอย่างไม่เป็นทางการ)

เอกสารแนบ ๒

ข้อพิพาทเลขที่: _____

**สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
แบบฟอร์มการเปิดเผยข้อมูล**

ข้าพเจ้าได้อ่านพินัยกรรมว่าด้วยกลไกระงับข้อพิพาทด้านเศรษฐกิจของอาเซียนและกฎเกณฑ์การปฏิบัติ
ในภาคผนวกที่ ๒ ของพินัยกรรม ข้าพเจ้าเข้าใจถึงหน้าที่อันต่อเนื่องของข้าพเจ้าในขณะที่มีส่วนร่วมกับกลไกระงับ
ข้อพิพาทและจนถึงเวลาที่การประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสด้านเศรษฐกิจของอาเซียน (ซีอีเอ็ม) ตัดสินใจให้การ
รับรองรายงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีและรับทราบถึงการระงับการดำเนินคดีนั้น ในการเปิดเผยข้อมูลใด
ๆ ตามนี้และในอนาคตที่มีแนวโน้มที่จะส่งผลกระทบต่อความเป็นอิสระและความเป็นกลางของข้าพเจ้า หรือที่
อาจก่อให้เกิดข้อสงสัยที่สมเหตุสมผลต่อความสมบูรณ์และความเป็นกลางของกระบวนการระงับข้อพิพาท และ
การเคารพหน้าที่ของข้าพเจ้าในการรักษาความลับเกี่ยวกับกระบวนการระงับข้อพิพาท

ลงนาม:

วันที่:

เอกสารภาคผนวกแนบท้าย ๓
กระบวนการทำงานของคณะผู้พิจารณา

กระบวนการพิจารณาของคณะผู้พิจารณา

ในกระบวนการพิจารณาของตน คณะผู้พิจารณาจะต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องของพิธีสารนี้ นอกจากนี้ให้ใช้กระบวนการทำงานดังต่อไปนี้ด้วย

๑. คณะผู้พิจารณาจะประชุมเป็นวาระปิด ประเทศคู่พิพาทและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจะเข้าร่วมในการประชุมได้เฉพาะเมื่อได้รับเชิญจากคณะผู้พิจารณาให้มาปรากฏตัวต่อหน้าเท่านั้น
๒. การพิจารณาของคณะผู้พิจารณาและเอกสารที่ยื่นต่อคณะผู้พิจารณาจะต้องเก็บเป็นความลับ ไม่มีบทบัญญัติใดในพิธีสารนี้ที่จะห้ามประเทศคู่พิพาทไม่ให้เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับท่าทีของตนต่อสาธารณะ ประเทศสมาชิกอาเซียนจะต้องถือเป็นความลับซึ่งข้อมูลที่ประเทศสมาชิกอื่นเสนอต่อคณะผู้พิจารณา หากประเทศสมาชิกอาเซียนนั้นได้กำหนดให้เป็นความลับ ในกรณีที่ประเทศคู่พิพาทได้ยื่นส่วนที่เป็นความลับของคำให้การที่เป็นลายลักษณ์อักษรต่อคณะผู้พิจารณา ประเทศคู่พิพาทนั้นจะต้องให้บทสรุปที่ไม่เป็นความลับของข้อมูลที่อยู่ในคำให้การที่เป็นลายลักษณ์อักษรของตน ซึ่งสามารถเปิดเผยต่อสาธารณะได้ เมื่อได้รับคำร้องขอจากประเทศสมาชิกอาเซียน
๓. ก่อนการประชุมพิจารณาครั้งแรกของคณะผู้พิจารณา กับประเทศคู่พิพาท ประเทศคู่พิพาทจะต้องส่งคำให้การที่เป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งแสดงข้อเท็จจริงของกรณีพิพาทและข้อโต้แย้งของตนให้แก่คณะผู้พิจารณา
๔. ในการประชุมพิจารณาครั้งแรกกับประเทศคู่พิพาท คณะผู้พิจารณาจะขอให้ประเทศคู่พิพาทซึ่งเป็นผู้ฟ้องร้องเสนอคำฟ้องของตน ต่อจากนั้น ในการประชุมครั้งเดียวกันนี้ ประเทศคู่พิพาทฝ่ายที่ถูกฟ้องจะถูกขอให้เสนอความเห็นของตน
๕. ประเทศฝ่ายที่สามทั้งปวงที่ได้แจ้งให้เจ้าหน้าที่อาวุโสด้านเศรษฐกิจของอาเซียน (ซีออม) ทราบถึงผลประโยชน์ของตนในข้อพิพาทจะได้รับเชิญเป็นลายลักษณ์อักษรให้นำเสนอความเห็นของตนระหว่างวาระของการประชุมพิจารณาครั้งแรกของคณะผู้พิจารณาซึ่งได้จัดไว้สำหรับวัตถุประสงค์ดังกล่าว โดยประเทศฝ่ายที่สามทั้งปวงเช่นว่านั้นอาจอยู่ร่วมโดยตลอดในการประชุมวาระนี้
๖. การให้การโต้แย้งอย่างเป็นทางการจะกระทำในการประชุมพิจารณาครั้งที่สองของคณะผู้พิจารณา โดยประเทศคู่พิพาทซึ่งถูกฟ้องจะมีสิทธิที่จะให้การก่อนแล้วตามด้วยประเทศคู่พิพาทฝ่ายที่ฟ้องร้อง ประเทศคู่พิพาทจะต้องเสนอคำให้การโต้แย้งที่เป็นลายลักษณ์อักษรต่อคณะผู้พิจารณา ก่อนหน้าการประชุมนั้น
๗. คณะผู้พิจารณาอาจตั้งคำถามต่อประเทศคู่พิพาทเมื่อใดก็ได้และอาจขอให้ประเทศคู่พิพาทอธิบายทั้งในระหว่างการประชุมกับประเทศคู่พิพาทหรือทำเป็นลายลักษณ์อักษร
๘. ประเทศคู่พิพาทและประเทศฝ่ายที่สามใด ๆ ที่ได้รับเชิญให้เสนอความเห็นของตนตามข้อ ๑๓ จะต้องส่งบันทึกคำให้การด้วยวาจาของตนที่เป็นลายลักษณ์อักษรให้แก่คณะผู้พิจารณา
๙. เพื่อประโยชน์ของความโปร่งใสอย่างสมบูรณ์ การเสนอเรื่อง การโต้แย้ง และคำให้การที่กล่าวถึงในย่อหน้า ๕ ถึงย่อหน้า ๘ จะต้องทำต่อหน้าคู่ประเทศคู่พิพาท นอกจากนี้ คำให้การที่เป็นลายลักษณ์อักษรของประเทศคู่พิพาทแต่ละฝ่าย รวมถึงข้อคิดเห็นใด ๆ เกี่ยวกับส่วนบรรยายของรายงานและการตอบคำถามของคณะผู้พิจารณา จะต้องจัดเตรียมให้ประเทศคู่พิพาทอื่น ๆ
๑๐. กระบวนการเพิ่มเติมใด ๆ ที่เฉพาะเจาะจงสำหรับคณะผู้พิจารณา

เอกสารภาคผนวกแนบท้าย ๔
กระบวนการทำงานสำหรับการพิจารณาอุทธรณ์

คำนิยาม

๑. ในกระบวนการทำงานสำหรับการพิจารณาอุทธรณ์นี้

“ผู้ยื่นอุทธรณ์” หมายถึง คู่พิพาทที่ได้ยื่นคำขออุทธรณ์ ตามข้อ ๒๐

“รายงานขององค์กรอุทธรณ์” หมายถึง รายงานขององค์กรอุทธรณ์ตามที่อธิบายไว้ในข้อ ๑๔ ของพิธีสารฯ

“ผู้ถูกยื่นอุทธรณ์” หมายถึง คู่พิพาทที่ได้ยื่นคำให้การตามข้อ ๒๒ หรือย่อหน้า ๔ ข้อ ๒๓

“ฉันทามติ” การตัดสินใจจะถือว่ามีขึ้นโดยฉันทามติในกรณีที่ไม่มีสมาชิกใดคัดค้านอย่างเป็นทางการ

“องค์คณะไต่สวน” หมายถึง สมาชิกขององค์กรอุทธรณ์ ๓ คนที่ถูกเลือกให้ทำหน้าที่พิจารณาอุทธรณ์ซึ่งเป็นไปตามย่อหน้า ๑ ข้อ ๑๔ ของพิธีสารฯ และย่อหน้า ๒ ข้อ ๖

“เอกสาร” หมายถึง คำขออุทธรณ์ คำขออุทธรณ์อื่นใด ๆ กับคำให้การ และคำให้การที่เป็นลายลักษณ์อักษรอื่น ๆ ที่เสนอโดยผู้เข้าร่วม หรือผู้เข้าร่วมฝ่ายที่สาม

“สมาชิก” หมายถึง สมาชิกขององค์กรอุทธรณ์ ซึ่งได้รับการแต่งตั้งโดยรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน (เออีเอ็ม) ตามที่ระบุไว้ในข้อ ๑๔ ของพิธีสารฯ

“ผู้ยื่นอุทธรณ์อื่น” หมายถึง คู่พิพาทใด ๆ ที่ได้ยื่นคำขออุทธรณ์อื่นตามย่อหน้า ๑ ข้อ ๒๓

“ผู้เข้าร่วม” หมายถึง คู่พิพาทใด ๆ ที่ได้ยื่นคำขออุทธรณ์ตามข้อ ๒๐ คำขออุทธรณ์อื่นตามข้อ ๒๓ หรือคำให้การตามข้อ ๒๒ หรือย่อหน้า ๔ ข้อ ๒๓

“คู่พิพาท” หมายถึง ประเทศสมาชิกอาเซียนใด ๆ ที่เป็นฝ่ายฟ้องร้องหรือถูกฟ้องในกรณีพิพาทในชั้นคณะผู้พิจารณา ซึ่งไม่รวมถึงฝ่ายที่สาม

“หลักฐานการจัดส่ง” หมายถึง หนังสือหรือการตอบรับที่เป็นลายลักษณ์อักษรอื่นเพื่อแสดงว่า เอกสารได้รับการส่งตามที่จำเป็นถึงคู่พิพาท ผู้เข้าร่วม ฝ่ายที่สาม หรือผู้เข้าร่วมฝ่ายที่สามแล้ว ตามแต่กรณี

“กฎเกณฑ์” หมายถึง กระบวนการทำงานเหล่านี้สำหรับการพิจารณาอุทธรณ์

“กฎเกณฑ์การปฏิบัติ” หมายถึง กฎเกณฑ์การปฏิบัติในเอกสารภาคผนวก ๒ ของพิธีสารฯ

“ฝ่ายเลขานุการ” หมายถึง สำนักเลขาธิการอาเซียน

“เลขาธิการ” หมายถึง เลขาธิการอาเซียน

“ที่อยู่สำหรับจัดส่ง” หมายถึง ที่อยู่ของคู่พิพาท ผู้เข้าร่วม ฝ่ายที่สาม หรือผู้เข้าร่วมฝ่ายที่สาม ที่แจ้งต่อสำนักเลขาธิการอาเซียนและประเทศสมาชิกอาเซียนทั้งปวง เพื่อวัตถุประสงค์ของกระบวนการทำงานนี้

(คำแปลอย่างไม่เป็นทางการ)

"ผู้เข้าร่วมฝ่ายที่สาม" หมายถึง ฝ่ายที่สามใด ๆ ที่ได้ยื่นคำให้การที่เป็นลายลักษณ์อักษรตามย่อหน้า ๑ ข้อ ๒๕ หรือฝ่ายที่สามใด ๆ ที่ปรากฏตัว ณ การประชุมรับฟังคำให้การด้วยวาจา ไม่ว่าฝ่ายที่สามนั้นจะกล่าวคำให้การด้วยวาจาในการประชุมนั้นหรือไม่

"ฝ่ายที่สาม" หมายถึง ประเทศสมาชิกอาเซียนใด ๆ ที่ได้แจ้งเจ้าหน้าที่อาวุโสด้านเศรษฐกิจอาเซียน (ซีออม) ถึงผลประโยชน์ที่มีนัยสำคัญในเรื่องภายใต้การพิจารณาของคณะผู้พิจารณาตามย่อหน้า ๒ ข้อ ๑๓ ของพิธีสารฯ

"ดับบลิวทีโอ" หมายถึง องค์การการค้าโลก

ส่วนที่ ๑

สมาชิกองค์กรอุทธรณ์

หน้าที่และความรับผิดชอบ

๒. (๑) สมาชิกองค์กรอุทธรณ์จะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดและเงื่อนไขของพิธีสารฯ กฎเกณฑ์เหล่านี้ และข้อตัดสินใจใด ๆ ของซีออม ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอุทธรณ์
- (๒) ในช่วงวาระการดำรงตำแหน่ง สมาชิกองค์กรอุทธรณ์จะต้องไม่
 - (เอ) รับการว่าจ้าง หรือ
 - (บี) ประกอบอาชีพซึ่งขัดกับหน้าที่และความรับผิดชอบของตน
- (๓) สมาชิกองค์กรอุทธรณ์จะต้องปฏิบัติหน้าที่โดยปราศจากการรับหรือขอรับคำสั่งจากองค์กรระหว่างประเทศ องค์กรภาครัฐ หรือองค์กรที่ไม่ใช่ภาครัฐ หรือภาคเอกชนใด ๆ
- (๔) สมาชิกองค์กรอุทธรณ์จะต้องพร้อมปฏิบัติหน้าที่ได้ตลอดเวลา แม้ว่าจะได้รับแจ้งให้ทราบอย่างกระชั้นชิด

การพิจารณาตัดสิน

๓. (๑) โดยสอดคล้องกับย่อหน้า ๑ ข้อ ๑๔ ของพิธีสารฯ การตัดสินที่เกี่ยวข้องกับการอุทธรณ์จะกระทำโดยองค์คณะไต่สวนที่ได้รับมอบหมายในการอุทธรณ์นั้น ๆ เท่านั้น ทั้งนี้ การตัดสินอื่น ๆ จะกระทำโดยองค์กรอุทธรณ์
- (๒) องค์กรอุทธรณ์และองค์คณะไต่สวนจะต้องพยายามทุกวิถีทางที่จะมีข้อตัดสินที่เป็นฉันทามติ ในกรณีที่ไม่สามารถมีฉันทามติได้ เรื่องนั้นจะต้องได้รับการตัดสินโดยใช้หลักเสียงข้างมาก

ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก

๔. (๑) เพื่อให้การตัดสินมีความสม่ำเสมอและสอดคล้องกัน และเพื่อใช้ความเชี่ยวชาญทั้งในส่วนบุคคล และโดยรวมของสมาชิกองค์กรอุทธรณ์ องค์กรอุทธรณ์จะต้องจัดประชุมปีละครั้งเพื่อหารือในประเด็นด้านนโยบาย วิธีปฏิบัติ และกระบวนการต่าง ๆ
- (๒) สมาชิกองค์กรอุทธรณ์จะต้องติดตามกิจกรรมกลไกระงับข้อพิพาทและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องขององค์การการค้าโลก (ดับบลิวทีโอ) และอาเซียนให้ทันต่อเหตุการณ์ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งสมาชิกองค์กรอุทธรณ์แต่ละคนจะต้องได้รับเอกสารทุกฉบับที่ยื่นในการอุทธรณ์
- (๓) โดยสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ระบุในย่อหน้า ๑ องค์คณะไต่สวนที่รับผิดชอบแต่ละการอุทธรณ์จะต้องแลกเปลี่ยนความเห็นกับสมาชิกองค์กรอุทธรณ์อื่น ๆ ก่อนที่จะสรุปรายงานขององค์กรอุทธรณ์สำหรับเวียนให้ประเทศสมาชิกอาเซียน ความในย่อหน้านี้เป็นไปตามย่อหน้า ๒ และ ๓ ข้อ ๑๑

- (๔) กฎเกณฑ์เหล่านี้จะต้องไม่ถูกตีความไปในลักษณะที่เป็นการแทรกแซงอำนาจและความเป็นอิสระขององค์คณะไต่สวนในการพิจารณาและวินิจฉัยอุทธรณ์ที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งเป็นไปตามย่อหน้า ๑ ข้อ ๑๔ ของพิธีสารฯ

ประธาน

๕. (๑) จะต้องมีประธานองค์กรอุทธรณ์ซึ่งได้รับการคัดเลือกโดยสมาชิกองค์กรอุทธรณ์ผ่านทางจดหมาย
- (๒) วาระการดำรงตำแหน่งประธานองค์กรอุทธรณ์มีระยะเวลา ๑ ปี สมาชิกองค์กรอุทธรณ์อาจตัดสินใจให้ขยายวาระการดำรงตำแหน่งประธานเพิ่มเติมได้ไม่เกิน ๑ ปี อย่างไรก็ตาม เพื่อให้มีการหมุนเวียนตำแหน่งประธาน ห้ามสมาชิกองค์กรอุทธรณ์ดำรงตำแหน่งประธานติดต่อกันเกิน ๒ วาระ
- (๓) ประธานองค์กรอุทธรณ์มีหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารจัดการทิศทางขององค์กรอุทธรณ์ในภาพรวม อาทิ
- (เอ) การกำกับดูแลกิจการภายในขององค์กรอุทธรณ์
 - (บี) หน้าที่ใด ๆ ที่สมาชิกองค์กรอุทธรณ์เห็นชอบในการมอบความรับผิดชอบให้
- (๔) ในกรณีที่ตำแหน่งประธานว่างลงด้วยเหตุที่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เป็นการถาวร ซึ่งเป็นผลมาจากการป่วย การตาย หรือการลาออกหรือสิ้นสุดวาระการดำรงตำแหน่ง สมาชิกองค์กรอุทธรณ์จะต้องคัดเลือกประธานคนใหม่ ซึ่งจะปฏิบัติหน้าที่เต็มวาระตามความในย่อหน้า ๒
- (๕) ในกรณีที่ประธานไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เป็นการชั่วคราว องค์กรอุทธรณ์จะต้องอนุมัติให้สมาชิกองค์กรอุทธรณ์อีกคนปฏิบัติหน้าที่ในฐานะประธานเป็นการชั่วคราว และสมาชิกดังกล่าวจะมีอำนาจ ความรับผิดชอบ และหน้าที่ทั้งปวงของประธานองค์กรอุทธรณ์เป็นการชั่วคราว จนกว่าประธานจะสามารถกลับมาปฏิบัติหน้าที่ได้

องค์คณะไต่สวน

๖. (๑) โดยสอดคล้องกับย่อหน้า ๑ ข้อ ๑๔ ของพิธีสารฯ องค์คณะไต่สวนซึ่งประกอบด้วยสมาชิกองค์กรอุทธรณ์ ๓ คน จะถูกตั้งขึ้นเพื่อพิจารณาและวินิจฉัยอุทธรณ์
- (๒) สมาชิกองค์กรอุทธรณ์ที่เป็นองค์คณะไต่สวนจะได้รับการคัดเลือกโดยการหมุนเวียน โดยคำนึงถึงหลักการสุ่มเลือก ความไม่แน่นอน และโอกาสในการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกองค์กรอุทธรณ์ทุกคน โดยไม่คำนึงถึงสัญชาติ
- (๓) สมาชิกองค์กรอุทธรณ์ที่ได้รับการคัดเลือกตามย่อหน้า ๒ จะทำหน้าที่ในองค์คณะไต่สวน ยกเว้นว่า
- (เอ) ถูกเชิญให้ออกจากองค์คณะไต่สวนตามข้อ ๙ หรือ ๑๐
 - (บี) ได้แจ้งประธานองค์กรอุทธรณ์และประธานองค์คณะไต่สวนว่า ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ที่องค์คณะไต่สวนได้ เนื่องจากการป่วย หรือสาเหตุร้ายแรงอื่น ๆ ตามข้อ ๑๒ หรือ

(คำแปลอย่างไม่เป็นทางการ)

(ซี) ได้แจ้งความประสงค์ที่จะลาออกตามข้อ ๑๔

ประธานองค์คณะไต่สวน

๗. (๑) แต่ละองค์คณะไต่สวนจะต้องมีประธานองค์คณะไต่สวนซึ่งได้รับการคัดเลือกโดยสมาชิกองค์คณะไต่สวนนั้น ๆ
- (๒) ความรับผิดชอบของประธานองค์คณะไต่สวนประกอบด้วย
- (เอ) ประสานการปฏิบัติงานในภาพรวมของกระบวนการพิจารณาอุทธรณ์
- (บี) เป็นประธานในการประชุมรับฟังคำให้การด้วยวาจาและการประชุมที่เกี่ยวข้องกับการอุทธรณ์นั้น และ
- (ซี) ประสานการยกร่างรายงานขององค์กรอุทธรณ์
- (๓) ในกรณีที่ประธานองค์คณะไต่สวนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนได้ สมาชิกที่เหลือในองค์คณะไต่สวนและสมาชิกองค์กรอุทธรณ์ที่ถูกคัดเลือกมาปฏิบัติหน้าที่แทนตามข้อ ๑๓ จะต้องคัดเลือก ๑ คนจากกลุ่มนี้ เพื่อทำหน้าที่ประธานองค์คณะไต่สวน

กฎเกณฑ์การปฏิบัติ

๘. กฎเกณฑ์การปฏิบัติจะต้องถือว่าได้รับการรับรองโดยองค์กรอุทธรณ์ เมื่อองค์กรอุทธรณ์ได้รับการจัดตั้งขึ้น
๙. (๑) เมื่อมีการยื่นคำขออุทธรณ์ สมาชิกองค์กรอุทธรณ์แต่ละคนจะต้องดำเนินการตามขั้นตอนที่ระบุในย่อหน้า ๔:๔(ข)(๑) ของกฎเกณฑ์การปฏิบัติ และอาจปรึกษารื้อกับสมาชิกองค์กรอุทธรณ์คนอื่น ๆ ก่อนจัดทำแบบฟอร์มการเปิดเผยข้อมูล
- (๒) เมื่อมีการยื่นคำขออุทธรณ์ เจ้าหน้าที่ของสำนักเลขาธิการอาเซียนที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ในการอุทธรณ์จะต้องดำเนินการตามขั้นตอนที่ระบุในย่อหน้า ๔:๔(ข)(๒) ของกฎเกณฑ์การปฏิบัติ
- (๓) เมื่อมีการยื่นข้อมูลตามย่อหน้า ๔:๔(ข)(๑) หรือ ๔:๔(ข)(๒) ของกฎเกณฑ์การปฏิบัติ องค์กรอุทธรณ์จะต้องพิจารณาว่าต้องดำเนินการใดเพิ่มเติมหรือไม่
- (๔) โดยที่เป็นผลการพิจารณาขององค์กรอุทธรณ์ในประเด็นตามย่อหน้า ๔:๓ ของกฎเกณฑ์การปฏิบัติ สมาชิกองค์กรอุทธรณ์หรือเจ้าหน้าที่ของสำนักเลขาธิการอาเซียนที่ได้รับมอบหมายอาจยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไปหรืออาจถูกเชิญให้ออกจากองค์คณะไต่สวน
๑๐. (๑) เมื่อมีการยื่นหลักฐานของการละเมิดสาระสำคัญโดยผู้เข้าร่วมตามย่อหน้า ๖ ของกฎเกณฑ์การปฏิบัติ หลักฐานดังกล่าวจะต้องเป็นความลับและได้รับการสนับสนุนโดยบันทึกคำให้การของบุคคลที่มีความรู้ที่แท้จริงหรือความเชื่อที่สมเหตุสมผลเกี่ยวกับความจริงของข้อเท็จจริงที่กล่าวอ้าง

- (๒) หลักฐานใด ๆ ที่ได้ยื่นตามย่อหน้า ๖:๑ ของกฎเกณฑ์การปฏิบัติจะต้องถูกยื่นในเวลาเร็วที่สุดที่เป็นไปได้ กล่าวคือ โดยทันทีหลังจากที่ผู้เข้าร่วมที่ยื่นหลักฐานดังกล่าวทราบหรือโดยสมเหตุสมผลสมควรแล้วสามารถทราบถึงข้อเท็จจริงซึ่งสนับสนุนหลักฐานดังกล่าว ไม่ว่าในกรณีใด ๆ หลักฐานจะต้องไม่ถูกยื่นหลังจากรายงานขององค์กรอุทธรณ์ได้รับการเวียนให้ประเทศสมาชิกอาเซียน
- (๓) ในกรณีที่ผู้เข้าร่วมไม่ได้ยื่นหลักฐานในเวลาเร็วที่สุดที่เป็นไปได้ จะต้องชี้แจงเหตุผลเป็นลายลักษณ์อักษรว่า ทำไมถึงไม่ยื่นเร็วกว่านี้ และองค์กรอุทธรณ์อาจตัดสินใจที่จะพิจารณาหรือไม่พิจารณาหลักฐานนั้น ๆ ตามความเหมาะสม
- (๔) ในขณะที่คำนึงอย่างเต็มที่ถึงความตามย่อหน้า ๕ ข้อ ๑๔ ของพิธีสารฯ เมื่อหลักฐานได้รับการยื่นตามย่อหน้า ๖ ของกฎเกณฑ์การปฏิบัติ การอุทธรณ์จะถูกระงับเป็นระยะเวลา ๑๕ วัน หรือจนกว่ากระบวนการตามย่อหน้า ๖:๑๔ ถึง ๖:๑๖ ของกฎเกณฑ์การปฏิบัติจะเสร็จสิ้น แล้วแต่ว่าเหตุการณ์ใดจะเร็วกว่า
- (๕) โดยที่เป็นผลของกระบวนการตามย่อหน้า ๖:๑๔ ถึง ๖:๑๖ ของกฎเกณฑ์การปฏิบัติ องค์กรอุทธรณ์อาจตัดสินใจไม่รับพิจารณาข้อกล่าวหา เชิญให้สมาชิกองค์กรอุทธรณ์หรือเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายออกจากองค์คณะไต่สวน หรือออกคำสั่งตามที่เห็นว่าจำเป็นตามย่อหน้า ๖ ของกฎเกณฑ์การปฏิบัติ
๑๑. (๑) สมาชิกองค์กรอุทธรณ์ที่ยื่นแบบฟอร์มการเปิดเผยข้อมูลพร้อมกับข้อมูลที่แนบตามย่อหน้า ๔:๔ (ปี)๑ ของกฎเกณฑ์การปฏิบัติ หรือเป็นหัวข้อของหลักฐานการละเมิดสาระสำคัญตามย่อหน้า ๖:๑ ของกฎเกณฑ์การปฏิบัติ จะต้องไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจใด ๆ ตามย่อหน้า ๔ ข้อ ๙ หรือย่อหน้า ๕ ข้อ ๑๐
- (๒) สมาชิกองค์กรอุทธรณ์ที่ถูกเชิญให้ออกจากองค์คณะไต่สวนตามย่อหน้า ๔ ข้อ ๙ หรือย่อหน้า ๕ ข้อ ๑๐ จะต้องไม่มีส่วนในการแลกเปลี่ยนความเห็นในการอุทธรณ์นั้นตามย่อหน้า ๓ ข้อ ๔
- (๓) สมาชิกองค์กรอุทธรณ์ซึ่งถ้าเป็นสมาชิกองค์คณะไต่สวนจะถูกเชิญให้ออกจากองค์คณะไต่สวนนั้นตามย่อหน้า ๔ ข้อ ๙ จะต้องไม่มีส่วนในการแลกเปลี่ยนความเห็นในการอุทธรณ์นั้นตามย่อหน้า ๓ ข้อ ๔

การไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่

๑๒. (๑) สมาชิกองค์กรอุทธรณ์ที่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ในองค์คณะไต่สวนด้วยสาเหตุจากการป่วยหรือด้วยเหตุผลร้ายแรงอื่น ๆ จะต้องแจ้งและอธิบายสาเหตุดังกล่าวต่อประธานองค์กรอุทธรณ์และประธานองค์คณะไต่สวนอย่างตรงเวลา
- (๒) เมื่อได้รับการแจ้งดังกล่าวแล้ว ประธานองค์กรอุทธรณ์และประธานองค์คณะไต่สวนจะต้องแจ้งองค์กรอุทธรณ์โดยทันที

(คำแปลอย่างไม่เป็นทางการ)

การปฏิบัติหน้าที่แทน

๑๓. เมื่อมีสมาชิกองค์กรอุทธรณ์ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ในองค์คณะไต่สวนด้วยสาเหตุที่ระบุไว้ในย่อหน้า ๓ ข้อ ๖ สมาชิกองค์กรอุทธรณ์อีกคนจะต้องได้รับคัดเลือกโดยทันทีตามย่อหน้า ๒ ข้อ ๖ ให้มาปฏิบัติหน้าที่แทนสมาชิกองค์กรอุทธรณ์เดิมที่ได้รับคัดเลือกให้ปฏิบัติหน้าที่ในองค์คณะไต่สวน

การลาออก

๑๔. (๑) สมาชิกองค์กรอุทธรณ์ที่ประสงค์จะลาออกจากตำแหน่งจะต้องแจ้งความประสงค์เป็นลายลักษณ์อักษรต่อประธานองค์กรอุทธรณ์ ซึ่งประธานองค์กรอุทธรณ์จะต้องแจ้งเออีเอ็ม เลขานุการอาเซียน และสมาชิกองค์กรอุทธรณ์คนอื่น ๆ ในทันที
- (๒) การลาออกจากตำแหน่งจะมีผลใน ๙๐ วันหลังจากได้ดำเนินการแจ้งตามย่อหน้า ๑ ยกเว้นในกรณีที่เออีเอ็ม ซึ่งได้หารือกับองค์กรอุทธรณ์ มีข้อตัดสินเป็นอย่างอื่น

การส่งผ่านตำแหน่ง

๑๕. บุคคลผู้ซึ่งสิ้นสุดการเป็นสมาชิกองค์กรอุทธรณ์ โดยการอนุมัติขององค์กรอุทธรณ์และเมื่อแจ้งต่อเออีเอ็ม จะสามารถพิจารณาอุทธรณ์ที่ได้รับมอบหมายเมื่อตอนที่ยังเป็นสมาชิกองค์กรอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จได้ และบุคคลนั้นจะถือว่ายังคงเป็นสมาชิกองค์กรอุทธรณ์อยู่เพื่อวัตถุประสงค์นั้นเท่านั้น

ส่วนที่ ๒

กระบวนการ

บทบัญญัติทั่วไป

๑๖. (๑) เพื่อประโยชน์ของความเป็นธรรมและวิธีดำเนินการที่เป็นระเบียบในการดำเนินการอุทธรณ์ หากมีคำถามเกี่ยวกับขั้นตอนที่กฎเกณฑ์เหล่านี้ไม่ได้ครอบคลุมถึงเกิดขึ้น องค์คณะไต่สวนสามารถใช้วิธีดำเนินการที่เหมาะสมเพื่อวัตถุประสงค์ของการอุทธรณ์นั้น ๆ เท่านั้น โดยมีเงื่อนไขว่าวิธีดำเนินการนั้นจะต้องไม่ขัดแย้งกับพิธีสารฯ ความตกลงในครอบครัว และกฎเกณฑ์เหล่านี้ หากใช้วิธีดำเนินการดังกล่าวองค์คณะไต่สวนจะต้องแจ้งคู่พิพาท ผู้เข้าร่วม ฝ่ายที่สาม และผู้เข้าร่วมฝ่ายที่สาม และสมาชิกอื่น ๆ ขององค์กรอุทธรณ์
- (๒) ในสภาพการณ์พิเศษซึ่งการยึดถือช่วงเวลาที่กำหนดในกฎเกณฑ์เหล่านี้อย่างเคร่งครัดจะส่งผลให้เกิดความไม่ยุติธรรมอย่างชัดเจน คู่พิพาท ผู้เข้าร่วม ฝ่ายที่สาม และผู้เข้าร่วมฝ่ายที่สาม อาจร้องขอให้องค์คณะไต่สวนแก้ไขช่วงเวลาที่กำหนดในกฎเกณฑ์เหล่านี้สำหรับการยื่นเอกสาร หรือวันที่ระบุในกำหนดการทำงานสำหรับการประชุมรับฟังคำให้การด้วยวาจา หากคำร้องขอได้รับการอนุมัติโดยองค์คณะไต่สวน การแก้ไขกำหนดเวลาจะต้องได้รับแจ้งให้คู่พิพาท ผู้เข้าร่วม ฝ่ายที่สาม และผู้เข้าร่วมฝ่ายที่สาม ทราบถึงกำหนดการทำงานที่ปรับปรุงแก้ไข

๑๗. (๑) เว้นแต่ชื่ออมจะตัดสินใจเป็นอย่างอื่น ในการคำนวณช่วงเวลาใด ๆ ที่กำหนดในพิธีสารฯ หรือใน บทบัญญัติพิเศษหรือบทบัญญัติเพิ่มเติมในความตกลงในกรอบกลุ่ม หรือในกฎเกณฑ์เหล่านี้ ซึ่งการ ติดต่อกับหรือการดำเนินการโดยประเทศสมาชิกเพื่อใช้หรือสงวนสิทธิ์ของตนจะต้องกระทำภายใน ช่วงเวลานั้น จะไม่รวมวันที่เริ่มต้นช่วงเวลา และโดยเป็นไปตามย่อหน้า ๒ จะรวมวันสุดท้ายของ ช่วงเวลา
- (๒) หากช่วงเวลาสิ้นสุดลงในวันที่ไม่ใช่วันทำงานของฝ่ายเลขานุการ การติดต่อหรือดำเนินการใด ๆ ที่ จะต้องดำเนินการก่อนช่วงเวลานั้นสิ้นสุดลง สามารถยอมรับให้มีการติดต่อหรือดำเนินการนั้นในวัน ทำงานถัดไปของฝ่ายเลขานุการได้

เอกสาร

๑๘. (๑) เอกสารจะถือว่าไม่ได้ยื่นต่อองค์กรอุทธรณ์หากฝ่ายเลขานุการไม่ได้รับเอกสารภายในเวลาที่ กำหนดสำหรับการยื่นคำร้องตามกฎเกณฑ์เหล่านี้
- (๒) เว้นแต่กฎเกณฑ์เหล่านี้จะกำหนดเป็นอย่างอื่น เอกสารทุกฉบับที่ยื่นโดยคู่พิพาท ผู้เข้าร่วม ฝ่ายที่ สาม และผู้เข้าร่วมฝ่ายที่สาม จะถูกยื่นต่อคู่พิพาทอีกฝ่ายหนึ่ง ผู้เข้าร่วม ฝ่ายที่สาม และผู้เข้าร่วม ฝ่ายที่สามแต่ละฝ่ายในการอุทธรณ์
- (๓) หลักฐานการจัดส่งต่อคู่พิพาทอีกฝ่ายหนึ่ง ผู้เข้าร่วม ฝ่ายที่สาม และผู้เข้าร่วมฝ่ายที่สาม จะต้อง ปรากฏหรือถูกติดกับเอกสารแต่ละฉบับที่ยื่นต่อฝ่ายเลขานุการภายใต้ย่อหน้า (๑)
- (๔) เอกสารจะถูกจัดส่งโดยวิธีการขนส่งหรือติดต่อที่เร็วที่สุดที่มีอยู่ ซึ่งรวมถึง
- (เอ) ส่งมอบสำเนาเอกสารต่อที่อยู่สำหรับจัดส่งของคู่พิพาท ผู้เข้าร่วม ฝ่ายที่สาม และผู้เข้าร่วม ฝ่ายที่สาม หรือ
- (บี) ส่งสำเนาเอกสารไปยังที่อยู่สำหรับจัดส่งของคู่พิพาท ผู้เข้าร่วม ฝ่ายที่สาม และผู้เข้าร่วมฝ่ายที่ สามโดยทางโทรสาร บริการจัดส่งด่วน หรือไปรษณีย์ด่วน
- (๕) เมื่อองค์คณะไต่สวนให้การอนุมัติ ผู้เข้าร่วมหรือผู้เข้าร่วมฝ่ายที่สามอาจแก้ไขข้อผิดพลาดทาง ธุรการในเอกสารใด ๆ ของตน (รวมถึงข้อผิดพลาดจากการพิมพ์ ไวยากรณ์ ถ้อยคำ หรือตัวเลขที่ใส่ ลำดับผิดพลาด) คำร้องขอแก้ไขข้อผิดพลาดทางธุรการจะต้องระบุข้อผิดพลาดที่เฉพาะเจาะจงที่จะ ได้รับการแก้ไข และต้องยื่นต่อฝ่ายเลขานุการไม่เกิน ๓๐ วันหลังจากวันที่ยื่นคำขออุทธรณ์ สำเนา คำร้องขอจะถูกส่งให้คู่พิพาทอีกฝ่าย ผู้เข้าร่วม ฝ่ายที่สาม และผู้เข้าร่วมฝ่ายที่สาม โดยแต่ละฝ่าย จะได้รับโอกาสในการให้ความเห็นเป็นลายลักษณ์อักษรต่อการร้องขอ องค์คณะไต่สวนจะต้องแจ้ง ให้คู่พิพาท ผู้เข้าร่วม ฝ่ายที่สาม และผู้เข้าร่วมฝ่ายที่สาม ทราบถึงผลการตัดสินใจ

(คำแปลอย่างไม่เป็นทางการ)

การติดต่อเพียงฝ่ายเดียว

๑๙. (๑) องค์คณะไต่สวนและสมาชิกขององค์คณะไต่สวนจะต้องไม่พบหรือติดต่อคู่พิพาทฝ่ายหนึ่ง ผู้เข้าร่วมฝ่ายที่สาม หรือผู้เข้าร่วมฝ่ายที่สาม โดยไม่มีคู่พิพาทอีกฝ่าย ผู้เข้าร่วม ฝ่ายที่สาม และผู้เข้าร่วมฝ่ายที่สามอยู่ด้วย
- (๒) สมาชิกขององค์คณะไต่สวนจะต้องไม่หารือถึงประเด็นใด ๆ ของเรื่องที่มีการอุทธรณ์กับคู่พิพาทฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ผู้เข้าร่วม ฝ่ายที่สาม หรือผู้เข้าร่วมฝ่ายที่สาม หากไม่มีสมาชิกคนอื่น ๆ ขององค์คณะไต่สวนอยู่ด้วย
- (๓) สมาชิกองค์การอุทธรณ์ที่ไม่ได้รับมอบหมายให้อยู่ในองค์คณะไต่สวนที่พิจารณาอุทธรณ์จะต้องไม่หารือถึงประเด็นใด ๆ ของเรื่องที่มีการอุทธรณ์กับคู่พิพาทฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ผู้เข้าร่วม ฝ่ายที่สาม หรือผู้เข้าร่วมฝ่ายที่สาม

การเริ่มต้นการอุทธรณ์

- ๒๐ (๑) การอุทธรณ์จะเริ่มต้นโดยการแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรไปยังชื่อตามย่อหน้า ๒ ข้อ ๑๑ ของพิธีสารฯ และการยื่นคำขออุทธรณ์ให้กับฝ่ายเลขานุการในเวลาเดียวกัน
- (๒) คำขออุทธรณ์จะต้องรวมถึงข้อมูล ดังนี้
- (เอ) ชื่อของรายงานของคณะผู้พิจารณาภายใต้การอุทธรณ์
 - (บี) ชื่อของคู่พิพาทที่ยื่นคำขออุทธรณ์
 - (ซี) ที่อยู่สำหรับจัดส่ง หมายเลขโทรศัพท์และโทรสารของคู่พิพาท
 - (ดี) ถ้อยแถลงโดยสั้น ๆ เกี่ยวกับลักษณะของการอุทธรณ์ ซึ่งรวมถึง
 - (หนึ่ง) การระบุความผิดพลาดที่กล่าวหาในประเด็นทางกฎหมายที่อยู่ในรายงานของคณะผู้พิจารณาและการตีความทางกฎหมายของคณะผู้พิจารณา
 - (สอง) รายชื่อบทบัญญัติทางกฎหมายของความตกลงในกรอบคลุมซึ่งคณะผู้พิจารณาถูกกล่าวหาว่ามีความผิดพลาดในการตีความหรือใช้บังคับ และ
 - (สาม) โดยปราศจากอคติต่อการที่ผู้ยื่นอุทธรณ์จะสามารถอ้างถึงย่อหน้าอื่น ๆ ในรายงานของคณะผู้พิจารณาในบริบทของการอุทธรณ์ของตน รายการตัวอย่างย่อหน้าในรายงานที่ปรากฏความผิดพลาดที่กล่าวหา

คำให้การของผู้ยื่นอุทธรณ์

๒๑. (๑) ผู้ยื่นอุทธรณ์จะต้องยื่นคำให้การเป็นลายลักษณ์อักษรที่จัดเตรียมขึ้นโดยสอดคล้องกับย่อหน้า ๒ ให้กับฝ่ายเลขานุการ และส่งสำเนาคำให้การนั้นให้กับคู่พิพาทอีกฝ่ายและฝ่ายที่สาม ภายใน ๗ วันนับจากวันที่ยื่นคำขออุทธรณ์
- (๒) คำให้การเป็นลายลักษณ์อักษรที่กล่าวถึงในย่อหน้า ๑ จะต้อง

(คำแปลอย่างไม่เป็นทางการ)

(เอ) ลงวันที่และลงนามโดยผู้ยื่นอุทธรณ์

(บี) บรรยายถึง

(หนึ่ง) ถ้อยแถลงโดยละเอียดถึงมูลเหตุของการอุทธรณ์ รวมถึงข้อกล่าวหาที่เฉพาะเจาะจงถึงความผิดพลาดในประเด็นทางกฎหมายที่ปรากฏอยู่ในรายงานของคณะผู้พิจารณา และการตีความทางกฎหมายของคณะผู้พิจารณา และข้อโต้แย้งทางกฎหมายที่สนับสนุนในการนี้

(สอง) ถ้อยแถลงโดยละเอียดถึงบทบัญญัติของความตกลงในกรอบคลุมและแหล่งที่มาทางกฎหมายอื่น ๆ ที่ใช้ และ

(สาม) ลักษณะของการตัดสินหรือคำวินิจฉัยที่ประสงค์

คำให้การของผู้ถูกยื่นอุทธรณ์

๒๒. (๑) คู่พิพาทใดที่ประสงค์จะตอบข้อกล่าวหาที่ยกขึ้นในคำให้การของผู้ยื่นอุทธรณ์ที่ยื่นตามข้อ ๒๑ สามารถยื่นคำให้การเป็นลายลักษณ์อักษรที่จัดเตรียมขึ้นโดยสอดคล้องกับย่อหน้า ๒ ต่อฝ่ายเลขานุการ และส่งสำเนาคำให้การนั้นให้กับผู้ยื่นอุทธรณ์ คู่พิพาทฝ่ายอื่น และฝ่ายที่สาม ภายใน ๒๕ วันนับจากวันที่มีการยื่นคำขออุทธรณ์

(๒) คำให้การเป็นลายลักษณ์อักษรที่กล่าวถึงในย่อหน้า ๑ จะต้อง

(เอ) ลงวันที่และลงนามโดยผู้ถูกยื่นอุทธรณ์ และ

(บี) บรรยายถึง

(หนึ่ง) ถ้อยแถลงโดยละเอียดถึงมูลเหตุของการคัดค้านข้อกล่าวหาที่เฉพาะเจาะจงถึงความผิดพลาดในประเด็นทางกฎหมายที่ปรากฏอยู่ในรายงานของคณะผู้พิจารณา และการตีความทางกฎหมายของคณะผู้พิจารณา และข้อโต้แย้งทางกฎหมายที่สนับสนุนในการนี้

(สอง) การยอมรับหรือคัดค้านต่อมูลเหตุแต่ละข้อที่กล่าวถึงในคำให้การของผู้ยื่นอุทธรณ์

(สาม) ถ้อยแถลงโดยละเอียดถึงบทบัญญัติของความตกลงในกรอบคลุมและแหล่งที่มาทางกฎหมายอื่น ๆ ที่ใช้ และ

(สี่) ลักษณะของการตัดสินหรือคำวินิจฉัยที่ประสงค์

อุทธรณ์หลายคำขอ

๒๓. (๑) ภายใน ๑๒ วันนับจากวันที่ยื่นคำขออุทธรณ์ นอกเหนือจากผู้ยื่นอุทธรณ์แล้ว คู่พิพาทหนึ่งอาจเข้าร่วมการอุทธรณ์นั้น หรือยื่นคำขออุทธรณ์ที่เกี่ยวกับความผิดพลาดที่กล่าวหาอื่น ๆ ในประเด็นทางกฎหมายที่ปรากฏอยู่ในรายงานของคณะผู้พิจารณาและการตีความทางกฎหมายของคณะผู้

พิจารณา คู่พิพาทนั้นจะต้องแจ้งการอุทธรณ์ของตนต่อชื่อมเป็นลายลักษณ์อักษร พร้อมทั้งยื่นคำขออุทธรณ์อื่นต่อสำนักเลขาธิการอาเซียนในเวลาเดียวกัน

(๒) คำขออุทธรณ์อื่นจะประกอบด้วยข้อมูลดังต่อไปนี้

(เอ) ชื่อของรายงานของคณะผู้พิจารณาภายใต้การอุทธรณ์

(บี) ชื่อของคู่พิพาทที่ยื่นคำขออุทธรณ์อื่น

(ซี) ที่อยู่สำหรับจัดส่ง หมายเลขโทรศัพท์และโทรสารของคู่พิพาท และอันใดอันหนึ่งระหว่าง

(หนึ่ง) ถ้อยแถลงเกี่ยวกับประเด็นที่ยกขึ้นในการอุทธรณ์โดยผู้เข้าร่วมอื่น ซึ่งคู่พิพาทเข้าร่วมการอุทธรณ์ หรือ

(สอง) ถ้อยแถลงโดยสั้น ๆ เกี่ยวกับลักษณะของการอุทธรณ์ ซึ่งรวมถึง

(เอ) การระบุความผิดพลาดที่กล่าวหาในประเด็นทางกฎหมายที่อยู่ในรายงานของคณะผู้พิจารณาและการตีความทางกฎหมายของคณะผู้พิจารณา

(บี) รายชื่อบทบัญญัติทางกฎหมายของความตกลงในกรอบคลุมซึ่งคณะผู้พิจารณาถูกกล่าวหาว่ามีความผิดพลาดในการตีความหรือใช้บังคับ และ

(ซี) โดยปราศจากอคติต่อการที่ผู้ยื่นอุทธรณ์อื่นจะสามารถอ้างถึงย่อหน้าอื่น ๆ ในรายงานของคณะผู้พิจารณาในบริบทของการอุทธรณ์ของตน รายการตัวอย่างย่อหน้าในรายงานที่ปรากฏความผิดพลาดที่กล่าวหา

(๓) ผู้ยื่นอุทธรณ์อื่นจะต้องยื่นคำให้การเป็นลายลักษณ์อักษรที่จัดเตรียมขึ้นโดยสอดคล้องกับย่อหน้า ๒ ข้อ ๒๑ ต่อฝ่ายเลขานุการ และส่งสำเนาคำให้การนั้นให้กับคู่พิพาทอีกฝ่ายและฝ่ายที่สาม ภายใน ๑๕ วันนับจากวันที่มีการยื่นคำขออุทธรณ์

(๔) ผู้ยื่นอุทธรณ์ ผู้ถูกยื่นอุทธรณ์ใด ๆ และคู่พิพาทอีกฝ่ายใด ๆ ที่ประสงค์จะตอบคำให้การตามย่อหน้า ๓ สามารถยื่นคำให้การเป็นลายลักษณ์อักษรภายใน ๒๕ วันนับจากวันที่มีการยื่นคำขออุทธรณ์ โดยคำให้การนั้นจะต้องอยู่ในรูปแบบที่กำหนดในย่อหน้า ๒ ข้อ ๒๒

(๕) กระบวนการทำงานข้อนี้ไม่ได้ห้ามคู่พิพาทที่ไม่ได้ยื่นคำให้การตามข้อ ๒๑ หรือคำขออุทธรณ์อื่นตามย่อหน้า ๑ ไม่ให้ใช้สิทธิในการอุทธรณ์ตามย่อหน้า ๒ ข้อ ๑๑ ของพิธีสารฯ

(๖) ในกรณีที่คู่พิพาทที่ไม่ได้ยื่นคำให้การตามข้อ ๒๑ หรือคำขออุทธรณ์อื่นตามย่อหน้า ๑ ใช้สิทธิในการอุทธรณ์ตามที่ระบุไว้ในย่อหน้า ๕ ให้องค์คณะไต่สวนองค์คณะเดียวเป็นผู้พิจารณาอุทธรณ์

การแก้ไขคำขออุทธรณ์

๒๔. (๑) องค์กรคณะไต่สวนสามารถอนุมัติให้ผู้ยื่นอุทธรณ์แก้ไขคำขออุทธรณ์หรือให้ผู้ยื่นอุทธรณ์อื่นแก้ไขคำขออุทธรณ์อื่นได้
- (๒) การร้องขอแก้ไขคำขออุทธรณ์หรือคำขออุทธรณ์อื่นจะต้องดำเนินการเป็นลายลักษณ์อักษรโดยเร็วเท่าที่เป็นไปได้ พร้อมทั้งระบุเหตุผลของการร้องขอและระบุการแก้ไขที่ต้องการอย่างละเอียด สำนาคำร้องขอจะต้องได้รับการจัดส่งให้คู่พิพาทอีกฝ่าย ผู้เข้าร่วม ผู้เข้าร่วมฝ่ายที่สาม และฝ่ายที่สาม โดยแต่ละรายจะได้รับโอกาสในการแสดงความเห็นเป็นลายลักษณ์อักษรต่อการร้องขอ
- (๓) ในการพิจารณาว่าจะอนุมัติคำร้องขอแก้ไขคำขออุทธรณ์หรือคำขออุทธรณ์อื่นทั้งหมดหรือบางส่วน องค์กรคณะไต่สวนจะต้องคำนึงถึง
- (เอ) ข้อกำหนดในการเวียนรายงานขององค์กรอุทธรณ์ภายในกำหนดเวลาตามที่ระบุในย่อหน้า ๕ ข้อ ๑๔ ของพิธีสารฯ และ
- (บี) ผลประโยชน์แห่งความเป็นธรรมและวิธีดำเนินการที่เป็นระเบียบ รวมถึงลักษณะและขอบเขตของการเสนอแก้ไข ช่วงเวลาในการร้องขอให้แก้ไขคำขออุทธรณ์หรือคำขออุทธรณ์อื่น เหตุผลที่ไม่ได้หรือไม่สามารถยื่นขอแก้ไขคำขออุทธรณ์หรือคำขออุทธรณ์อื่นในครั้งแรก และข้อคำนึงอื่นใดที่เหมาะสม
- (๔) องค์กรคณะไต่สวนจะต้องแจ้งผลการพิจารณาให้คู่พิพาท ผู้เข้าร่วม ผู้เข้าร่วมฝ่ายที่สาม และฝ่ายที่สามทราบ ในกรณีที่องค์กรคณะไต่สวนอนุมัติการแก้ไขคำขออุทธรณ์หรือคำขออุทธรณ์อื่น องค์กรคณะไต่สวนจะต้องจัดเตรียมสำเนาคำขอที่ได้มีการแก้ไขให้แก่ชื่ออม

ผู้เข้าร่วมฝ่ายที่สาม

๒๕. (๑) ฝ่ายที่สามใด ๆ สามารถยื่นคำให้การที่เป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งประกอบด้วยมูลเหตุและข้อโต้แย้งทางกฎหมายในการสนับสนุนท่าทีของตน การยื่นคำให้การดังกล่าวจะต้องอยู่ภายใน ๒๕ วันนับจากวันที่มีการยื่นคำขออุทธรณ์
- (๒) ฝ่ายที่สามที่ไม่ได้ยื่นคำให้การที่เป็นลายลักษณ์อักษรจะต้องแจ้งสำนักเลขาธิการอาเซียนเป็นลายลักษณ์อักษร ในช่วงเวลาเดียวกันภายใน ๒๕ วัน ว่าประสงค์จะเข้าร่วมการประชุมรับฟังคำให้การด้วยวาจาหรือไม่ และประสงค์จะกล่าวคำให้การด้วยวาจาหรือไม่หากเข้าร่วม
- (๓) ผู้เข้าร่วมฝ่ายที่สามควรยื่นคำให้การที่เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่ออำนวยความสะดวกให้ได้รับการพิจารณาท่าทีของตนโดยองค์กรคณะไต่สวนอย่างเต็มที่ และเพื่อให้ผู้เข้าร่วมและผู้เข้าร่วมฝ่ายที่สามอื่น ๆ ได้รับทราบท่าทีในการประชุมรับฟังคำให้การด้วยวาจา
- (๔) ฝ่ายที่สามที่ไม่ได้ยื่นคำให้การที่เป็นลายลักษณ์อักษรตามที่ระบุในย่อหน้า ๑ และไม่ได้แจ้งสำนักเลขาธิการอาเซียนตามที่ระบุในย่อหน้า ๒ อาจแจ้งสำนักเลขาธิการอาเซียนว่า มีความประสงค์จะเข้าร่วมการประชุมรับฟังคำให้การด้วยวาจา และอาจร้องขอมีกกล่าวให้การด้วยวาจาในการประชุม นั้น การแจ้งและร้องขอดังกล่าวควรแจ้งสำนักเลขาธิการอาเซียนเป็นลายลักษณ์อักษรในโอกาสแรก

การส่งต่อบันทึก

๒๖. (๑) เมื่อมีการยื่นคำขออุทธรณ์ เลขาธิการอาเซียนจะต้องส่งบันทึกกระบวนการวิธีพิจารณาของคณะผู้พิจารณาที่สมบูรณ์ไปยังองค์กรอุทธรณ์ในทันที
- (๒) บันทึกกระบวนการวิธีพิจารณาของคณะผู้พิจารณาที่สมบูรณ์ให้รวมถึง แต่ไม่จำกัดเพียงแค่ว่า
- (เอ) คำให้การที่เป็นลายลักษณ์อักษร คำให้การโต้แย้ง และหลักฐานสนับสนุนที่แนบมาพร้อมโดยคู่พิพาทและฝ่ายที่สาม
 - (บี) ข้อโต้แย้งที่เป็นลายลักษณ์อักษรที่ยื่นในการประชุมของคณะผู้พิจารณากับคู่พิพาทและฝ่ายที่สาม บันทึกการประชุมพิจารณาของคณะผู้พิจารณานั้น และคำตอบข้อซักถามที่เป็นลายลักษณ์อักษรในการประชุมพิจารณาของคณะผู้พิจารณานั้น
 - (ซี) การสื่อสารที่เป็นลายลักษณ์อักษรใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับข้อพิพาทในชั้นคณะผู้พิจารณาระหว่างคณะผู้พิจารณาหรือสำนักเลขาธิการอาเซียนกับคู่พิพาทหรือฝ่ายที่สาม และ
 - (ดี) เอกสารใด ๆ ที่ยื่นต่อคณะผู้พิจารณา

กำหนดการทำงาน

๒๗. (๑) ในทันทีที่เริ่มกระบวนการอุทธรณ์ องค์กรคณะไต่สวนจะต้องร่างกำหนดการทำงานที่เหมาะสมสำหรับการอุทธรณ์นั้น โดยสอดคล้องกับกำหนดเวลาที่ระบุไว้ในกฎเกณฑ์เหล่านี้
- (๒) กำหนดการทำงานจะต้องกำหนดวันที่แน่นอนไว้สำหรับยื่นเอกสารและตารางเวลาการทำงานขององค์กรคณะไต่สวน โดยหากเป็นไปได้รวมถึงวันที่ของการประชุมรับฟังคำให้การด้วยวาจา
- (๓) โดยสอดคล้องกับย่อหน้า ๕ ข้อ ๓ ของพิธีสารฯ ในการอุทธรณ์ที่เร่งด่วน รวมถึง กรณีที่เกี่ยวข้องกับสินค้าที่เน่าเสียง่าย องค์กรอุทธรณ์จะต้องพยายามเร่งรัดกระบวนการอุทธรณ์โดยมากที่สุดที่จะเป็นไปได้ องค์กรคณะไต่สวนจะต้องคำนึงถึงเรื่องนี้ในการร่างกำหนดการทำงานสำหรับการอุทธรณ์นั้น
- (๔) สำนักเลขาธิการอาเซียนจะต้องจัดส่งสำเนากำหนดการทำงานให้กับผู้ยื่นอุทธรณ์ คู่พิพาท และฝ่ายที่สามใด ๆ โดยทันที

การประชุมรับฟังคำให้การด้วยวาจา

๒๘. (๑) องค์กรคณะไต่สวนจะต้องจัดประชุมรับฟังคำให้การด้วยวาจาซึ่งโดยถือเป็นกฎทั่วไปจะต้องจัดขึ้นระหว่าง ๓๕ และ ๔๕ วันนับจากวันที่มีการยื่นคำขออุทธรณ์
- (๒) สำนักเลขาธิการอาเซียนจะต้องแจ้งคู่พิพาททุกฝ่าย ผู้เข้าร่วม ฝ่ายที่สาม และผู้เข้าร่วมฝ่ายที่สามให้รับทราบวันจะมีการประชุมรับฟังคำให้การด้วยวาจา ถ้าเป็นไปได้ในกำหนดการทำงาน หรือไม่เช่นนั้นในวันเร็วที่สุดที่เป็นไปได้
- (๓) ฝ่ายที่สามใด ๆ ซึ่ง

(คำแปลอย่างไม่เป็นทางการ)

- (เอ) ได้ยื่นคำให้การตามย่อหน้า ๑ ข้อ ๒๕ หรือได้แจ้งสำนักเลขาธิการอาเซียนตามย่อหน้า ๒ ข้อ ๒๕ ว่ามีความประสงค์จะเข้าร่วมการประชุมรับฟังคำให้การด้วยวาจา สามารถเข้าร่วมการประชุมรับฟังคำให้การด้วยวาจา กล่าวคำให้การด้วยวาจาในการประชุมนั้น และตอบคำถามจากองค์คณะไต่สวนได้
 - (บี) ได้แจ้งสำนักเลขาธิการอาเซียนตามย่อหน้า ๔ ข้อ ๒๕ ว่ามีความประสงค์จะเข้าร่วมการประชุมรับฟังคำให้การด้วยวาจา สามารถเข้าร่วมในการประชุมรับฟังคำให้การด้วยวาจาได้
 - (ซี) ได้ยื่นคำร้องตามย่อหน้า ๔ ข้อ ๒๕ สามารถกล่าวคำให้การด้วยวาจาในการประชุมรับฟังคำให้การด้วยวาจาและตอบคำถามจากองค์คณะไต่สวนได้ โดยขึ้นอยู่กับดุลพินิจขององค์คณะไต่สวน โดยคำนึงถึงข้อกำหนดของวิธีทางที่ถูกต้องแห่งกฎหมาย
- (๔) ประธานองค์คณะไต่สวนอาจกำหนดข้อจำกัดเรื่องเวลาสำหรับการโต้แย้งด้วยวาจา

การตอบเป็นลายลักษณ์อักษร

๒๙. (๑) ณ เวลาใด ๆ ของกระบวนการอุทธรณ์ โดยเฉพาะระหว่างการประชุมรับฟังคำให้การด้วยวาจา องค์คณะไต่สวนอาจตั้งคำถามด้วยวาจาหรือเป็นลายลักษณ์อักษร หรือขอบันทึกเพิ่มเติมจากผู้เข้าร่วมหรือผู้เข้าร่วมฝ่ายที่สาม และระบุระยะเวลาที่ต้องได้รับคำตอบเป็นลายลักษณ์อักษร หรือบันทึก
- (๒) คำถาม คำตอบ หรือบันทึกใด ๆ จะต้องจัดเตรียมให้แก่ผู้เข้าร่วมและผู้เข้าร่วมฝ่ายที่สามอื่น ๆ ในการอุทธรณ์ ซึ่งจะต้องได้รับโอกาสในการตอบ
- (๓) เมื่อมีการตั้งคำถามหรือมีการขอบันทึกก่อนที่จะมีการประชุมรับฟังคำให้การด้วยวาจา คำถามหรือคำขอ รวมถึงคำตอบหรือบันทึกจะต้องจัดเตรียมให้ฝ่ายที่สาม ซึ่งจะต้องได้รับโอกาสในการตอบ

การไม่มาปรากฏตัว

๓๐. เมื่อผู้เข้าร่วมไม่ได้ยื่นคำให้การภายในเวลาที่กำหนดหรือไม่มาปรากฏตัวในการประชุมรับฟังคำให้การด้วยวาจา องค์คณะไต่สวนจะต้องมีคำสั่งตามความเหมาะสม ซึ่งอาจรวมถึงการไม่พิจารณาอุทธรณ์ภายหลังจากที่ได้รับฟังความเห็นของผู้เข้าร่วม

การถอนการอุทธรณ์

๓๑. (๑) ณ เวลาใด ๆ ระหว่างการอุทธรณ์ ผู้ยื่นอุทธรณ์สามารถถอนการอุทธรณ์ได้โดยการแจ้งองค์กรอุทธรณ์ซึ่งต้องแจ้งต่อสื่อมวลชนทันที
- (๒) หากมีข้อยุติซึ่งเป็นที่ยอมรับร่วมกันต่อข้อพิพาทซึ่งเป็นหัวข้อของการอุทธรณ์ ได้รับการแจ้งต่อสื่อมวลชนตามย่อหน้า ๒ ข้อ ๒ ของพิธีสารฯ ข้อยุติดังกล่าวจะต้องได้รับการแจ้งต่อองค์กรอุทธรณ์

การแก้ไข

(คำแปลอย่างไม่เป็นทางการ)

๓๒. (๑) เมื่อใดก็ตามที่มีการแก้ไขพิธีสารฯ หรือกฎเกณฑ์และกระบวนการพิเศษหรือเพิ่มเติมของความตกลงในกรอบคลุม องค์การอุทธรณ์จะต้องพิจารณาว่าจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนหรือแก้ไขกฎเกณฑ์เหล่านี้ให้ทันสมัยหรือไม่
- (๒) ในการพิจารณาการปรับเปลี่ยนหรือแก้ไขกฎเกณฑ์เหล่านี้ให้ทันสมัย องค์การอุทธรณ์จะต้องรับทราบถึงการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ในแนวปฏิบัติปัจจุบันขององค์การอุทธรณ์ของดับบลิวทีโอ

ส่วนที่ ๓

ตารางเวลาสำหรับการอุทธรณ์^๑

	<u>การอุทธรณ์ทั่วไป</u>
	วัน
คำขออุทธรณ์ ^๒	๐
คำให้การของผู้ยื่นอุทธรณ์ ^๓	๗
คำขออุทธรณ์อื่น ^๔	๑๒
คำให้การของผู้ยื่นอุทธรณ์อื่น ^๕	๑๕
คำให้การของผู้ถูกยื่นอุทธรณ์ ^๖	๒๕
คำให้การของผู้เข้าร่วมฝ่ายที่สาม ^๗	๒๕
การแจ้งของผู้เข้าร่วมฝ่ายที่สาม ^๘	๒๕
การประชุมรับฟังคำให้การด้วยวาจา ^๙	๓๕-๔๕
การเวียนรายงานขององค์การอุทธรณ์	๖๐-๙๐ ^{๑๐}
การรับรองโดยชื่ออม	๓๐ ^{๑๑}

^๑ ข้อ ๑๗ ใช้บังคับกับการคำนวณช่วงเวลาด้านล่าง

^๒ ข้อ ๒๐

^๓ ข้อ ๒๑ ย่อหน้า ๑

^๔ ข้อ ๒๓ ย่อหน้า ๑

^๕ ข้อ ๒๓ ย่อหน้า ๓

^๖ ข้อ ๒๒ และข้อ ๒๓ ย่อหน้า ๔

^๗ ข้อ ๒๕ ย่อหน้า ๑

^๘ ข้อ ๒๕ ย่อหน้า ๒

^๙ ข้อ ๒๘

^{๑๐} ข้อ ๑๔ ย่อหน้า ๕ ของพิธีสารฯ

^{๑๑} ข้อ ๑๔ ย่อหน้า ๑๓ ของพิธีสารฯ

(คำแปลอย่างไม่เป็นทางการ)

เอกสารภาคผนวกแนบท้าย ๕ ข้อกำหนดและเงื่อนไขของกองทุน

๑. บทนำ

- ๑.๑ กองทุนตามข้อ ๒๐ ของพิธีสารฉบับนี้ เป็นกองทุนหมุนเวียนที่แยกต่างหากจากงบการดำเนินงานประจำปีของสำนักเลขาธิการอาเซียน
- ๑.๒ สำนักเลขาธิการอาเซียนมีหน้าที่บริหารจัดการกองทุนตามข้อกำหนดและเงื่อนไขนี้หากข้อกำหนดและเงื่อนไขไม่ได้ระบุไว้เป็นอย่างอื่นเป็นการเฉพาะให้นำกฎระเบียบและขั้นตอนทางการเงินและการบริหารจัดการของสำนักเลขาธิการอาเซียนมาปรับใช้กับกองทุนนี้

๒. การสนับสนุนเงินทุน

- ๒.๑ ตามมติที่ประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน ครั้งที่ ๓๖ เมื่อวันที่ ๓ กันยายน ค.ศ. ๒๐๐๔ ณ กรุงจาการ์ตา แต่ละประเทศสมาชิกสนับสนุนเงินเข้ากองทุน จำนวน ๓๓,๓๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ รวมเป็นมูลค่าเริ่มต้นของกองทุนทั้งสิ้น ๓๓๓,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ
- ๒.๒ การสนับสนุนเงินหรือการจ่ายเงินเข้ากองทุนจะต้องนำฝากเข้าบัญชีธนาคาร ซึ่งบริหารจัดการโดยสำนักเลขาธิการอาเซียน

๓. การใช้เงินกองทุน

- ๓.๑ กองทุนจะถูกนำไปใช้สำหรับค่าใช้จ่ายของคณะผู้พิจารณาและองค์กรอุทธรณ์ ซึ่งรวมถึง ค่าเดินทาง เบี้ยเลี้ยง ฯลฯ และค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการของสำนักเลขาธิการอาเซียน ซึ่งรวมถึง การทำสำเนาเอกสาร การจัดส่งเอกสาร การจัดทำสิ่งพิมพ์ และการบริการด้านสื่อสารโทรคมนาคม และคอมพิวเตอร์
- ๓.๒ การคัดเลือกและการแต่งตั้งสมาชิกของคณะผู้พิจารณาและองค์กรอุทธรณ์จะต้องเป็นไปตามบทบัญญัติของพิธีสารฉบับนี้
- ๓.๓ สำนักเลขาธิการอาเซียนจะต้องทำให้มั่นใจว่า กระบวนการระงับข้อพิพาทเป็นไปอย่างรวดเร็ว ซึ่งรวมถึงการดำเนินการที่จำเป็นเพื่อปฏิบัติตามย่อหน้า ๓.๑ และ ๓.๒
- ๓.๔ อัตราของค่าเบี้ยเลี้ยงสำหรับใช้ในชีวิตรประจำวัน และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ จะต้องเป็นไปตามรายการหลักเกณฑ์ที่เจ้าหน้าที่อาวุโสด้านเศรษฐกิจอาเซียน (ซีออม) ได้ตกลงร่วมกัน

๔. การเติมเงินเข้ากองทุน

ในกรณีที่มีการเบิกเงินออกจากกองทุน ประเทศคู่พิพาทจะต้องเติมเงินกลับเข้ากองทุนตามที่ระบุไว้ในย่อหน้า ๓ ข้อ ๑๖ ของพิธีสารฉบับนี้

๕. ข้อกำหนดในการรายงาน

สำนักเลขาธิการอาเซียนจะต้องจัดทำรายงานการเงินเสนอต่อเจ้าหน้าที่อาวุโสด้านเศรษฐกิจอาเซียน (ซีออม) เป็นประจำทุกปี หรือเมื่อมีการร้องขอจากเจ้าหน้าที่อาวุโสด้านเศรษฐกิจอาเซียน (ซีออม)